

Α.Τ.Ε.Ι ΠΑΤΡΩΝ
ΣΧΟΛΗ : Σ.Ε.Υ.Π.
ΤΜΗΜΑ : ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

**ΘΕΜΑ : Η ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΑΠΟ ΤΟΝ
ΣΥΖΥΓΟ**

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΘΑΝΟΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ

: ΕΥΘΥΜΙΟΥ ΧΡΥΣΑΝΘΗ
ΜΠΙΤΣΟΥΝΗ ΜΑΡΙΑ

ΠΑΤΡΑ 2005

Το θέμα της πτυχιακής με το οποίο ασχοληθήκαμε και θα σας παρουσιάσουμε αφορά την κακοποίηση της γυναίκας από τον σύζυγο της. Είναι ένα κοινωνικό πρόβλημα που εξελίσσεται με πολύ γρήγορους ρυθμούς και θα πρέπει να ευαισθητοποιηθούμε όλοι μας για την αντιμετώπιση του και την καταπολέμηση του.

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε όλους αυτούς που βοήθησαν στην διεκπεραίωση αυτής της μελέτης, δίνοντας μας έντυπο υλικό και αρκετές πληροφορίες για το φαινόμενο και την αντιμετώπιση του και ιδιαίτερα τις παρακάτω υπηρεσίες :

- ▼ Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας Πατρών (ΚΕΘΙ)
- ▼ Εθνικό Κέντρο Υποστήριξης Θυμάτων Κακοποίησης Κοινωνικού Αποκλεισμού Ιωαννίνων (ΕΚΥΘΚΚΑ)
- ▼ Γενική Γραμματεία Ισότητας Αττικής
- ▼ Σύλλογο Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδας (ΣΚΛΕ Αττικής)

Επίσης θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε και το προσωπικό ορισμένων υπηρεσιών όπως:

- ▼ Γενική Αστυνομική Διεύθυνση Πατρών
- ▼ Δικαστικό και Δικηγορικό Σύλλογο Ιωαννίνων

που παρά την ελλιπή γνώση που είχαν πάνω στο κοινωνικό αυτό πρόβλημα μας μετέφεραν την προσωπική τους άποψη.

Τέλος πολύτιμη ήταν η βοήθεια του επόπτη της πτυχιακής μας Κου Παπαδημητρίου Θάνου όπου με την σωστή καθοδήγηση και τις αρκετές του γνώσεις μας στήριξε στην προσπάθεια αυτή .

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ
2. ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ
3. ΣΚΟΠΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ
4. ΟΡΙΣΜΟΙ ΟΡΩΝ
5. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ
 - α. Γυναίκα στην Αρχαία Ελλάδα
 - β. Γυναίκα στη Ρώμη και το Βυζάντιο
 - γ. Η γυναίκα στον Μεσαίωνα
 - δ. Ο ξυλοδαρμός της γυναίκας ως κοινωνικό διαχρονικό φαινόμενο
6. ΜΟΡΦΕΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ
 - α. Σωματική κακοποίηση
 - i. Ορισμοί
 - ii Σημάδια σωματικής κακοποίησης
 - iii Αναγνώριση σωματικής κακοποίησης
 - β. Σεξουαλική κακοποίηση
 - i Ορισμοί
 - ii Υπάρχει βιασμός στο γάμο
 - iii Μορφές σεξουαλικής βίας προς τη σύζυγο
 - iv Περιπτώσεις
 - γ. Ψυχολογική κακοποίηση
 - i. Λεκτική κακοποίηση
 - ii Κοινωνική απομόνωση
 - iii. Οικονομική αποστέρηση
7. ΚΥΚΛΟΣ ΒΙΑΣ
 - α. Φάση δημιουργίας

- β. Φάση έκρηξης και κακοποίησης
 - γ. Φάση ηρεμίας και μεταμέλειας ή ευγενική και μεταμελημένη συμπεριφορά
8. ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΑΝΗΣΥΧΗΤΙΚΑ ΣΗΜΑΔΙΑ ΤΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ
9. ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ Τ Ο Υ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ
- α. Ψυχιατρικές προσεγγίσεις
 - β. Συμπεριφοριστικές θεωρίες
 - γ. Γνωστικές προσεγγίσεις
 - δ. Φεμινιστικές προσεγγίσεις
 - ε. Θεωρία της κοινωνικής μάθησης
 - στ. Θεωρία των κοινωνικών πόρων
 - ζ. Θεωρία των κοινωνικών συστημάτων
 - η. Θεωρία των συναισθηματικών δεσμών
 - θ. Θεωρία της υποκοουλτούρας της βίας
 - ι. Θεωρία της ακολουθίας της κοινωνικής τάξης
10. ΜΥΘΟΙ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
11. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΚΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ
12. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΑΝΤΡΩΝ ΠΟΥ ΚΑΚΟΠΟΙΟΥΝ ΤΗ ΣΥΖΥΓΟ ΤΟΥΣ
13. ΕΦΤΑ ΜΥΘΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΕΤΑΝΟΙΑ
14. Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΚΑΚΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ
- α. Γιατί ανέχεται τη σχέση κακοποίησης και παραμένει;
 - β. Τα συναισθήματα των κακοποιημένων γυναικών
15. ΤΟ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟ ΤΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ
16. ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑ
- α. Διαχωρισμός συμβουλευτικής και ψυχοθεραπείας
 - β. Η διαδικασία της συμβουλευτικής για την κακοποιημένη γυναίκα

όπως παρουσιάζεται από τους επαγγελματίες του ΚΕΘΙ

γ. Συμβουλευτική νομικής στήριξης

17. ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΖΕΥΓΑΡΙΩΝ

18. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΕΡΙΓΥΡΟ

19. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΑΠΟ ΤΑ ΜΜΕ

20. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

ΣΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΣΥΖΥΓΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ

21. ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ

22. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

α. Κέντρο υποδοχής κακοποιημένων γυναικών

β. Ξενώνες κακοποιημένων γυναικών

γ. Δίκτυο για την καταπολέμηση της αντρικής βίας κατά των
γυναικών

δ. Σύνδεσμος για τα δικαιώματα της γυναίκας

ε. Κέντρο στήριξης οικογένειας

στ. Κέντρο ερευνών για θέματα ισότητας

23. ΠΡΟΛΗΨΗ

I. Πρωτογενής πρόληψη

II. Δευτερογενής πρόληψη

III. Τριτογενής πρόληψη

24. ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΑΥΤΟΒΟΗΘΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

ΠΟΥ ΚΑΚΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ

25. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥ

26. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

“Σήμερα
 μέσα στο σώμα μου
 κάθομαι και μαθαίνω.
 Το γυναικείο σώμα μου
 Σαν το δικό σας, είναι
 στόχος σε κάθε δρόμο[...]
 Παρακολουθώ μια γυναίκα
 που τολμάει.
 Τολμώ να παρακολουθώ
 μια γυναίκα.
 Τολμάμε να υψώνουμε τη
 φωνή μας.”
 (Herman,
 1996,)

Οι περισσότερες γυναίκες έχουν βιώσει κακοποίηση από τον σύζυγο τους όποια μορφή κι αν έχει αυτή (σωματική, σεξουαλική, ψυχολογική). Η κακοποίηση των γυναικών είναι ένα σύνθετο κοινωνικό φαινόμενο με παγκόσμια διάσταση και σίγουρα δεν είναι σημερινό. Ουσιαστικά αποτελεί, έκφραση της άνισης κατανομής δύναμης μεταξύ των δυο φύλων. Το οικογενειακό και κοινωνικό περιβάλλον και γενικά οι αντιλήψεις που επικρατούν, συντελούν στη διάκριση των γυναικών έναντι των αντρών.

Είναι ένα φαινόμενο αθέατο, που συμβαίνει πίσω από τις « κλειστές πόρτες » και θεωρείται, δυστυχώς ακόμα και σήμερα οικογενειακή υπόθεση. Είναι ένα από τα πιο καλά κρυμμένα μυστικά.

Παρόλα αυτά, καταβάλλονται κάποιες προσπάθειες που όμως δεν είναι αρκετές έτσι ώστε να επισημανθεί η πραγματική έκταση του προβλήματος αυτού. Αυτή η αδυναμία οφείλεται κατά κύριο λόγο στην αντίληψη που επικρατεί πως η συζυγική

βία αφορά αποκλειστικά και μόνο την οικογένεια και κανέναν άλλον καθώς επίσης και στα στερεότυπα που επικρατούν γύρω από το γυναικείο φύλο.

Τα τελευταία βέβαια χρόνια τόσο σε άλλες χώρες, όσο και στη Ελλάδα γίνονται όλο και πιο συχνά γνωστά κάποια επεισόδια που αφορούν την κακοποίηση της γυναίκας από τον σύζυγο της.

Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα, αφενός την αφύπνιση των γυναικών οι οποίες μπορεί να βιώνουν κακοποίηση, καθώς και την ανάπτυξη κάποιων υπηρεσιών που είναι αρμόδιες για το συγκεκριμένο πρόβλημα και αφετέρου την επέκταση της έρευνας που αφορά το φαινόμενο αυτό. Οι έρευνες αυτές που έχουν πραγματοποιηθεί έφεραν στην επιφάνεια σοβαρές μορφές παραβίασης των γυναικείων δικαιωμάτων και προσβολής της ίδιας της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και υπόστασης των γυναικών.

Το 1993 η Γενική Συνέλευση του Ο. Η. Ε. αποφάσισε ότι « η βία κατά των γυναικών συνιστά παραβίαση των ελευθεριών και των δικαιωμάτων των γυναικών». Παρά βέβαια τα θετικά βήματα που έχουν γίνει στη χώρα μας, η αντιμετώπιση των γυναικών που βιώνουν κακοποίηση δεν είναι η καλύτερη.

Όπως θα δούμε και παρακάτω οι κακοποιημένες γυναίκες, εξαιτίας των προκαταλήψεων που επικρατούν φοβούνται να αποκαλύψουν το μυστικό τους, με αποτέλεσμα να υπομένουν τη βάνανυση συμπεριφορά των συζύγων τους.

Από την άλλη μεριά όταν αποφασίζουν να αποκαλύψουν το πρόβλημα τους αντιμετωπίζονται με καχυποψία και δισταγμό. Επίσης και όταν απευθυνθούν σε κάποια αρμοδία υπηρεσία, αντιμετωπίζονται με αρνητικά. Όλη αυτή η συμπεριφορά έχει σαν αποτέλεσμα οι κακοποιημένες γυναίκες να κλείνονται στον εαυτό τους και να υπομένουν μια συμπεριφορά που σίγουρα δεν τους αξίζει.

Σ' αυτήν την εργασία θα προσπαθήσουμε να παρουσιάσουμε όλη αυτή την κατάσταση που επικρατεί σχετικά με το φαινόμενο αυτό καθώς και τις προσπάθειες που γίνονται για την αντιμετώπιση του.

2. ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Η βία στην οικογένεια και ιδιαίτερα το φαινόμενο της κακοποίησης της συζύγου από τον σύζυγο είναι πολύ παλιό φαινόμενο. Όμως η αναγνώριση του έγινε πριν δεκαετίες.

Η οικογένεια που συχνά παρουσιάζεται σαν το βασικό κύτταρο της κοινωνικής μας οργάνωσης σε πολλές περιπτώσεις χαρακτηρίζεται από ανάλογη βιαιότητα με εκείνη που συναντάει κανείς σε άλλες κοινωνικές ομάδες που η βία αποτελεί βασικό στοιχείο τους, όπως η αστυνομία και ο Στρατός. Έτσι λοιπόν οι γυναίκες μπορεί να αποτελέσουν θύματα ενδοοικογενειακή βίας.

Με τον όρο «ενδοοικογενειακή βία» (Council of Europe, 1986) εννοούμε οποιαδήποτε πράξη ή παράλειψη πράξης από ένα ή περισσότερα μέλη μιας οικογένειας, που μπορεί να απειλήσει την ζωή, την σωματική ή την ψυχολογική ακεραιότητα ή την ελευθέρια ενός αλλού μέλους της ίδιας οικογένειας ή που μπορεί να βλάψει σοβαρά την προσωπικότητα του / της.

Ακόμα και οι πιο αισιόδοξες εκτιμήσεις μέσα από έρευνες που κατά καιρούς έχουν δημοσιευτεί υποδεικνύουν ότι η ενδοοικογενειακή βία και μάλιστα αυτή που έχει ως θύμα την γυναίκα / σύζυγο αποτελεί ένα πολύ σοβαρό πρόβλημα υγείας (U.N., 1995).

Οι μορφές της ενδοοικογενειακή βίας ενάντια στην γυναίκα / σύζυγο είναι :

- A) σωματική
- B) Σεξουαλική
- Γ) ψυχολογική

Πράγματι η κακοποίηση που μπορεί να υποστεί η σύζυγος από τον σύζυγο της δεν είναι μόνο σωματική. Η ύβρις, η Σεξουαλική παρενόχληση, κατά πράξη

που στοχεύει στην επιβολή έλεγχου και η όπια καταρρακώνει την ψυχική υγεία μιας γυναίκας συνιστά βία εναντίον της .

Η Γενική Γραμματεία Ισότητας αναφέρει : «όταν ο σύντροφος σου σε ελέγχει ή κατακρίνει τις σχέσεις σου με άλλους ανθρώπους. Όταν σε απομονώνει κοινωνικά από φίλους και συγγενείς. Όταν σου στερεί την ελευθέρια επιδιώκοντας να ελέγχει τις κινήσεις σου. Όταν σε υποτιμά συστηματικά, σε ταπεινώνει, σου τσακίζει την αξιοπρέπεια, σε απειλεί με σωματική βία, σε εκβιάζει και σε εξευτελίζει. Όταν απειλεί να σου πάρει τα παιδιά. Όταν σε διαβεβαιώνει πως δεν μπορείς να τα βγάλεις πέρα μόνη σου, πως είσαι ανίκανη»

ΑΥΤΟ ΕΙΝΑΙ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΣΥΖΥΓΟΥ. (www.isotita.gr).

Η βία όμως είναι και οικονομικής φύσης. Για παράδειγμα όταν απαιτεί ο σύζυγος τον απόλυτο έλεγχο των εσόδων και των εξόδων της γυναίκας ή όταν την αναγκάζει να ζητάει από αυτόν χρήματα (είτε εργάζεται είτε όχι) για τις προσωπικές της ανάγκες ή ακόμα και για τις οικογενειακές. Επίσης όταν ο ίδιος απαιτεί να εγκρίνει τα έξοδα της γυναίκας του ή όταν της αφαιρεί το δικαίωμα να διαχειρίζεται μόνη της το μισθό της που της αναλογεί από τα έσοδα του σπιτιού και γενικώς όταν θέλει να την έχει οικονομικά εξαρτημένη (Cheryl Benard, Edit Schlaffer)

Η ψυχολογική και η οικονομική βία δεν καταλήγουν πάντα σε σωματική. Ωστόσο μια σωματικά κακοποιημένη γυναίκα έχει σίγουρα κακοποιηθεί και ψυχολογικά.

Σχετικά με την ενδοοικογενειακή βία κατά των γυναικών το Μάιο του 2003 δόθηκαν στατιστικά στοιχεία που αφορούν τις γυναίκες που απευθύνθηκαν στα συμβουλευτικά κέντρα της Γενικής Γραμματείας Ισότητας. Σύμφωνα με αυτά λοιπόν:

Ø Έγγαμες γυναίκες είναι το 67% των γυναικών που έπεσαν θύματα οικογενειακής βίας.

- Ø Από αυτές το 56% άρχισε να κακοποιείται μετά το γάμο.
- Ø Απόφοιτες δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι το 68%.
- Ø Δράστης στο 81% είναι ο σύζυγος. (www.isotita.gr)

Η κακοποίηση θεωρείται έγκλημα κατά της προσωπικότητας και σε περίπτωση που καταγγεληθεί επιβάλλονται ποινικές κυρώσεις.

Η ιεροεξεταστική μεταχείριση που αναγκαστικά θα υποστούν οι κακοποιημένες γυναίκες από το δικαστήριο και από την κοινωνία αποτελεί εμπόδιο στην αξίωση και την αποτελεσματικότητα της νομικής και της κοινωνικής προστασίας με αποτέλεσμα την τρομοκράτηση και την απομόνωση της γυναίκας (Cheryl Benard, Edit Schlaffer).

Τα γυναικεία θέματα της αντρικής συζυγικής βίας να αποδείξουν σε αντίθεση με άλλες παρανομίες, ότι δεν προκάλεσαν την πράξη, ούτε αισθάνθηκαν ικανοποίηση. Οι στερεοτυπικές μορφές στην κοινωνία που ζούμε επιβαρύνουν την γυναίκα με την κατηγορία της αποπλάνησης, ης πρόκλησης, και της συνεργασίας.

Έτσι λοιπόν η ανοχή της βίας και της κακοποίησης από τις τοπικές κοινωνίες καθώς και η ντροπή και οι ένοχες των θυμάτων εμποδίζουν τις γυναίκες θύματα βίας να αναζητήσουν βοήθεια. Ακόμα και αυτές που καταφέρνουν όμως να το κάνουν αυτό βρίσκονται αντιμέτωπες με ένα περιορισμένο δίκτυο κοινωνικών υπηρεσιών, φορέων και ειδικών επαγγελματιών, άλλα με ένα μεροληπτικό τις περισσότερες φορές σύνολο κοινωνικών αντιλήψεων και στερεότυπων που κάθε άλλο παρά νοητικό είναι απέναντι στο πρόβλημα.

Η ενδοοικογενειακή κακοποίηση των γυναικών είναι μια από τις πιο σοβαρές καταπατήσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων καθώς διαπράττεται όχι από ξένους άλλα συνήθως από μέλη της οικογένειας και ανθρώπους εμπιστοσύνης. Στις χειρότερες περιπτώσεις η κακοποίηση της γυναίκας αποτελεί απειλή για την ζωή της, όταν αυτοκτονεί από απελπισία ή δολοφονείται από τον σύζυγο.

Η εξάλειψη του φαινομένου της βίας κατά των γυναικών είναι ζήτημα υπεράσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ζήτημα δικαίου και ζήτημα πολιτισμού. Πρέπει η πολιτεία να εμπλακεί ουσιαστικά στο πρόβλημα αυτό τόσο με την εφαρμογή παρεμβατικών στρατηγικών και δράσεων όσο και μέσω της αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού (ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί άλλα και άλλοι λειτουργοί οι οποίοι έχουν να παίξουν σημαντικό ρόλο.

Το θέμα της βίας της συζύγου στην οικογένεια αποσπάται και απομονώνεται από τα άλλα κοινωνικά θέματα. Με την ετικέτα «κοινωνική προβληματική περίπτωση» καταγράφονται τα άτομα-θύματα από τον μηχανισμό “κοινωνική Πρόνοια” (Cheryl Benard, Edit Schlaffer).

3. ΣΚΟΠΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Η κακοποίηση των γυναικών από τον σύζυγο τους είναι ένα κοινωνικό φαινόμενο το οποίο έχει τεράστιες κοινωνικές και οικονομικές διαστάσεις. Δημιουργεί κατάρρευση της ψυχικής και σωματικής υγείας καθώς και μεγάλη ρήξη στον ιστό της κοινωνίας και εκτός από τις γυναίκες, σημαδεύει και τα παιδιά, τους « σιωπηρούς μάρτυρες » υπονομεύοντας τη μετέπειτα ανάπτυξη τους και την ψυχική τους υγεία.

Σκοπός αυτής της μελέτης είναι, να παρουσιάσουμε τις διαστάσεις που έχει το φαινόμενο της κακοποίησης στην κοινωνία μας. Τον τρόπο αντιμετώπισης του φαινόμενου αυτού από την πολιτεία, την αστυνομία, τους ειδικούς επιστήμονες (Κοινωνικούς Λειτουργούς, Ψυχολόγους, Κοινωνιολόγους, κ.α.) και τους απλούς πολίτες, καθώς και τις αντιλήψεις που επικρατούν γύρω από αυτό.

Τον ρόλο που παίζει ο καθένας από τους προαναφερόμενους, στην πρόληψη και στην εξεύρεση τρόπων επίλυσης του φαινομένου αυτού. Επίσης τα μέτρα που λαμβάνονται από τους αρμόδιους φορείς και τα οποία αφορούν τη βοήθεια, τη στήριξη και την προστασία των γυναικών που είναι θύματα κακοποίησης από τον σύζυγο τους.

Στόχος της εργασίας αυτής είναι η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση όλων μας για το φαινόμενο της κακοποίησης και κυρίως των γυναικών που είναι θύματα αυτής της βάνανσης συμπεριφοράς από τους συζύγους τους.

4. ΟΡΙΣΜΟΙ ΟΡΩΝ

ΑΣΕΛΓΕΙΑ: Η ακολασία, η λαγνεία (Ορθογραφικό Ερμηνευτικό Λεξικό, Κατσούρος,1978).

ΒΙΑ: **1.** Η επίθεση σε αντικείμενα ή άτομα. Όταν πρόκειται για άτομα, βία σημαίνει εισβολή που απειλεί την ασφάλεια ή την ακεραιότητα του ατόμου (Μάνος, 1997, σελ 717).

2. Μια διαδικασία από συνεχείς και επαναλαμβανόμενες επιθετικές πράξεις που βλάπτουν, χειραγωγούν ή ελέγχουν το θύμα (Αδαμάκη, 2000).

3. Η εκδήλωση δύναμης ή και εξουσίας, που έχει σαν συνέπεια ή και σκοπό τη βλάβη μεμονωμένων ατόμων ή ομάδων ανθρώπων. (Β. Κ. Βουϊδάσκης, 1992, σελ 21).

ΓΑΜΟΣ: **1.** Η κοινωνικά αναγνωρισμένη ένωση δύο ετερόφυλων προσώπων που χαρακτηρίζεται από αμοιβαία πρόθεση μακρόχρονης διατήρησης της, την κατά κανόνα συνοίκηση των δύο συζύγων, τη ρύθμιση γενετήσιων σχέσεων των δυο συζύγων και άλλων προσώπων μέσα και έξω από την οικογένεια, την αμοιβαία πρόθεση αναπαραγωγής, την οικονομική συνεργασία των συζύγων και τέλος την από κοινού ανάληψη υποχρεώσεων διατροφής, ανατροφής και αποκατάστασης των κοινών τεκνών, σύμφωνα με τους κοινωνικούς κανόνες που ισχύουν. (Λ. Μ. Μουσουρού, 1998)

ΕΠΙΖΩΝ: **1.** Ο όρος αυτός αφορά άτομα που υπέστησαν ψυχικό τραύμα από καταστροφές ή φρικαλεότητες κάθε μορφής και επιβίωσης. (Judith Lewis Herman, 1996, σελ 7)

2. Αυτός που εξακολουθεί να ζει, κατορθώνει να κρατηθεί στη ζωή,

επιβιώνει, περισώζεται από μια καταστροφή. (Ορθογραφικό ερμηνευτικό Λεξικό, Κατσούρος, 1978).

- ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΤΗΤΑ:** 1. Είναι ένα ευρύ φάσμα επιθετικών τρόπων συμπεριφοράς καταστρεπτικού χαρακτήρα, που εκδηλώνονται με λόγια ή με πράξεις και κατευθύνονται συνειδητά ή ασυνείδητα εναντίον του ίδιου ατόμου ή εναντίον διαφόρων ανθρώπων, ζώων, αντικειμένων. (Β. Κ. Βουϊδάσκη, 1992, σελ 20).
2. Μια μορφή ανθρώπινης συμπεριφοράς που χρησιμοποιούν διάφορα άτομα σε μικρό ή μεγάλο βαθμό, για να προστατεύσουν τον εαυτό τους ή για να εκδικηθούν και να τιμωρήσουν άλλα άτομα. (Γ. Ε. Κρασανάκης).

ΙΔΙΟΠΟΙΗΣΗ: 1. Η οικειοποίηση ξένου πράγματος, ο σφετερισμός (Ορθογραφικό, Ερμηνευτικό Λεξικό, Κατσούρος, 1978).

ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ: 1. Κάθε προσβολή της σωματικής και ψυχικής ακεραιότητας ενός ανθρώπου που ασκείται στα πλαίσια της εκμετάλλευσης του από εκείνον που κατέχει τη θέση εξουσίας. (Walker, 1989, σελ 9)

2. Η άσκηση σωματικής, ψυχικής, οικονομικής και σεξουαλικής βίας από ένα άτομο εναντίον κάποιου άλλου. (Κ. Ε. Θ. Ι)

ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ ΓΥΝΑΙΚΑΣ: 1. Η άσκηση σωματικής, ψυχικής, οικονομικής ή και σεξουαλικής βίας σε μια γυναίκα από τον σύζυγο ή τον ερωτικό φίλο νυν πρώην, με στόχο

την « επιβολή έλεγχου » (Αδαμάκη 2000).

2. Οποιαδήποτε βίαη σωματική ή ψυχολογική συμπεριφορά από έναν άντρα προς μια γυναίκα, με σκοπό να την αναγκάσει να κάνει κάτι που αυτός θέλει, χωρίς να ενδιαφέρεται για τα δικαιώματα της. (Walker, 1989, σελ 142).

ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ: **1.** Η βίαη επιβολή σεξουαλικών πράξεων παρά την αντίθετη στάση ενός εκ συζύγων και κατά κύριο λόγο της γυναίκας. (Χ. Μ. Μουζακίτης, 1989, σελ 218).

2. Περιλαμβάνει τον βιασμό και τον εξαναγκασμό σε βίαιες, κτηνώδεις και διεστραμμένες σεξουαλικές πράξεις (Walker, 1989)

ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ: **1.** Αναφέρεται στη βίαη συμπεριφορά των συζύγων που έχει σαν αποτέλεσμα την παραβίαση της σωματικής ακεραιότητας και που φαίνεται με τραυματισμούς μικρής ή μεγάλης έκτασης και που μπορούν να οδηγήσουν στο θάνατο. (Χ. Μουζακίτης, 1989, σελ 218).

2. Είναι η φυσική βία που επιφέρει σωματικές κακώσεις. (Walker, 1989).

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ: **1.** Περιλαμβάνει απειλές, ταπεινώσεις, έλεγχο των δραστηριοτήτων, στέρηση υλικών αγαθών ή χρημάτων και άλλες ενέργειες άσκησης βιας

(Υπουργείο Προεδρίας της Κυβέρνησης
φυλλάδιο «κακοποίηση γυναικών»).

5. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Όταν ήταν μικρή
 Βοηθούσε την μάνα της στο σπίτι
 Όταν μεγάλωσε
 Ντάντευε τα αδέρφια της
 Όταν παντρεύτηκε.....
 Φρόντιζε σε όλα τον άντρα της
 Και τώρα που γέρασε.....
 Κάθε μέρα στην εκκλησία
 Υπηρετεί τον θεό.
 Η γυναίκα υπηρετεί τον άντρα. Όταν είναι μικρή
 Υπακούει τον πατέρα της και τον μεγαλύτερο αδερφό
 Όταν παντρεύεται υπακούει τον σύζυγο της
 Και όταν αυτός πεθαίνει υπακούει τον γιο της.

Κομφούκιος

Η θέση της γυναίκας τόσο στον ελλαδικό χώρο όσο και στις άλλες χώρες άρχισε να διαμορφώνεται από τα παλιά χρόνια ακόμα και παραμένει παρόμοια ως τις μέρες μας ακόμα. Πράγματι με το πέρασμα των χρόνων η ανθρωπότητα εξελίσσεται, τα επιτεύγματα στις επιστήμες και την τεχνολογία αυξάνονται, ανεβαίνει το επίπεδο στην εκπαίδευση των ανθρώπων. Η καταπίεση της γυναίκας όμως και οι προκαταλήψεις απέναντι της από το άλλο φύλο παραμένει στα ίδια επίπεδα.

Το δικαίωμα του συζύγου να κακοποιεί και να καταπιέζει την γυναίκα του είναι αναγνωρισμένο και αποδεκτό κάθε εποχή και σε πολλούς κύκλους πολιτισμού.

Δεν είναι τυχαίο ότι η αρχή του πολιτισμού της ατομικής ιδιοκτησίας, της βίας, του βαρβάρου ανταγωνισμού και του δίκιου του ισχυρότερου συμβαδίζει με την υποδούλωση του γυναικείου φύλου. Αυτή υπήρξε η πρώτη και η μεγαλύτερη σε διάρκεια μορφή υποδούλωσης ανθρώπου από άνθρωπο έτσι που η «διάφορα» της γυναίκας να αποτελεί μέχρι σήμερα την πιο αυτονόητη φυσιολογική πραγματικότητα, μια κοινωνική αξία που αναπαράγεται από γενιά σε γενιά. Γιατί η σχέση των δυο φύλων αποτελεί τον βασικό μοχλό αναπαραγωγής και δημιουργίας (Νικολαΐδου Μάγδα,1981)

Α. Γυναίκα στην αρχαία Ελλάδα.

Στην Αρχαία Ελλάδα οι μοναδικοί πρωταγωνιστές είναι οι άντρες . Η γυναίκα “απουσιάζει”. Άλλα όχι και τελείως αφανής. Χρειάζεται να κρατάει καλοβολεμένο σπιτικό όπου θα καταφεύγουν οι κουρασμένοι πολεμιστές για να τους πλύνει τα ματωμένα τους ρούχα, να μπαλώσει τα φθαρμένα και, κυρίως να γεννήσει παιδιά, να τα μεγαλώσει για να συνεχίσουν και αυτά το έργο των πατέρων τους (Δαράκη Πέπη,1995).

Στον ιδιωτικό βίο λοιπόν ο αρχαίος ελληνικός κόσμος ήταν μια ανδροκρατούμενη κοινωνία μέσα στην οποία η γυναίκα έπαιζε δευτερεύοντα ρόλο. Ο ρόλος αυτός θεσμοθετήθηκε στα πλαίσια του οικογενειακού δικαίου, που προέβλεπε ότι ο γάμος ήταν μέρος μιας συμφωνίας μεταξύ ανδρών, του πατέρα ή προστάτη της νύφης και του μέλλοντος συζύγου. Η γυναίκα αποτελούσε το περιουσιακό στοιχείο του άντρα. Ο γάμος αποτελούσε το μέσο συνένωσης δυο οίκων και είχε σαν σκοπό την απόκτηση νόμιμων κληρονόμων. Το οικογενειακό αυτό δικαίο επηρεάζονταν άμεσα από το καθεστώς ιδιοκτησίας της γης στην αρχαιοελληνική κοινωνία. Γι αυτό και την επιλογή του γαμπρού την έκανε ο πατέρας και το δικαίωμα να χωρίσει την γυναίκα του το έχει μόνο ο άντρας.

Η γυναίκα δεν μπορούσε να εναντιωθεί στον άντρα της. Ο Πλούταρχος στον βίο του Αλκιβιάδη αναφέρει: « Επειδή η Ιππαρέτη ήταν σεμνή και αγαπούσε τον άντρα της ήταν δυστυχισμένη στην συμβίωση μαζί του, λόγω των συνεχών σχέσεων του με ξένες και Αθηναίες εταίρες. Γι αυτό έφυγε από το σπίτι και πήγε στον αδερφό της. Όταν πήγε να παραδώσει την έγγραφη αίτηση διαζυγίου στον άρχοντα αυτοπροσώπως και όχι δια αντιπρόσωπου σύμφωνα με τον νόμο, κατέφθασε ο Αλκιβιάδης, την άρπαξε και έφυγε μεταφέροντας την *δια μέσου της αγοράς στο σπίτι του χωρίς να τολμήσει να εναντιωθεί κανείς ή να του την πάρει κανείς από τα χέρια.*»

Σκοπός ήταν η προσπάθεια να διαφυλαχθεί η τιμή της γυναίκας και η οικογενειακή περιουσία να μην φύγει από τα στενά όρια του οίκου. Γι αυτό τον λόγο η γυναίκα ήταν υποχρεωμένη να μένει μέσα στο σπίτι της γνέθοντας, υφαίνοντας ή επιτηρώντας του δούλους. Ο **Ξενοφών** αναφέρει ότι η οικία του 5^{ου} αιώνα στην πόλη ήταν μονώροφη με ελάχιστες εξαιρέσεις. Οι προσόψεις ήταν τυφλές και τα δωμάτια έβλεπαν σε εσωτερικές αυλές για την προστασία των γυναικών από τα αδιάκριτα βλέμματα και να μην τις βλέπει μάτι άλλου αρσενικού.

Στην Αθήνα προορισμός της γυναίκας (συζύγου) ήταν η τεκνογονία για την εξασφάλιση της *διάδοχης* στην πατρική κυριαρχία. Η γνησιότητα των παιδιών ήταν η βασικότερη οικογενειακή αξία και ο μοναδικός προορισμός της γυναίκας.

Ο Ευριπίδης χαρακτηρίζει την γυναίκα σαν “οικούρημα”, σαν κάτι που φροντίζει το σπίτι και την οικογένεια μόνο.

Στον *δημόσιο βίο* οι γυναίκες αποκλείονταν από κάθε κοινωνική δραστηριότητα και από την πολιτική. Η μόνη της ίσως συμμετοχή στα κοινά περιοριζόνταν στην θρησκεία. Γυναίκες αναλάμβαναν τον ρόλο της ιέρειας στα μεγάλα ιερά και διηύθυναν τις θρησκευτικές τελετές (Mosse Clayde,2002).

Η θρησκεία ήταν ένα μέσο να πάρουν μέρος σε κοινοτικές δραστηριότητες, να ενοποιηθούν με την κοινότητα των αντρών. Η λατρεία θεών έδινε διέξοδο και στον πλούσιο συναισθηματικό τους κόσμο(Δαράκη Πέπη,1995).

Η πραγματικότητα της κοινωνικής κατάστασης στην πόλη, διαφοροποίησε επίσης αισθητά την θέση της γυναίκας. Η αθηναϊκή κωμωδία μας δίνει πολλά παραδείγματα

γυναικών, κυρίως των ασθενέστερων οικονομικών τάξεων, που πήγαιναν στην αγορά για να πουλήσουν τα προϊόντα της γης τους ή της εργασίας τους.

Όσον αφορά το φαινόμενο της μοιχείας: η μοιχεία της γυναίκας καταδικάζονταν στην αρχαία Αθηνά ενώ η ανδρική απιστία ούτε καν απασχολούσε άλλα και ούτε ενοχλούσε την κοινωνία. Εντελώς φυσιολογικά ο άντρας είχε παλλακίδες, δούλες ή αιχμάλωτες που ζούσαν σπίτι και τα παιδιά τους γίνονταν μέλη του σπιτιού .

Το μόνο παράδειγμα ανεξαρτητοποιημένων γυναικών αποτελούν οι εταίρες. Γυναίκες που ήταν υποχρεωμένες να κερδίζουν μόνες τους την ζωή τους, συμμετείχαν στην κοινωνική ζωή, στα συμπόσια, ακόμη και στην πολιτική. Είχαν δικαίωμα να εισπράττουν εισοδήματα, να διαχειρίζονται χρήματα, να μιλούν ελεύθερα με τους άντρες.

Στην Αρχαία Σπάρτη η εκπαίδευση των γυναικών όφειλε να είναι το ίδιο σκληρή με αυτήν των αντρών. Η γυναίκα επωμιζονταν με την ευθύνη της γέννησης των μελλοντικών πολεμιστών.

Οι γυναίκες στην Σπάρτη μετείχαν στην πολιτική ζωή και είχαν το δικαίωμα ιδιοκτησίας, που αποκτούσαν είτε κληρονομώντας την, είτε μέσω προίκας. Έβγαιναν επίσης από το σπίτι για να αθληθούν με τους άντρες στα γυμναστήρια. Ο **Πλούταρχος** αναφέρει ότι οι νόμοι του Λυκούργου όριζαν ότι τα σώματα των παρθένων ενισχύονταν με την άσκηση στον δρόμο, στην πάλη, στο ρίξιμο δίσκου και ακοντίου (Δαράκη Πέπη, 1995).

Παρόλη όμως την φαινομενική ανεξαρτησία που απολάμβαναν οι Σπαρτιάτισσες, ο ρόλος τους ήταν πρωταρχικά αναπαραγωγικός (ο παραδοσιακός τους ρόλος ήταν να γεννούν παιδιά). Το οικογενειακό δίκαιο της Σπάρτης προέβλεπε μια μορφή κοινοκτημοσύνης των γυναικών, αφού ο σύζυγος είχε το δικαίωμα να τις “δανείσει” σε κάποιον άλλον προκειμένου να του γεννήσουν γέρα παιδιά. Γι αυτό ο **Λυκούργος** δεν θεωρούσε πως τα παιδιά άνηκαν στους πατέρες τους, άλλα ότι ήταν κοινά της πόλης, και γι αυτό ήθελε όχι από τους τυχόντες άλλα από τους άριστους να γεννιούνται πολίτες.

Έτσι λοιπόν από την στιγμή που η γυναίκα στην Αθηνά και στην Σπάρτη δεν κατείχε τίποτα από τα μέσα παραγωγής ούτε είχε δικαίωμα στην νομή της εξουσίας δεν μπορούμε να μιλάμε για καλύτερη μοίρα στους αρχαίους χρόνους.

B. Γυναίκα στην Ρώμη και το Βυζάντιο

Τόσο στην ρωμαϊκή όσο και στην βυζαντινή ιστορία οι γυναίκες αντιμετωπίζονταν ως δούλες και ως “πράγματα” που πουλιόνταν και αγοράζονταν με την προίκα. Η γυναίκα λογαριάζονταν ως κτήμα του άντρα όπως τα περιουσιακά του στοιχεία, ζώα, πράγματα και ακίνητα. Η αδικία γινόταν ακόμα πιο φανερή στο ζήτημα της συζυγικής πίστης (Δαρακη Πεπη,1995).

Η ρωμαϊκή κοινωνία ήταν πατριαρχική. Η γυναίκα θεωρούνταν πράγμα που άνηκε στην ιδιοκτησία του πανίσχυρου αρχηγού της οικογένειας. Ήταν μια ατελής προσωπικότητα που την κηδεμόνευε ο πατέρας, ο σύζυγος, ο αδερφός, ο άντρας – συγγενής.

Στον αυστηρό επίσημο γάμο που γινόταν στον ρωμαϊκό πολιτισμό ο σύζυγος ήταν απόλυτος κύριος πάνω στα μέλη της οικογένειας του (γυναίκα και παιδιά) καθώς και στα περιουσιακά στοιχεία του σπιτιού. Αναφέρεται σε πολλά συγγράμματα πως η εξουσία του άντρα έφτανε ως και την πώληση ή την θανάτωση των προσώπων που είχε στην εξουσία του χωρίς να ρωτάει κανέναν.

Ο σύζυγος απέναντι στην σύζυγο συμπεριφέρονταν όπως σε μια υπηρέτρια. Για πολύ μεγάλα σφάλματα είχε το δικαίωμα να την θανατώσει. Δεν είχε δικαιώματα η γυναίκα. Βέβαια αυτό το μοτίβο άρχισε να αλλάζει μετά τον δεύτερο Καρχηδονιακό πόλεμο (σύμφωνα με Δαράκη,1995). Η γυναίκα άρχισε να παρευρίσκεται στα γεύματα και στις δημόσιες γιορτές. Είχε το δικαίωμα να κληρονομήσει τον σύζυγο της και είχε το δικαίωμα για εκπαίδευση και εργασία.

Η γυναίκα στο Βυζάντιο ήταν κλεισμένη στο σπίτι. Η κατωτερότητα της γυναίκας στο Βυζάντιο ενισχύονταν από το Ρωμαϊκό δίκαιο που είχε τοποθετήσει την γυναίκα

πολύ χαμηλά. Στο Βυζάντιο αν η γυναίκα δεν γεννούσε γιο, (αναφέρουν πηγές) ο άντρας την χόριζε.

Σύμφωνα με την βυζαντινή νομοθεσία η γυναίκα ήταν μια αιώνια ανήλικη που είχε πάντα ανάγκη από κηδεμονία. Και όταν εμφανίζονταν γυναίκα με προσωπικότητα την συνέθλιβαν.

Η γυναίκα στο Βυζάντιο ήταν κλεισμένη στο σπίτι. Οι πλούσιες γυναίκες έμεναν στον γυναικωνίτη και οι σκλάβοι φρόντιζαν για το νοικοκυριό του σπιτιού και την φροντίδα των μελών της οικογένειας.

Γ. Η γυναίκα στον μεσαίωνα

Στον μεσαίωνα η θέση της γυναίκας μέσα στο σπίτι άλλα και στην κοινωνία ήταν η ίδια με την θέση του δούλου. Η συμπεριφορά των αντρών απέναντι στις γυναίκες ήταν καταπιεστική και αυταρχική. Ενώ λοιπόν η κάθε γυναίκα μοχλούσε και υπέφερε ώστε να υπηρετεί άντρες που της συμπεριφέρονταν καταπιεστικά και δυναστικά η ίδια ήταν *“σαν να συνέχιζε την ζωή της μέσα σε χειμερία υπαρξιακή νάρκη χωρίς καμία ελπίδα ανάπτυξης και εξέλιξης”* (Δαράκη Πέπη,1995) .

Θα ήταν απαραίτητο να αναφέρουμε την άποψη του Friedrich Engels(1948), με την οποία υποστηρίζει ότι η αρμονική συνύπαρξη του άντρα και της γυναίκας κλονίστηκε με την ανάπτυξη των κυνηγετικών και πολεμικών μεθόδων που έδωσαν στον άντρα την δυνατότητα να υποτάξει την γυναίκα. Με το κίνητρο της ατομικής ιδιοκτησίας ο άντρας χρειάζεται τους απόγονους για εργατικά χέρια και πρέπει να είναι σίγουρος για την γνησιότητα τους. Η κοινωνική υποδούλωση της γυναίκας σημαίνει και την αναγκαστική της μονογαμία. Έτσι λοιπόν ο άντρας πήρε στα χέρια του το τιμόνι ακόμα και μέσα στο σπίτι, η γυναίκα ταπεινώθηκε και υποδουλώθηκε και έγινε σκλάβο της επιθυμίας του και απλό εργαλείο τεκνοποιίας.

Έτσι λοιπόν ο άντρας περνάει και στον μεσαίωνα σαν βίαιος και ανταγωνιστικός και εξουσιαστής, με την γυναίκα στην σκιά του, καλουπωμένη σύμφωνα με τους

μύθους του “αδύνατου φύλου”, της ενσάρκωσης του κακού, του πονηρού και της αμαρτίας (Νικολαΐδου Μάγδα ,1981).

Ιστορικοί αναφέρουν ότι κατά τον Μεσαίωνα στα τέλη περίπου του αιώνα άρχισε το κυνήγι των «μαγισσών». Οι γυναίκες καίγονταν ζωντανές ως «μάγισσες» (Δαράκη Πέπη,1995). Αυτό γινόταν για πολλούς λόγους όπως επειδή απείλησαν τον άντρα τους, είτε του αντιμίλησαν, είτε για πορνεία, είτε για μοιχεία, είτε για την γέννηση ενός εξώγαμου. Στην πυρά οδηγούνταν επίσης οι γυναίκες για την παραμέληση των παιδιών τους και ακόμη για την γκρίνια τους εξαιτίας μιας αποβολής.

Υπήρχαν και μορφές καταπίεσης που εφαρμόζονταν μόνο στις γυναίκες όπως το δικαίωμα του αριστοκράτη να έρχεται σε σεξουαλική επαφή με γυναίκες της αγροτιάς .

Δ. Ο ξυλοδαρμός της γυναίκας ως διαχρονικό κοινωνικό φαινόμενο.

Η κακοποίηση της γυναίκας- συντρόφου είναι ένα φαινόμενο κοινωνικό που συναντάται σε όλα τα κοινωνικά στρωματά και έχει μια πολύ μακριά ιστορική παράδοση που αντανακλάται και στην σημερινή του εμφάνιση. Είναι ένα φαινόμενο παγκόσμιο με βαθιές ιστορικές ρίζες σύμφυτες με τον εγωισμό και τον αυταρχισμό της κακής πλευράς του αντρικού φύλου (Δαράκη Πέπη,1995).

Ο Engels (1948) αναφέρει ότι για να εξασφαλιστεί η πίστη της γυναίκας προς τον άντρα και επομένως η πατρότητα των παιδιών , η σύζυγος μεταβιβάζεται άνευ όρων στην εξουσία του συζύγου. Εάν ύφος βέβαια την σκοτώσει τότε απλά κάνει χρήση του δικαιώματός του.

Σε όλες τις εποχές, σε όλους τους λαούς και τις κοινωνίες και σε όλα τα κοινωνικά στρωματά υπάρχει ο ξυλοδαρμός της γυναίκας. Και οι πλούσιοι και οι φτωχοί και οι αφέντες και οι δούλοι κακοποιούσαν τις γυναίκες τους όταν αυτοί ήθελαν και πολλές φορές χωρίς να υπάρχει αφορμή.

Στον Μεσαίωνα οι άντρες είχαν καταλήξει να μεταχειρίζονται τις γυναίκες τους χειρότερα από ότι μεταχειρίζονταν τα ζώα αφού οι γυναίκες (σύμφωνα με τις

αντιλήψεις της εποχής) δεν είχαν από την φύση τους δικαιώματα. Μας αποκαλύπτεται ένα φρικτό πρόσωπο του άντρα το οποίο αντιμετωπίζει απαίσια την γυναίκα και της συμπεριφέρεται με μίσος και αγνωμοσύνη προσπερνώντας όσα εκείνη καθημερινά αγωνίζεται να κάνει γι αυτόν.

Έτσι λοιπόν η γυναίκα συμφιλιώνεται τελικά με τον υποτελή ρόλο της απέναντι στον άντρα και να προσαρμόζεται σε ένα πρότυπο γυναίκας που οι ίδιοι οι άντρες κατασκεύασαν. Με την απαίσια και αυταρχική συμπεριφορά τους αναγκάζουν τις γυναίκες να είναι υποταγμένες στον άντρα, υπομονετικές, ταπεινές και σιωπηλές.

Στην Ομόσπονδη Δημοκρατία της Γερμανίας σύμφωνα με τις στατιστικές της αστυνομίας για το 1984, καταγγέλθηκαν 106.288 περιπτώσεις στις οποίες ασκήθηκε πραγματικά ή έγινε απόπειρα να ασκηθεί βία. Στο 99% των περιπτώσεων η βία ασκείται από άντρες και θύματα είναι γυναίκες .

Στην Νορβηγία, σύμφωνα με έρευνα, υπολογίζεται ότι 10.000 γυναίκες καταφεύγουν κάθε χρόνο στις υπηρεσίες υγείας λόγω κακομεταχείρισης.

Στην Ελβετία σύμφωνα με έρευνα που έγινε μεταξύ 145 γιατρών της Ζυρίχης διαπιστώθηκε ότι 7 γιατροί χειρίζονται καθημερινά περιπτώσεις βίας μέσα στην οικογένεια, που στρέφονταν ενάντια στη γυναίκα. Πενήντα οκτώ γιατροί χειρίζονταν παρόμοιες περιπτώσεις μια φορά την εβδομάδα ή το μήνα και εβδομήντα οκτώ χειρίζονταν τέτοιες περιπτώσεις περισσότερο από μια φορά το χρόνο.

Στη Σουηδία κατά το 1985 καταγγέλθηκαν στην αστυνομία 11.610 περιπτώσεις βίας κατά των γυναικών από τον σύζυγο τους .

Στην Ελλάδα, στο δήμο Θεσσαλονίκης, καταγγέλθηκαν σε περίοδο ενός χρόνου 100 περιστατικά κακοποίησης συζύγων.(εκλογή, 1989).

Στον Καναδά το 29% των γυναικών ανέφεραν θύματα άσκησης σωματικής βίας από τον τωρινό ή πρώην σύντροφο τους από την ηλικία των 16 και μετά .

Στην Νέα Ζηλανδία ποσοστό 20% από 314 γυναίκες που συμμετείχαν σε ερευνά ανέφεραν ότι έχουν κακοποιηθεί από τον σύντροφο τους

Στην Σουηδία ποσοστό 20% από 1.500 γυναίκες έχουν πέσει θύματα φυσικής επίθεσης σύμφωνα με έρευνα

Στο Ηνωμένο Βασίλειο το 255 των γυναικών έχουν πέσει θύματα ξυλοδαρμού από τον σύζυγο τους κάποια στιγμή της ζωής τους.

Στις Ηνωμένες Πολιτείες το 28% των γυναικών έχουν αναφέρει τουλάχιστον ένα περιστατικό φυσικής βίας από μέρους του συντρόφου τους.

Στην Ινδία μέχρι το 45% των έγγαμων αντρών παραδέχθηκαν ότι κακοποιούν σωματικά τις συζύγους τους με έρευνα του 1996 σε 6.902 άντρες στην περιοχή Uttar Pradesh.

Στην Αίγυπτο ποσοστό 35% των γυναικών (από πανεθνικό αντιπροσωπευτικό δείγμα γυναικών) ανέφεραν ότι έχουν χτυπηθεί από τους συζύγους τους κατά την διάρκεια του έγγαμου βίου τους.

Στο Ισραήλ το 32% των γυναικών ανέφεραν τουλάχιστον ένα περιστατικό φυσικής βίας από τον σύντροφο τους. Το 30% ανέφεραν εξαναγκασμό σε σεξουαλική πράξη από τους συζύγους τους, σύμφωνα με ερευνά που πραγματοποιήθηκε το 1997 σε 1.826 γυναίκες αραβικής καταγωγής.

Στην Κένυα το 42% των 612 γυναικών που συμμετείχαν στην έρευνα σε μια περιφέρεια ανέφεραν ότι συνεχώς κακοποιούνται από τους συζύγους τους και το υπόλοιπο 58% ότι κακοποιούνται συχνά ή μερικές φορές.

Στο Μεξικό ποσοστό 30% από 650 γυναίκες που συμμετείχαν σε έρευνα Guadalajara ανέφεραν ένα επεισόδιο φυσικής βίας από τον σύντροφο τους

Τα παραπάνω ποσοστά προέρχονται από έκθεση της UNISEF που έχει δημοσιευθεί στο διαδίκτυο.

A. ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ

Από αρχαιοτάτων χρόνων η σωματική κακοποίηση των γυναικών από το σύζυγό τους ή τον σύντροφό τους είναι ένα υπαρκτό και ευρύτατα διαδεδομένο φαινόμενο. Ωστόσο χρειάστηκε να περάσουν πολλά χρόνια για να φτάσει να αναγνωριστεί ως μείζον κοινωνικό πρόβλημα και να απασχολήσει συνειδητά την επιστημονική κοινότητα όσο και την κοινωνία.

Η γυναίκα για χρόνια πολλά βρισκόταν κάτω από το ζυγό του άντρα που μέσα από το θεσμό του γάμου, μπορούσε να έχει το αναμφισβήτητο δικαίωμα να διαπράξει κάθε είδους βιαιότητα εις βάρος της χωρίς να διατρέχει κίνδυνο διωχθεί νομικά και ποινικά.

ΟΡΙΣΜΟΙ:

Σωματική κακοποίηση μπορεί να περιλαμβάνει κάθε είδους τραυματισμό και κάκωση (διαφορετικής σοβαρότητας) που δεν οφείλεται σε ατύχημα. Η κάκωση μπορεί να είναι μία ή πολλές και παρατηρούνται δε συχνότερα στο κεφάλι και στα άκρα, δηλαδή στα ακάλυπτα μέρη του σώματος. (www.familyviolence.gov.cy/drastiriotes)

Λέγοντας **σωματική κακοποίηση** αναφερόμαστε στη “βαριά μορφή βίας” δηλ. κακοποίηση η οποία είναι αντιπροσωπευτική των γυναικών που φιλοξενούνται σε ξενώνες και απευθύνονται στις αρμόδιες υπηρεσίες και στην “ελαφριά μορφή βίας” η οποία δεν αναγνωρίζεται από τα θύματα που την υφίστανται. (Walker, 1989, σελ. 100)

Κατά τους Straus και Gelles η σωματική βία (physical violence) ορίζεται ως μία πράξη που γίνεται με την πρόθεση ή την προλαμβάνουσα πρόθεση της πρόκλησης σωματικού πόνου ή τραυματισμού σε άλλο πρόσωπο. Περιλαμβάνει μεταξύ άλλων πράξεων, πράξεις όπως ξυλοδαρμός με κλωτσιές, γροθιές,

χαστούκια, τράβηγμα μαλλιών, κάταγμα στον τοίχο, αλλά και σπρώξιμο από σκάλα, αλλά και πράξεις που μπορούν να καταλήξουν σε σοβαρή απειλή θανάτου του θύματος εξαιτίας της βαρβαρότητας (Richard J Gelles, 1997).

ΣΗΜΑΔΙΑ ΣΩΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ

Η σωματική κακοποίηση του συζύγου μπορεί να περιλαμβάνει τραυματισμό και κάκωση, διαφορετικής σοβαρότητας που δεν οφείλεται σε ατύχημα. Η κάκωση μπορεί να είναι μία ή πολλές και παρατηρούνται δε συχνότερα στο κεφάλι και στα άκρα της γυναίκας, δηλ. στα ακάλυπτα σημεία του σώματος. (www.medlook.net.cy)

Σύμφωνα με την Cheryl Benard και Edit Schlaffer ένας λόγος που οι άντρες χτυπούν τις γυναίκες τους σε φανερά σημεία είναι για να προσπαθήσουν να την απομονώσουν από τον εξωτερικό κόσμο καθότι εξαιτίας των σημαδιών θα διστάσει να έρθει σε επαφή με άλλα άτομα.

“Ο άντρας συχνά είναι ο συνδεδετικός κρίκος της γυναίκας με τον έξω κόσμο καθότι οι σημαντικότερες θέσεις κατέχονται από τους άντρες, η πολιτική, η επιστήμη, η οικονομία και οι γυναίκες έχουν περιορισμένη είσοδο”. (Cheryl Benard και Edit Schlaffer).

Σύμφωνα με την Walker (1989, σελ. 99) σωματικές κακώσεις που έχουν αναφερθεί από γυναίκες κυμαίνονται από πολύ μικρές (σε σωματικά αποτελέσματα), μέχρι πολύ μεγάλες.

Στην **πρώτη κατηγορία** ανήκουν: ένα χαστούκι στο μάγουλο ή στο χέρι, μια ξυλιά στον πισινό, μια τσιμπιά στο μάγουλο ή στα χέρια, μια ελαφριά γροθιά και το τράβηγμα μαλλιών. Αν αυτές οι ενέργειες γίνονται συχνά χωρίς να παίρνεται υπ’ όψιν η σωματική κατάσταση των γυναικών μπορούν να θεωρηθούν ως σωματικές κακοποιήσεις. Σε πολλές περιπτώσεις οι μικρότερες επιθέσεις κλιμακώνονται σε μεγαλύτερες. (Walker, 1989, σελ. 99).

Στη δεύτερη κατηγορία είναι οι μεγαλύτερες κακοποιήσεις όπου περιλαμβάνουν χαστούκια και γροθιές στο πρόσωπο και στο κεφάλι, κλωτσιές και γροθιές σε όλο το σώμα, φράξιμο αναπνοής μέχρι λιποθυμίας, σπρωξίματα, στραμπούληγμα ή σπάσιμο χεριών. (www.familyviolence.gov.cy).

Σε αρκετές περιπτώσεις η εξάσκηση βίας σε μία γυναίκα στο σπίτι από τον σύζυγο ή από τον σύντροφο της αρχίζουν ή εντατικοποιούνται όταν έλθει μία εγκυμοσύνη. (www.medlook.net.cy/article)

Μαρτυρίες πολλών γυναικών αναφέρουν πως η σωματική βία ήταν πιο έντονη στη διάρκεια της εγκυμοσύνης και όταν τα παιδιά του ήταν μικρά. Οι άντρες που εξαρτώνται από τις γυναίκες τους εξαγριώνονται όταν εκείνες προσέχουν τα παιδιά αντί για εκείνους.

Ορισμένα από τα προβλήματα που έχουνε σχετισθεί με την εξάσκηση βίας στην έγκυο γυναίκα, είναι η αύξηση των αποβολών, ο τραυματισμός και ο θάνατος του εμβρύου, η πρόωγη γέννηση του παιδιού και το χαμηλό βάρος γέννησης του. (www.medlook.net.cy/article).

Θα πρέπει λοιπόν οι γιατροί που παρακολουθούν εγκύους, λόγω της σοβαρότητας της κακοποίησης στην εγκυμοσύνη να προσπαθούν να ανιχνεύουν το πρόβλημα αυτό προτού να είναι αργά για την γυναίκα και το έμβρυο.

Τα ξεσπάσματα αυτά των αντρών που εκδηλώνονται με την κακοποίηση της συζύγου τους, μπορεί να πυροδοτούνται από ένα πραγματικό ή ένα φανταστικό σφάλμα της γυναίκας –για παράδειγμα όταν δεν έχει έτοιμο το φαγητό στην ώρα του- ή να εκδηλώνονται όταν ο άντρας αντιμετωπίζει προβλήματα στη δουλειά του ή όταν βρίσκεται γενικά υπό την επήρεια έντονου άγχους. Το αλκοόλ επιδεινώνει συνήθως τα βιαία επεισόδια (Vera Peiffer,2001,σελ 25).

Η κυριαρχία της κακοποίησης της σύζυγου μπορεί να αποδοθεί στην σεξιστική, πατριαρχική κοινωνία η οποία μεταχειρίζεται τις γυναίκες ως ιδιοκτησία των αντρών τους. Αυτή εξηγεί το γεγονός ότι σε πολλές πολιτείες μια βιαία επίθεση σε ένα ξένο είναι κακούργημα, άλλα η επίθεση στην σύζυγο θεωρείται πλημμέλημα για το οποίο ο σύζυγος σπάνια συλλαμβάνεται και φυλακίζεται (Alex Thio,1999,σελ 176).

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΣΩΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ

Στην αξιολόγηση της σωματικής κακοποίησης θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στα ακόλουθα (Νόμος 119(1)/2000.αρθρο 3) :

- A) Έκταση τραυμάτων (παρ'ολο που είναι ασήμαντα)
- B) Ανεξήγητη καθυστέρηση στην μεταφορά του θύματος (σύζυγου) για περίθαλψη
- Γ) Εξηγήσεις που δεν φαίνεται να συνάδουν με τα συμπτώματα (www.help-net.gr/themes/kakopeiisi).

Σε τελευταία ερευνά που έχει δημοσιεύσει η κοινωνιολόγος-εγκληματολόγος Στέλλα Παπαμιχαηλ παρουσιάζονται αερικοί πρακτική τρόποι αναγνώρισης μιας σωματικά κακοποιημένης γυναίκας :

- A) εμφανίζεται με μακριά μανίκια
- B) φοράει γυαλιά ήλιου
- Γ) φοράει μαντήλι γύρω από το λαιμό
- Δ) αποτραβιέται από το άγγιγμα
- Ε) νιώθει αμήχανη και φαίνεται καταθλιπτική

ΣΤ)δεν μπορεί να έρθει σε επαφή με τα παιδιά

Τα συνηθέστερα σωματικά τραύματα που παρουσιάζονται είναι τα εξής

- μώλωπες
 - σημάδια από δυνατό σφίξιμο
 - σημάδια από δάγκωμα
 - εγκαύματα ελαφριά ή σοβαρά
 - δηλητηρίαση
 - τραύματα οστών και κλειδώσεων
 - εσωτερικά τραύματα
 - τραύματα από τράνταγμα
- (www.sxeseis.gr)
(www.help-net.gr/themes/kakopeiisi)

B. ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ

ΟΡΙΣΜΟΙ:

Το φαινόμενο της σεξουαλικής κακοποίησης θα μπορούσε να χαρακτηριστεί διαχρονικό.

- Σεξουαλική κακοποίηση είναι μία από τις μορφές όπου κατά πλειοψηφία αφορά γυναίκες και περιλαμβάνει σεξουαλική παρενόχληση, βιασμό, εξαναγκασμό σε ερωτική πράξη, αιμομιξία κ.λ.π. Τον ορισμό έδωσε στο φαινόμενο αυτό η κα. Ρουμπάνη Νίκη πρόεδρος του Δ.Σ του Ελληνικού Δικτύου Γυναικών Ευρώπης.
- Σύμφωνα με την Walker (1989 σελ. 128) ο σεξουαλικός καταναγκασμός που υφίσταται η γυναίκα από τον σύντροφό της /σύζυγό της συνεπάγεται με την έννοια της σεξουαλικής κακοποίησης σε ένα ζευγάρι. Η σεξουαλική δραστηριότητα σε ένα ζευγάρι μπορεί να είναι απολαυστική, μερικές φορές όταν δεν υπάρχει σχέση κακοποίησης ή όταν το ζευγάρι βρίσκεται στην τρίτη φάση του κύκλου κακοποίησης δηλ. ευγενική και μεταμελημένη συμπεριφορά του συζύγου προς τη σύζυγο.
- Σύμφωνα με Cheryl Bernard & Edit Schaffer σεξουαλική κακοποίηση είναι το φαινόμενο στο οποίο οι άντρες αναγκάζουν τις γυναίκες να προσαρμόζονται στις σεξουαλικές τους αντιλήψεις. Υποστηρίζουν ότι “οι διαταραχές και οι συγκρούσεις” που αντιμετωπίζει η γυναίκα σε μία σχέση /σε έναν γάμο, στον σεξουαλικό τομέα, αν εξαιρεθούν οι ψυχικές αιτίες ανάγονται σε δύο παράγοντες

 - i. Στις διαστροφές της σεξουαλικότητας στη σημερινή κοινωνία
 - ii. Στη λειτουργικότητα της σεξουαλικότητας σαν μέσο που μπορεί να ανταλλάγει και να μεταβληθεί σαν δύναμη.

- ü Σεξουαλική βία είναι η πιο άγνωστη και σιωπηρή μορφή βίας. Αν και φαίνεται ότι είναι και αυτή πλατιά διαδεδομένη τα θύματα σπάνια μιλούν γι αυτήν. (Ντορέτα Αδαμάκη, Αθήνα, Νοέμβριος 2000, Έρευνα)
- ü Στην πρώτη Πανελλαδική Επιδημιολογική Έρευνα για την ενδοοικογενειακή βία κατά των γυναικών που έγινε από το ΚΕΘΙ (Αθήνα, 2003) η σεξουαλική κακοποίηση αναφέρεται ως εξαναγκασμός και περιλαμβάνει την υποχρέωση του θύματος να έρθει σε σεξουαλική πράξη με το δράστη παρά την θέλησή του.

ΥΠΑΡΧΕΙ ΒΙΑΣΜΟΣ ΣΤΟ ΓΑΜΟ;

Η έννοια του συζυγικού βιασμού δεν γίνεται αποδεκτή από τη νομοθεσία των περισσότερων Πολιτειών, αν και οι περισσότερες γυναίκες είναι παντρεμένες μπορούν να περιγράψουν στιγμές όπου τέτοιος βιασμός έχει συμβεί. Και αυτό γίνεται γιατί οι περισσότεροι άντρες αισθάνονται ότι η σεξουαλική διαθεσιμότητα της γυναίκας τους είναι εγγυημένη από την σύμβαση του γάμου. (Walter, 1989, σελ-146). Οι περισσότεροι από τους βιασμούς γίνονται με χρήση σωματικής βίας και στα πλαίσια του γάμου. Να μια μαρτυρία θύματος: “Εκείνος ήθελε να κάνουμε έρωτα ενώ εγώ δεν ήθελα. Εξοργίστηκε και προσπάθησε να με αναγκάσει να γδυθώ. Το έκανε μόνος του ενώ εγώ προσπάθησα να τον σταματήσω. Τον έσπρωξα μακριά αλλά εκείνος με έριξε κάτω, άνοιξε τα πόδια μου και με βίασε. Έσφιγγε τόσο πολύ που μου προκάλεσε μώλωπες.” Σε τέτοιες περιπτώσεις βιασμών όπου δράστης είναι ο σύζυγος συγκαταλέγονται απειλές άσκησης σωματικής βίας, ο ψυχολογικός εκβιασμός και η σεξουαλική εκμετάλλευση της γυναίκας όταν αυτή κοιμάται ή βρίσκεται κάτω από την επήρεια αλκοόλ ή ναρκωτικών. (Alex Thio, 1999, σελ. 189).

Μέχρι τώρα η σεξουαλική βία στο γάμο αντιμετωπιζόταν σαν εξαναγκασμός και μπορούσε να τιμωρηθεί μόνο σαν τέτοιος. Γίνονται προσπάθειες από κάποιους πολιτισμούς για την κοινωνικοποίηση του βιασμού μέσα στο γάμο. Ο νόμος πρέπει να αλλάξει. Πόσες περιπτώσεις βέβαια θα καταγγεληθούν μετά από αυτό είναι άγνωστο.(Δρ. Σαμπίνε Χόφμαν, Αθήνα, σελ. 213).

Ο Λουί Βιραπουλέ είχε ισχυριστεί στη συζήτηση της Γερουσίας το 1978 “δεν υπάρχει περίπτωση βιασμού στο πλαίσιο νόμιμης σχέσης, γιατί τότε τι θα γινόταν οι συζυγικές υποχρεώσεις;” Το Ακυρωτικό δικαστήριο παραδέχεται το 1984 την ύπαρξη βιασμού στην περίπτωση ενός συζύγου που επέβαλε με την απειλή μαχαριού πράξεις “σεξουαλικής διείσδυσης” στην γυναίκα του. (George Vigarello, 2001, σελ. 336-337).

Οι σεξουαλικές επιθέσεις λοιπόν βρίσκονται και μέσα στη συζυγική νομιμότητα.

ΜΟΡΦΕΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΒΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΣΥΖΥΓΟ

Η βία και η έλλειψη συναισθημάτων που σε πολλούς γάμους αποτελούν τη βάση της σεξουαλικής ζωής, βρίσκονται σε έντονη αντίθεση με τις ρομαντικές αντιλήψεις που ισχύουν από παλιά. (Cheryl Benard & Edit Schlaffer).

Αυτή η αντίθεση είναι για πολλές γυναίκες ένα μεγάλο βάρος γιατί θεωρούν την κατάσταση τους αυτή εξευτελιστική.

A. ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

«Νιόπαντρες γυναίκες μέσα στην απελπισία τους ήρθαν και ζήτησαν συμβουλή και παρηγοριά. Είχαν καταληφθεί από αγανάκτηση, γιατί δεν εξουσιάζουν πια ούτε το σώμα τους. Έτσι προσπαθούσαν να τις πείσουν οι άντρες. Μπορεί η εκμετάλλευση τους από κάποιον εργοδότη να ήταν ευχάριστη αλλά από μέρους του άντρα τους είναι απελπιστική. Όλα όσα ενστικτωδώς είχαν φανταστεί έγινε ζωντανή πραγματικότητα». (Lida Gustava Hegman).

Πράγματι μετά από έρευνες διαπιστώθηκε ότι οι περισσότερες γυναίκες δεν μπορούσαν να φανταστούν ότι ο γάμος τους θα είχε τόσο άσχημη κατάληξη. Και αυτό γιατί πριν από το γάμο ο σύζυγος δεν είχε δώσει κάποιο σημάδι βίαιης συμπεριφοράς. Οι κακοποιημένες γυναίκες δε θα μπορούσαν να πιστέψουν ότι το σεξ με το σύζυγό τους δε θα τους ήταν πια ευχάριστο.

Η Walker (1989, σελ 137-138) αναφέρει ότι οι περισσότερες γυναίκες θεωρούσαν το σεξ σαν μια ωραία εμπειρία που γεμίζει τον άνθρωπο. Πολλές από αυτές τις γυναίκες είχαν νιώσει χαρά και ευχαρίστηση βρίσκοντας κάποιον να τις αγαπά. Οι σεξουαλικές σχέσεις γι' αυτές ήταν η γλώσσα της αγάπης. Καθώς περνούσε ο καιρός η φύση των σεξουαλικών σχέσεων άλλαξε.

B. ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Υπάρχουν περιστατικά ικανοποίησης σεξουαλικής της συζύγου από τον σύζυγο μόνο και μόνο επειδή εκείνες έχουν ιδιότητες τις οποίες κατά γενική γνώμη δε θα έπρεπε να έχουν και αυτές είναι: περηφάνεια, ομορφιά, αίσθημα αυτοαξίας και αγωνιστικό πνεύμα. (www.sxeseis.gr).

Πρόκειται για τα συγκεκριμένα λοιπόν χαρακτηριστικά τα οποία από τα παλαιότερα ακόμα χρόνια προσδίδονταν στον άντρα και του χάριζαν δύναμη, κύρος και εξουσία.

“Η μερική ικανοποίηση των αντρικών επιθυμιών, η μερική επιβεβαίωση του άντρα- συζύγου, σαν πρόσωπο σε μία κατάσταση αποξένωσης και εκμετάλλευσης είναι δυνατόν να πραγματοποιηθούν μόνο σε βάρος της γυναίκας. Η διαστροφή που επακολουθεί, εκδηλώνεται καθαρά στη σεξουαλική σφαίρα”.(Cheryl Benard & Edit Schlaffer).

Καθημερινά ακούμε γύρω μας για υποθέσεις σεξουαλικής κακοποίησης στα πλαίσια του γάμου. Πολλές φορές θύματα είναι μορφωμένες γυναίκες, με επαγγελματική ανεξαρτησία, διακεκριμένες στο χώρο τους. Με τεράστιο κοινωνικό και επαγγελματικό κύρος. (www.gynaikes.gr).

Ο ρόλος λοιπόν της γυναίκας έρχεται σε αντίθεση με τα στερεότυπα που επικρατούν για τα δύο φύλα:

Γυναίκα- σπίτι- νοικοκυρά

Άνδρα- εξωτερική εργασία, επαγγελματική καταξίωση

Έτσι λοιπόν ο σύζυγος χάνει την αυτοπεποίθηση και αισθάνεται να χάνει τον έλεγχο του σπιτιού, ζηλεύει τη γυναίκα και δε σκέφτεται λογικά.

Προσπαθεί να επιβληθεί και να τρομάξει ταυτόχρονα τη σύζυγό του με το βίαιο σεξ. Το σεξ που δεν πηγάζει από την αγάπη.

Γ. ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Η σεξουαλική ζήλεια είναι πάντα παρούσα στις σχέσεις με άλλους άντρες. Ο σύζυγος ο οποίος ζηλεύει έχει στόχο οποιονδήποτε άντρα ο οποίος φέρεται με ευγενικό τρόπο στην σύζυγό του. (Walker, 1989, σελ. 133)

Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα οι κακοποιημένες γυναίκες να απομονώνονται από τους άλλους ανθρώπους είτε για δική τους ασφάλεια είτε για την ασφάλεια εκείνων που νοιάζονται και αγαπούν. (www.sxeseis.gr/aristia).

Ένα χαρακτηριστικό που έχουν οι ζηλότυπες σχέσεις που οδηγούν στη σεξουαλική κακοποίηση της συζύγου είναι και η ταυτόχρονη ψυχολογική κακοποίηση που δέχεται το θύμα. Ο σύζυγος φαντάζεται λεπτομέρειες για την

υποτιθέμενη σεξουαλική σχέση της γυναίκας του με άλλον άντρα και την καταπιέζει λέγοντάς της τις σκέψεις του και υποχρεώνοντάς τη να τα παραδεχτεί. Προσπαθεί να μπει στις σκέψεις της και να παρακολουθεί τις καθημερινές κινήσεις της, κάνοντας της το γνωστό ώστε και αν ήθελε να κάνει κάτι να μη μπορεί. (Walker, 1989 σελ.137)

Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση της Λιάνας, μίας από τις γυναίκες που έλαβαν μέρος στην έρευνα της Walker (1989) για την κακοποίηση της γυναίκας:

“Με πήγαινε το πρωί με το αυτοκίνητο στη δουλειά, με έπαιρνε το μεσημέρι... Δε μπορούσα να έχω φίλους εκτός από εκείνους που μιλούσα στη δουλειά. Δεν μπορούσα να φάω με κάποιον φίλο ή να βγω για ποτό. Στην αρχή μου άρεσε γιατί μου έδινε ένα αίσθημα ασφάλειας... αργότερα περιόριζε την ελευθερία μου. Μια μέρα στο εστιατόριο ένας συμπαθητικός άντρας καθόταν στο απέναντι τραπέζι.... Το βλέμμα του συνάντησε το δικό μου. Μου χαμογέλασε. Αυτό ήταν όλο. Αυτή ήταν η αιτία για ένα καβγά που... με κατηγορήσε ότι κοιμόμουν με αυτό τον άντρα και όχι μόνο αυτό αλλά πέρασε ώρες λέγοντάς μου λεπτομέρειες των σεξουαλικών μου σχέσεων που υποτίθεται πως είχα μαζί του. ”

Γ. ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ

Η ψυχολογική κακοποίηση είναι μια μορφή βίας που δε είναι φανερή, αλλά είναι εξίσου επικίνδυνη όσο και η σωματική, για την ψυχολογική ακεραιότητα αλλά και για την ίδια την ζωή των γυναικών που είναι θύματα της. Αυτή η μορφή βίας δεν καταλήγει πάντα σε σωματική, αλλά μια σωματικά κακοποιημένη γυναίκα έχει σίγουρα κακοποιηθεί και ψυχολογικά από τον σύζυγο της. Τα όρια μεταξύ των δυο αυτών μορφών, δεν είναι σαφή και οι συνέπειες αμφίδρομες καθώς η σωματική κακοποίηση επηρεάζει την ψυχική κατάσταση, καθώς και η ψυχική τη σωματική υγεία (Κοινωνική Εργασία, 1986,σελ 245).

Ο Χ. Μ. Μουζακίτης (Κοινωνική Εργασία, τευχος,16^ο , σελ 218, 1989), παρουσιάζει την ψυχολογική κακοποίηση σαν « τη δημιουργία ενός τέτοιου κλίματος στην επικοινωνία μεταξύ των συζυγών και στο περιβάλλον τους όπου, η σύζυγος αισθάνεται απόρριψη, ανασφάλεια και ότι τα δικαιώματα δεν είναι σεβαστά, ούτε αναγνωρίζομαι.».

Για να μπορέσουμε να εξετάσουμε καλύτερα αυτήν τη μορφή βίας θα την χωρίσουμε σε τρεις κατηγορίες, οι οποίες είναι οι εξής:

1. Λεκτική κακοποίηση.

Συνήθως η λεκτική κακοποίηση εκφράζεται με εκφοβισμό, τρομοκρατία, απειλές καθώς και μειωτικές, υποτιμητικές εκφράσεις. Η πρόθεση του άντρα όταν χρησιμοποιεί απειλές είναι να φοβίσει τη γυναίκα ότι έτσι και δεν συμμορφωθεί με τις απαιτήσεις του κάτι κακό θα συμβεί στην ίδια ή σε κάποιον δικό της (σε κάποιον συγγενή της ή ακόμα και στα παιδιά της). Ο άντρας (σύζυγος) χρησιμοποιεί μια « πειθαρχία » που την θεωρεί επιτρεπτή, για την επίτευξη ενός. (Walker, 1989, σελ 162)

Οι γυναίκες που κακοποιούνται, γνωρίζουν ότι οι σύζυγοι τους είναι ικανοί να πραγματοποιήσουν τις απειλές τους και να τις πονέσουν, για τον λόγο αυτό

διακατέχονται από έντονο φόβο. Από την άλλη οι άντρες δράστες έχουν μια ικανότητα να κάνουν τις συζύγους να πιστεύουν τις απειλές τους. Παγιώνουν ενά κλίμα φόβου, που διατηρείται από τη συνεχώς παρούσα απειλή μιας υπερβολικά βίαιης έκρηξης. (Walker, 1989 σελ 163 & Herman, 1996).

Η Marie France Hirigoyen (2000), αναφέρει ότι είναι μια ανεπαίσθητη βία που συνοδεύεται από πραγματική βιαιότητα, και που μπορεί να οδηγήσει στο φόνο. Ο δράστης (σύζυγος), λειτουργεί με τέτοιο τρόπο που « σκοτώνει » τη σύντροφο του έμμεσα (με το να της τσακίζει την αυτοπεποίθηση) ή και άλλες φορές άμεσα με το να την οδηγήσει στην αυτοκτονία.

Μερικές χαρακτηριστικές συμπεριφορές του άντρα προς τη σύντροφο του είναι:

- α Χρησιμοποιεί ματιές ή άλλες χειρονομίες για να την τρομάξει.
- α Την απειλεί ότι έτσι και τον εγκαταλείψει, δε θα ξαναδεί τα παιδιά της ποτέ.
- α Την απειλεί ότι έτσι και τον αφήσει αυτός θα αυτοκτονήσει.
- α Την απειλεί ότι θα την σκοτώσει.
- α Απειλεί ότι θα κάνει κακό στους γονείς της, τα αδέρφια της, ακόμα και στα παιδιά τους.
- α Την ωθεί σε παράνομες πράξεις, εκβιάζοντας την.
- α Της μιλά με πολύ άσχημο τρόπο και την μειώνει συνεχώς, ακόμα και παρουσία άλλων.

Αξίζει σ' αυτό το σημείο να αναφέρουμε μια περίπτωση λεκτικής κακοποίησης που εστιάζεται στην επικριτική συμπεριφορά ενός άντρα, απέναντι στη σύντροφο του.

« Η Άννα και ο Πολ, αρχιτέκτονες και οι δύο, γνωρίστηκαν στη δουλειά[...]. Ο Πολ από πολύ νωρίς επέμενε να συζητούν. Έτσι και έγινε. Από την αρχή της σχέσης τους ο Πολ φάνηκε, επικριτικός απέναντι στην Άννα. Προχωρεί με μικρές αποσταθεροποιητικές κινήσεις, κατά προτίμηση δημόσια, σε μια στιγμή οπού εκείνη δε μπορεί να απαντήσει. Όταν προσπαθεί να του γι' αυτό αργότερα, της λέει παγερά

ότι είναι μνησικάκη και ότι δημιουργεί ιστορίες για το τίποτα. Ο Πολ ξεκάνει από κάτι ανώδυνο, κυρίως ένα προσωπικό θέμα, το οποίο περιγράφει με κάποια δόση υπερβολής, συχνά αναζητά κάποιο σύμμαχο στη ομήγυρη: “ Δε βρίσκεις ότι η μουσική που ακούει η Άννα είναι ξεπερασμένη[...];” , “ Το ξέρεις ότι ζοδεύει χρήματα για να αγοράσει κρέμες για το στήθος που δεν έχει[...]!”. Η ουσία της επικοινωνίας βρίσκεται στο βλέμμα. Βλέμματα μίσους από την πλευρά του Πολ, φοβισμένα από την πλευρά της Άννας[...]

(Marie France Hirigoyen, 2000, σελ 33).

2. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΠΟΜΟΝΩΣΗ

Η κοινωνική απομόνωση στοχεύει στην απομόνωση της γυναίκας (θύμα). Ο άντρας (δράστης) υιοθετεί συμπεριφορά που απομονώνει και στοχεύει στο να επιβάλλει και να διαιώνίζει την εξάρτηση της γυναίκας από αυτόν, αποκόβοντας την από το φιλικό, συγγενικό και κοινωνικό περιβάλλον. Οι άντρες πολύ συχνά αποφασίζουν για τις φιλίες των γυναικών τους. Οι γυναίκες απομονώνονται από τις φιλίες τους, ιδιαίτερα από εκείνες που ο σύζυγος τους θεωρεί ότι επηρεάζουν. (Walker, 1989,σελ 178).

Επίσης οι άντρες (δράστες) πολύ συχνά χρησιμοποιούν τις κοινωνικές δραστηριότητες σαν « όπλο » για να ικανοποιήσουν κάποια δική τους επιθυμία (π.χ θα πάμε σ’ αυτή τη γιορτή αν και εσύ...).

Αντιπροσωπευτικές συμπεριφορές που έχουν σαν στόχο την κοινωνική απομόνωση είναι:

- α Την εμποδίζει να εργαστεί, να φοιτήσει σε εκπαιδευτικό ίδρυμα, να εκκλησιαστεί.
- α Βρίζει και κατηγορεί τις φίλες και τους συγγενείς της λέγοντας ότι θέλουν το κακό της και γι’ αυτό της απαγορεύει να του βλέπει.
- α Δεν της επιτρέπει να αποφασίσει μόνη της για το τι κάνει, τι λέει, που πηγαίνει, με ποιους συναναστρέφεται.

- α Δεν της επιτρέπει να οδηγεί.
- α Παρακολουθεί τις τηλεφωνικές συνομιλίες.
- α Κλειδώνει το τηλέφωνο.
- α Ανοίγει τις επιστολές της.
- α Κατασκοπεύει κάθε της κίνηση, είτε τηλεφωνώντας της σε τακτά χρονικά διαστήματα, είτε με το να την παρακολουθεί όταν εκείνη βγαίνει από το σπίτι.

Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση της Κατερίνας που αναφέρει η Walker (1989, σελ 118)

«[...] Ο Γιάννης ζήλευε το αφεντικό μου. Εμένα μου άρεσε η δουλειά μου και μου άρεσε πραγματικά το αφεντικό μου. Ειλικρινά, θα μπορούσα να κάνω οτιδήποτε γι' αυτόν, αλλά δεν ήμουν ερωτευμένη μαζί του, όπως ήμουν με τον Γιάννη. Ήταν αφεντικό μου ήταν παντρεμένος. Δεν υπήρχε τίποτα ανάμεσα μας. Ο Γιάννης δεν μπορούσε να ανεχτεί την αφοσίωση μου σ' αυτόν. Έτσι, λοιπόν, άρχισε αυτός ο μεγάλος καυγάς. Πριν να το καταλάβω, άρχισε να μου φωνάζει και να με κατηγορεί ότι κοιμάμαι με το αφεντικό μου. Προσπάθησα να του εξηγήσω ότι δεν μπορούσε να συμβεί τίποτα ανάμεσα μας. Δε βρισκόμασταν ποτέ μόνοι. Εξάλλου, ο Γιάννης με πήγαινε το πρωί με το αυτοκίνητο στο γραφείο και με άφηνε μόλις καθόμουνα στο τραπέζι μου. Το μεσημέρι με έπαιρνε και τρώγαμε μαζί και το απόγευμα, στις πέντε ακριβώς, με γύριζε σπίτι. Αν το αφεντικό με χρειαζόταν για κάποια επιπλέον δουλειά ο Γιάννης θύμωνε [...] Πήγαμε να φάμε σε ένα εστιατόριο. Για κακή μου τύχη ήταν κάποιος στο εστιατόριο, που τον γνώριζα από το γυμνάσιο. Δεν τον είχα δει για πολλά χρόνια, αλλά με αναγνώρισε, μου χαμογέλασε και ήρθε να με χαιρετήσει. Ε! Αυτό ήταν. Νόμισα ότι ο Γιάννης θα πάθαινε αποπληξία εκείνη την ώρα. Μου έριξε μια από εκείνες τις ματιές και δεν είπε λέξη μέχρι που ο γνωστός μου έφυγε. αισθάνθηκα τέτοια ένταση και αναστάτωση που με έπιασε το στομάχι[...]» .

3. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΠΟΣΤΕΡΗΣΗ.

Σ' αυτήν την κατηγορία έχουμε πλήρη οικονομική εξάρτηση της γυναίκας από τον σύζυγο της. Η οικονομική μορφή κακοποίησης στοχεύει στο να γίνει η γυναίκα οικονομικά εξαρτημένη από τον σύζυγο της, ώστε να γίνει πιο ευάλωτη στην κακοποίηση, να παγιδευτεί περισσότερο στη σχέση και να μη μπορεί να βρει διεξόδους. (Αδαμάκη, 2001).

Συνήθως ο σύζυγος απαιτεί τον απόλυτο έλεγχο των εσόδων και των εξόδων της γυναίκας. Την αναγκάζει να του ζητά χρήματα ή έγκριση για όλες τις προσωπικές της ή τις οικογενειακές ανάγκες. Αυτό συμβαίνει ακόμα και όταν η γυναίκα έχει τη δική της επαγγελματική δραστηριότητα και συνεπώς δικό της εισόδημα.

Πολλές είναι οι φορές όπου τα χρήματα που αφήνει ο σύζυγος στην οικογένεια δεν είναι αρκετά. Έτσι η γυναίκα προσπαθεί να κάνει οικονομία στο φαγητό ή να βρει μια δουλειά (σε περίπτωση που δεν εργάζεται). Τότε αυτός θα θυμώσει γιατί εκείνη δουλεύει. Αυτός ο θυμός συχνά κλιμακώνεται σε σωματικές κακοποιήσεις ή βρισιές ή και σε άλλες μορφές καταναγκασμού (Walker, 1989, σελ 150).

Συμπεριφορές που δηλώνουν οικονομική αποστέρηση μπορεί να είναι:

- Την εμποδίζει να βρει ή να κρατήσει μια θέση εργασίας.
- Πηγαίνει στο χώρο εργασίας της συζύγου του και της δημιουργεί προβλήματα.
- Την αναγκάζει να του δίνει αναφορά για τον τρόπο που ξοδεύει τα χρήματα της.
- Την αναγκάζει να του δίνει το μισθό της.
- Την αναγκάζει να παρακαλά για χρήματα που αφορούν ανάγκες της οικογένειας.

- Χρησιμοποιεί το όνομα της συζύγου του για διάφορες οικονομικές συναλλαγές που τον αφορούν (π. χ . δάνεια, γραμμάτια, κτλ).
- Χρεώνει την πιστωτική της κάρτα με δικά του έξοδα .
- Την αναγκάζει να του μεταβιβάσει όλα τα περιουσιακά της στοιχεία.(σε περίπτωση βέβαια που κατέχει κάποια.).
- Διαχειρίζεται την περιουσία της χωρίς να λαμβάνει υποψιών του τη γνώμη της.
- Όταν είναι αρραβωνιασμένοι, εκείνος απαιτεί προίκα για να προχωρήσει σε γάμο.

Παρακάτω θα αναφέρουμε ένα περιστατικό οικονομικής καταπίεσης.

« Τελικά αποφάσισα να τον αφήσω. Αρκετά πια. Αν και γινόταν εξαιρετικά βίαιος μόνο μια , δυο φορές το χρόνο η ψυχική ταλαιπωρία και τα μικρότερα επεισόδια είχαν γίνει πια αβάσταχτα [...]. Μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα, η εφορία μου ζήτησε να πληρώσω φόρους ύψους πέντε εκατομμυρίων δραχμών, που αναλογούσαν στο δικό μου μερίδιο από την οικογενειακή φορολογία και αντιπροσώπευαν, κυρίως, τον φόρο και τα έσοδα του άντρα μου. Μολονότι που ποτέ δεν πέρασαν από τα χέρια μου, τα περισσότερα από αυτά τα χρήματα, όφειλα να πληρώσω τους αντιστοίχους φόρους [...] » (Walker, 1989, σελ 148).

Η Susan Forward και η Donna Frazier (2002, σελ 31, 35), αναφέρουν πως στη ζωή όλων, καθημερινά υπάρχει μια χειραγώγηση, ακόμα και στις καλύτερες μας σχέσεις. Ωστόσο υπάρχει μια σαφής διαχωριστική γραμμή, πέρα από την οποία η χειραγώγηση μετατρέπεται σε κάτι πιο επιβλαβές. Συγκεκριμένα *«η χειραγώγηση γίνεται συναισθηματικός εκβιασμός όταν χρησιμοποιείται επανειλημμένα για να μας εξαναγκάσει να συμμορφωθούμε με τις απαιτήσεις του εκβιαστή, σε βάρος των δικών μας επιθυμιών και της δικής μας ευημερίας.»*

Επίσης αξίζει να προσθέσουμε κάποια συγκεκριμένα στοιχεία που δηλώνουν ψυχολογική κακοποίηση (Susan Forward & Donna Frazier, 2002, σελ 31):

- Η απαίτηση.

- Η αντίσταση.
- Η πίεση.
- Οι απειλές.
- Η υποχωρήσει.
- Η επανάληψη.

Κλείνοντας το κεφαλαίο της ψυχολογικής κακοποίησης θα πρέπει να σημειώσουμε πως πολλές φορές η χρόνια ψυχολογική κακοποίηση μπορεί να οδηγήσει σε βαρύτερη σωματική ασθένεια ή σε διάφορα ψυχοσωματικά νοσήματα. Οι γυναίκες (θύματα) νιώθουν αδύναμες και κατηγορούν τον εαυτό τους. Η ψυχολογική κακοποίησης είναι μια τρομακτική ηθική επίθεση, για απόπειρα ψυχικού φόνου (Marie France Hirigoyen, 2000, σελ 162).

7. Ο ΚΥΚΛΟΣ ΤΗΣ ΒΙΑΣ

Σύμφωνα με την Walker (1989) σε μια σχέση στην οποία υπάρχει κακοποίηση εμφανίζεται ένα επαναλαμβανόμενο μοτίβο στο οποίο εμφανίζονται τρεις ξεκάθαρες φάσεις :

1. Φάση δημιουργίας έντασης .
2. Έκρηξη ή έντονη κακοποίηση.
3. Ευγενική και μεταμελημένη συμπεριφορά ή ηρεμία και μετάνοια.

1. ΦΑΣΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ

Αυτή η φάση χαρακτηρίζεται από την προσπάθεια της συζύγου είτε να αποφύγει τον άντρα της είτε να προσπαθεί απεγνωσμένα να κρατήσει τις ισορροπίες και να διατηρήσει μια ατμόσφαιρα γαληνής στο σπίτι έχοντας σαν στόχο την αποφυγή μιας ακόμα έκρηξης κακοποίησης. Με αυτόν τον τρόπο αισθάνεται ότι έχει την κατάσταση υπό έλεγχο (www.clubs.pathfinder.gr).

Μπορεί να γίνεται πιο περιποιητική, και να υποχωρεί πιο εύκολα όταν υπάρχουν μικροδιαφωνίες. Καταπιέζει το θυμό της είτε κατηγορώντας τον εαυτό της (“δεν θα έπρεπε να κάνω κάποιο σχόλιο για τον λογαριασμό της πιστωτικής!”) ή δικαιολογώντας μια κατάσταση πιστεύοντας ότι έχει να κάνει με κάποιο προσωπικό / επαγγελματικό πρόβλημα του συζύγου (“μάλλον ήταν δύσκολη η μέρα του σήμερα”) ή απλώς δικαιολογεί καταστάσεις λέγοντας μέσα της ότι μπορεί τα πράγματα να ήταν πολύ χειρότερα (Walker,1989 σελ 78) .

Δηλαδή δεν ενδιαφέρεται η σύζυγος για την πραγματικότητα της κατάστασης γιατί προσπαθεί απελπισμένα να τον εμποδίζει για να μην την κακοποιήσει περισσότερο.

Κάθε φορά που συμβαίνει κάποιο μικρό επεισόδιο η ένταση στην σχέση μαζεύεται. Η γυναίκα αρχίζει να αισθάνεται ότι είναι αβοήθητη και όλη η ένταση μοιάζει με καζάνι που βράζει (www.clubs.pathfinder.gr). Αυτό κάνει την όλη κατάσταση να προχωρήσει στο επόμενο στάδιο. Συνήθως η φάση αυτή κρατάει για πολύ καιρό σε πολλά ζευγάρια. Πολλές γυναίκες αναφέρουν ότι όσο περισσότερο μεγαλώναν τα παιδιά τους, τόσο περισσότερο κρατούσε η πρώτη φάση.

2. ΦΑΣΗ ΕΚΡΗΞΗΣ Ή ΕΝΤΟΝΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ

Αυτή η φάση χαρακτηρίζεται από έντονη και ιδιαίτερα αυξημένη σοβαρότητα κακοποίησης. Αντίθετα από την πρώτη φάση που δημιουργούνται μικροπροβλήματα, τα περιστατικά που συμβαίνουν στην παρούσα φάση είναι πολύ πιο σοβαρά (www.clubs.pathfinder.gr).

Αυτή η φάση εμφανίζεται κυρίως μετά από συγκεκριμένο γεγονός ή συσχέτιση γεγονότων που συνήθως είναι απρόβλεπτα.

Όπως μπορεί να εμφανιστεί μια σφοδρή μπόρα σε μια ηλιόλουστη μέρα έτσι και η φυσιολογική ή λεκτική κακοποίηση φαίνεται να εμφανίζεται από το πουθενά. Μπορεί να είναι ένα μη ικανοποιητικό γεύμα ή μια άρνηση της συζύγου να κάνει σεξ που θα φέρει στην επιφάνεια την άσχημη διάθεση του συζύγου της και μετά την κακοποίηση. Συνήθως αυτή η φάση διαρκεί από 2 έως 24 ώρες (Walker, 1989 σελ 80).

Αρχικά η γυναίκα είναι σε μια κατάσταση σοκ και δεν μπορεί να συνειδητοποιήσει τι της συνέβη. Αν έχει βιώσει τον κύκλο της βίας αρκετές φορές, είναι πιθανόν να βιώνει ανάμεικτα συναισθήματα ανακούφισης και θυμού. Ανακούφιση για το αναπόφευκτο συμβάν που πέρασε και θυμό γιατί ο άντρας της για πολλοστή φορά δεν κράτησε την υπόσχεση του να σταματήσει την κακοποίηση.

Μπορεί να χρειάζεται ιατρική βοήθεια, μπορεί να αναφέρει την κακοποίηση της από τον σύζυγο στις αρχές και στον κοντινό οικογενειακό της κύκλο, αλλά η τυπική συμπεριφορά είναι αυτή της σιωπής. κρατάει το μυστικό και δεν εκθέτει τον σύζυγο της. Μέσα της αυξάνεται το συναίσθημα ότι είναι αβοήθητη, ένα συναίσθημα μίσους προς τον εαυτό της επειδή δεν κάνει κάτι να αποτρέψει την κακοποίηση που υφίσταται (www.clubs.pathfinder.gr).

3. ΦΑΣΗ ΗΡΕΜΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΟΙΑΣ Ή ΕΥΓΕΝΙΚΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΜΕΛΗΜΕΝΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ.

Είναι η φάση στην διάρκεια της οποίας αυτός που κακοποιεί εμφανίζεται να είναι μετανιωμένος και λυπημένος για την βάνουση και αναίσθητη πράξη του. Δουλεύει πολύ σκληρά για να επανορθώσει για ότι έκανε, εμφανίζεται ιδιαίτερος ευγενικός και υπόσχεται ότι ποτέ πια δεν θα ασκήσει βία ξανά. συνήθως η σύζυγος απολαμβάνει αυτήν την φάση και τις ιδιαίτερες περιποιήσεις που την συνοδεύουν. Θέλει απελπισμένα να πιστέψει ότι ο σύζυγος της είναι τίμιος σε αυτά που υπόσχεται και τείνει να πιστέψει ότι η μετάνοια που δείχνει είναι πραγματική.

Στην διάρκεια αυτής της φάσης μπορεί να αποσύρει τυχόν μηνύσεις που έχει κάνει ή να αποφύγει να διεκπεραιώσει τις περαιτέρω διαδικασίες για να προχωρήσει σε ένα διαζύγιο(Walker,1989).

Συνήθως θα βρει λογικές εξηγήσεις για δικαιολογήσει την συμπεριφορά του άντρα της. Αυτή η φάση μπορεί να κρατήσει από μια μέρα μέχρι μερικούς μήνες και με την πάροδο του χρόνου θα γίνονται όλο και πιο μικρά τα διαστήματα που θα διαρκεί. Σιγά σιγά η ένταση θα κλιμακώνεται και πάλι ο κύκλος θα επαναληφθεί.

Μερικές φορές η φάση η φάση της μετανοίας μπορεί να αντικατασταθεί με μια ξαφνική επαναφορά στην φυσιολογική ζωή (www.clubs.pathfinder.gr). Σε αυτή την φάση υπάρχει μια σημαντική χρονική περίοδος σιωπής. Η γυναίκα

μπορεί να ελπίζει ότι ο σύζυγος συμπεριφέρεται σαν να μην συνέβη απόλυτος τίποτα. Το συμβάν της κακοποίησης και κάμει απολογία πάνω σε αυτό δεν αναφέρεται (Walker,1989).

Με κάποιον τρόπο η ζωή επανέρχεται στους αξονικούς της ρυθμούς. Επειδή όμως τα προβλήματα τους δεν βγαίνουν στην επιφάνεια και δεν δουλεύονται η ένταση κλιμακώνεται και αυτό οδηγεί συνήθως στο επόμενο γεγονός κακοποίησης .

8. ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΑΝΗΣΥΧΗΤΙΚΑ ΣΗΜΑΔΙΑ ΤΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ

Πολλές συμπεριφορές με τις οποίες οι γυναίκες έχουν γαλουχηθεί να τις εκλαμβάνουν σαν ενδιαφέρον, φροντίδα, ρομαντισμό είναι στην πραγματικότητα τα πρώτα σημάδια που μας βοηθούν να προβλέψουμε την πιθανή μελλοντική κακοποίηση.

1. Εισβολή

Θέλει συνεχώς να γνωρίζει που βρίσκεστε, με ποιον ήσασταν, που θα πάτε, πότε θα γυρίσετε στο σπίτι.

Παράδειγμα: συνεχή τηλεφωνήματα, εμφανίζεται συχνά στο σπίτι μιας φίλης που γνώριζε ότι θα βρίσκεστε.

Αυτό μπορεί να σας κάνει να αισθάνεστε όμορφα, ότι του λείπετε και ότι ενδιαφέρεται, στην πραγματικότητα όμως αυτά είναι δείγματα καχυποψίας και έλλειψης εμπιστοσύνης.

2. Απομόνωση

Το να περνάτε όλον τον ελεύθερο χρόνο σας μαζί αποκομμένοι από την υπόλοιπη οικογένεια και φίλους, διασκεδάσεις βιβλία και οποιαδήποτε άλλα ενδιαφέροντα είχατε.

Παράδειγμα: Χαρακτηρίζει τους φίλους σας «χαζούς» ή τους κατονομάζει με διάφορα άλλα ονόματα που τους μειώνουν, αποθαρρύνει να συναντάτε την οικογένειά σας και να λαμβάνετε μέρος σε δραστηριότητες που εκείνος δε λαμβάνει.

Αυτό μπορεί να σας κάνει να αισθάνεστε ότι σας θέλει και του είστε απαραίτητη εφόσον αφιερώνει όλο το χρόνο του μ' εσάς. Στην πραγματικότητα με μεθοδικό τρόπο σας αποκτά από τις πηγές που θα μπορούσατε να λάβετε την οποιαδήποτε στήριξη (φίλοι και οικογένεια). Έτσι όταν θα τους χρειαστείτε πραγματικά πιθανόν να μην είναι κοντά σας.

3. Κυριότητα και ζήλια

Συνεχείς κατηγορίες ότι διατηρείτε σεξουαλικές σχέσεις με οποιονδήποτε εμφανιστεί στη ζωή σας (καθηγητές, φίλους, με το αφεντικό σας, με συναδέλφους), σας κατηγορεί ότι σας φλερτάρουν συνεχώς, σας παρακολουθεί τι φοράτε και πως το φοράτε ή αν μακιγιάρεστε και πόσο μακιγιάρεστε

Παράδειγμα: «Θέλω να είσαι μόνο δικιά μου», «Δε θέλω άλλοι άντρες να σε κοιτάνε», «Μοιάζεις με πόρνη με τόσο μεϊκάπ που έχεις βάλει» (Σας συμπεριφέρεται σαν σε πράγμα και όχι σαν ανθρώπινη ύπαρξη).

4. Επιρρεπής στο Θυμό

Θυμώνει εύκολα, αλλάζει πολύ γρήγορα διαθέσεις, εμφανίζει απρόβλεπτη συμπεριφορά, θυμώνει σε βαθμό που δε δικαιολογείται από το συγκεκριμένο επεισόδιο.

Παράδειγμα: Ο θυμός του κατευθύνεται προς ένα ζώο ή σε αντικείμενα μέσα στο σπίτι, μπορεί για παράδειγμα να κλοτσήσει το σκυλί σας, η να σκίσει φωτογραφίες διάφορες, να θυμώσει υπερβολικά επειδή αργήσατε να επιστρέψετε στο σπίτι 5 λεπτά.

Είναι σημαντικό να μην αγνοήσει κανείς δείγματα που φαίνονται να είναι απλά υπερβολική αντίδραση. Δεν είναι αποδεκτό για κανέναν να χρησιμοποιεί την επιθετικότητα για να περάσει κάποιο μήνυμα. Επειδή συνήθως οι άντρες είναι επιθετικοί και βίαιοι δεν σημαίνει ότι αυτό την κάνει και αποδεκτή σαν συμπεριφορά.

5. Άγνωστο Παρελθόν και Σεβασμός προς τις Γυναίκες

Γνωρίζετε για τις προηγούμενες σχέσεις του; Για την οικογένειά του, για το πώς μεγάλωσε, για τις σχέσεις του με τις γυναίκες και με τη μητέρα του; Πως αναφέρεται όταν εκφράζεται για γυναίκες, τις κατονομάζει υποτιμητικά, τις

θεωρεί απλά σεξουαλικά αντικείμενα; Σέβεται τις γυναίκες; Πως αντιμετωπίζουν οι φίλοι του τις γυναίκες; Πιστεύει στα κλασσικά στερεότυπα των ρόλων αντρών/ γυναικών;

Παράδειγμα: «οι γυναίκες είναι καλές μόνο για ένα πράγμα», κλείνοντας το μάτι και τσιμπώντας τη σύντροφό του σε σημείο του σώματός της που γνωρίζει ότι την ενοχλεί.

Είναι σημαντικό να καταφέρετε να βγάλετε το πέπλο μυστηρίου από το παρελθόν του, μιλώντας ίσως με προηγούμενες σχέσεις του. Πρέπει να είστε σε επαφή με τα συναισθήματά σας, πως αισθάνεστε όταν μειώνει τις γυναίκες.

Μειώνοντας τις γυναίκες γενικά μειώνει και εσάς.

ΠΩΣ ΑΝΤΙΔΡΑ Η ΚΑΚΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΤΗΝ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ;

Ο φόβος γεμίζει την ζωή της κακοποιημένης γυναίκας, η οποία σε κάποιο βαθμό προσπαθεί να είναι αγαπητή και επιθυμητή. Ο φόβος ότι ο άντρας της θα την εγκαταλείψει καταστρέφει τη δυνατότητα να κατανοήσει και να βιώσει το θυμό για την κακοποίηση. Οι περισσότερες αντιδράσεις κατηγοριοποιούνται είτε σαν παθητικές είτε σαν εκδικητικές. Στις περισσότερες περιπτώσεις ο φόβος φέρνει την παθητική αντίδραση ενώ ο θυμός την εκδικητική. Παρ' όλο που η κακοποιημένη γυναίκα μπορεί να εμφανίσει και τις δυο αντιδράσεις η παθητική είναι πιο συνηθισμένη.

9. ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ

Οι θεωρίες που επιχειρούν να αναλύσουν και να ερμηνεύσουν το μοντέλο της κακοποίησης της γυναίκας στην οικογένεια εστιάζουν την προσοχή τους σε βιολογικούς, ψυχολογικούς και κοινωνικούς παράγοντες, υποδηλώνοντας έτσι την ανάγκη της πολυπαραγοντικής προσέγγισης στην προσπάθεια μελέτης αυτού του σύνθετου φαινομένου. Έτσι λοιπόν σε ερμηνευτικές θεωρίες φαίνεται να καταλαμβάνουν από τη μία το ψυχιατρικό μοντέλο που αναλύει την κακοποίηση μέσα από ψυχοπαθολογικούς παράγοντες και διαταραχές της προσωπικότητας του δράστη και από την άλλη το κοινωνιολογικό μοντέλο που στηρίζεται στη μελέτη των κοινωνικών παραγόντων, των κοινωνικών δομών και της δυναμικής που αναπτύσσεται μεταξύ των ατόμων και της κοινωνίας.

Οι ερμηνείες λοιπόν που προτείνονται αναφορικά με την αιτιολόγηση του φαινομένου συνοψίζονται ως εξής:

1) Ψυχιατρικές θεωρίες (θεωρία της προσωπικότητας)

Το ψυχιατρικό μοντέλο ερμηνείας κακοποίησης εστιάζει σε δύο σημεία:

- i. Παράγοντες ατομικοί και ψυχολογικοί θεωρούνται υπεύθυνοι για την εκδήλωση βίας, αφήνοντας ανέπαφους όλους τους κοινωνικούς παράγοντες που συνδέονται με την κοινωνική οργάνωση, των οποίων ο ρόλος κάθε άλλο παρά δευτερεύουσας σημασίας μπορεί να θεωρηθεί.
- ii. Η ταυτότητα του δράστη δίνεται σε προσωπικότητες «άρρωστες» και διαταραγμένες. Αυτόματα πραγματοποιείται ο διαχωρισμός των υπόλοιπων «υγιών» ατόμων παρέχοντας έτσι τη διαβεβαίωση ότι οι «φυσιολογικοί» άνθρωποι έχουν μειωμένες πιθανότητες να εμπλακούν σε σχέση ενδοοικογενειακής βίας. (Mignon S.I, Larson C. J

& Holmes W.M, “Family Abuse: Consequences, Theories and Responses, Allyn & Bacon, 2002)

2) Συμπεριφοριστικές θεωρίες:

Η καταχρηστική συμπεριφορά (κακοποίηση) είναι αποτέλεσμα επιβράβευσης ή τιμωρίας του δράστη, σε περίπτωση άσκησης ή αποφυγής της αντίστοιχα. Η επιβράβευση μπορεί να είναι συμπεριφοριστική (ενδοτικότητα στις επιθυμίες του ατόμου με βίαιη συμπεριφορά), συναισθηματική (σαδιστική ευχαρίστηση), ή κοινωνική (επιβεβαίωση της δύναμης και της εξουσίας). (Mignon S.I, Larson C. J & Holmes W.M, “Family Abuse: Consequences, Theories and Responses, Allyn & Bacon, 2002)

3) Γνωστικές θεωρίες:

Η κακοποίηση είναι απόρροια εκδραμάτισης από τον δράστη φαντασιωσικών σκηνών, ή αν ο τελευταίος προσπαθεί να επιλύσει τυχόν γνωστικές ασυμφωνίες με την εικόνα του εαυτού του. Οι φαντασιώσεις σεξουαλικής επικυριαρχίας και σωματικής επιθετικότητας θεωρούνται ως πρόδρομοι σεξουαλικής και σωματικής κακοποίησης. (Mignon S.I, Larson C. J & Holmes W.M, “Family Abuse: Consequences, Theories and Responses, Allyn & Bacon, 2002)

4) Φεμινιστικές προσεγγίσεις:

Η κοινωνία με πατριαρχικές δομές ενθαρρύνει την βία από τους άντρες προς τις γυναίκες. Σε αυτές τις κοινωνίες οι γυναίκες, υφίστανται κακοποίηση επειδή θεωρούνται υποδυνέστερες από τους άντρες. Σε αυτήν την προσέγγιση κρίνεται ουσιώδες να κατανοηθεί η ιστορική υποτέλεια των γυναικών στους άντρες. Η φεμινιστική θεωρία τίθεται υπέρ μίας ερμηνείας της κοινωνικής δομής, η οποία έχει σχεδιαστεί ώστε να παραβλέπει ή να ενθαρρύνει και να διαιωνίζει την επικυριαρχία των αντρών στις γυναίκες. (Smith M. “Patrial” Ideology and Wife Beating: a test of a feminist Hypothesis, Violence advictims, 1991).

5) Θεωρία της κοινωνικής μάθησης:

Η θεωρία αυτή εστιάζει την προσοχή της στον ρόλο της οικογένειας και των γονεϊκών προτύπων στην διαμόρφωση της συμπεριφοράς του ατόμου. Η οικογένεια εξετάζεται ως πρωτογενής φορέας κοινωνικοποίησης που αναλαμβάνει να διδάξει τα νέα μέλη της, τις κοινωνικές αξίες, τους κοινωνικούς ρόλους και κανόνες, τα πρότυπα συμπεριφοράς, τους τρόπους αντιμετώπισης των προβλημάτων της επίλυσης των διαφορών και των συγκρούσεων. Έτσι λοιπόν ο δράστης έχει μάθει να φέρεται βιαία καθώς έχει υπάρξει είτε μάρτυρας σκηνών βίας είτε θύμα βίαιης συμπεριφοράς στην οικογένεια προέλευσης κυρίως. Παράλληλα η βία συμπεριφορά μπορεί να ενισχύεται μέσω επιβράβευσης από το περιβάλλον του, από το οποίο το άτομο δεν μαθαίνει μόνο να είναι βίαιο αλλά μαθαίνει να δικαιολογεί ηθικά και κοινωνικά την καταχρηστική του συμπεριφορά. Η θεωρία αυτή ερμηνεύει επαρκώς το γεγονός ότι σε κάποιες οικογένειες είναι δυνατόν να υπάρξουν πολλαπλοί δράστες σωματικής ή και σεξουαλικής βίας (Gelles R.J.&Cornell C.P.I Iniminated Violence in families, Newbury Park, Sage Pub,1985)

6) θεωρία των κοινωνικών πόρων:

Η θεωρία των κοινωνικών πόρων εξετάζει την οικογένεια ως κοινωνικό σύστημα όπου η οργάνωση του στηρίζεται στην ισχύ ή την απειλή ισχύος. Όλα τα κοινωνικά συστήματα στρέφονται γύρω από τις απειλές ή την χρήση βίας. Οι δράστες κακοποίησης διαθέτουν περισσότερους πόρους /μέσα (κοινωνικά, ψυχολογικά, οικονομικά), με αποτέλεσμα να υποτιμούν τα θύματα και να είναι σε θέση να επιβάλλουν την θέληση τους . Ακόμα και η έλλειψη πόρων αρκετές φορές είναι δυνατόν να οδηγήσει σε βία συμπεριφορά με σκοπό την επιβολή και την διατήρηση εξουσίας. (Στέλλα Π.Παπαμιχαήλ , “Σημειώσεις Εγκληματολογίας”) & (Goode W.,“Force and Violence in the family,Journal of marriage in the family”, 1971).

7) θεωρία των οικογενειακών συστημάτων

Η αιτία της κακοποίησης εντοπίζεται στην ανισορροπία των δυναμικών και των σχέσεων μεταξύ των μελών της οικογένειας. Τα αιτία της κακοποίησης έχουν πολλαπλές ρίζες, όπως οι ρυθμιστικές δομές, τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας των μελών της οικογένειας ακόμα και οι συγκρούσεις που προκύπτουν στους κόλπους της οικογένειας, συνήθως στην οικογένεια υπάρχει περισσότερη καταχρηστική συμπεριφορά απ' ό τι αναφέρεται ή καταγγέλεται. Τις περισσότερες φορές δε η κακοποίηση είτε γίνεται αντικείμενο άρνησης είτε παραβλέπεται (Gelles R., "Through a Sociological Lens: Social Structure and Family Violence" Sage Pub, 1993).

8) θεωρία των συναισθηματικών δεσμών:

Η θεωρία αυτή ενσωματώνει τόσο τις ψυχολογικές όσο και τις κοινωνιολογικές παραμέτρους στην ερμηνεία της ενδοοικογενειακής βίας. Η κακοποίηση οφείλεται σε ανεπαρκείς και ακατάλληλες σχέσεις με τους γονείς γεγονός που παρεμποδίζει την ανάπτυξη ενός δεσμού αγάπης μεταξύ γονικής φιγούρας και παιδιού. Τα προβλήματα συναισθηματικών δεσμών που προκύπτουν κατά την παιδική ηλικία, δημιουργούν πρόσφορο έδαφος για δυσκολίες στις στενές διαπροσωπικές σχέσεις κατά την ενήλικη ζωή (Bowlby J. "The making and breaking of Affectional Bonds", London, Tavistock Pub, 1979)

Μια από τις πιο σημαντικές προσπάθειες ερμηνείας της ενδοοικογενειακής βίας κατά των γυναικών είναι η θεωρία του κοινωνικού ελέγχου.

Η θεωρία του κοινωνικού ελέγχου επιχειρεί να ερμηνεύσει έναν υψηλό αριθμό εγκληματικών συμπεριφορών στηριζόμενη στη διαπίστωση ότι ο σύγχρονος παραβάτης είναι ορθολογιστής και υπολογίζει με ακρίβεια το κόστος και τα οφέλη της εγκληματικής του δραστηριότητας. Άλλωστε οι ανθρώπινες σχέσεις στηρίζονται στον υπολογισμό των ανταμοιβών και στην αποφυγή των απωλειών και των κυρώσεων.

Βέβαια στην περίπτωση των ερωτικών συντρόφων ή των συζύγων τα κίνητρα της συμπεριφοράς των ατόμων μοιάζουν περισσότερο σύνθετα και

συναισθηματικά φορτισμένα. Σε μερικές περιπτώσεις η σχέση είναι αδύνατον να διαλυθεί ακόμη κι αν δεν υφίσταται συμφωνία ανταλλαγής κερδών μεταξύ των μελών της.

Πολλοί επιστήμονες που ασχολούνται με την ενδοοικογενειακή βία κατά των γυναικών υποστηρίζουν ότι οι δράστες κακοποιούν επειδή μπορούν. Αυτό μεταφράζεται σε έναν χαλαρό κοινωνικό έλεγχο και κοινωνική ανοχή απέναντι στους δράστες συμπεριφορών που πολλές φορές δεν θεωρούνται νομικά και κοινωνικά ως εγκληματίες.

9) Θεωρία της υποκουλτούρας της βίας:

Η καταχρηστική συμπεριφορά επισυμβαίνει τακτικά και είναι αποδεκτή τόσο από το δράστη όσο και από το θύμα, εντός ενός συγκεκριμένου περιβάλλοντος υποκουλτούρας. Υποστηρίζεται ότι κάποιες κοινωνικές ομάδες έχουν διαφορετικό επίπεδο βίας, καθώς κινούνται σε συνθήκες και χώρους διαβίωσης, στους οποίους οι υπάρχουσες νόρμες και αξίες ενθαρρύνουν τη βίαιη συμπεριφορά. Η θεωρία αυτή ενδυναμώνεται από το γεγονός ότι τα βίαια επεισόδια φαίνεται να συμβαίνουν κυρίως σε συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές.

10) Θεωρία της ακολουθίας της κοινωνικής τάξης:

Η καταχρηστική συμπεριφορά οφείλεται στην έλλειψη πόρων και στη συνεπαγόμενη ασυμφωνία και άγχος που βιώνει το άτομο από την ασύμμετρη κατανομή των πόρων αυτών. Κατά συνέπεια η ανακολουθία της κοινωνικής τάξης αποτελεί τα πατριαρχικά μοντέλα εξουσία και συστήματα αξιών. (Migno S.I, Larsen C.J & Holnes W.M)

10. ΜΥΘΟΙ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Στο κεφαλαίο αυτό θα αναφερθούμε σε ορισμένους μύθους, που αφορούν το κοινωνικό φαινόμενο της συζυγικής κακοποίησης και που διαιωνίζουν τη λαθεμένη άποψη που θέλει το θύμα να ευθύνεται για την κακοποίηση του. Οι μύθοι αυτοί έχουν τις ρίζες τους, σε πολιτιστικούς παράγοντες, προκαταλήψεις και στην έλλειψη σωστής και ολοκληρωμένης πληροφόρησης για το φαινόμενο αυτό. Η Lenore Walker στο βιβλίο της « Η κακοποιημένη γυναίκα » (1989, σελ 41), αναφέρει τους παρακάτω μύθους:

1^{ος} Μύθος : Το σύνδρομο της κακοποιημένης γυναίκας εμφανίζεται μόνο σε ένα μικρό ποσοστό του πληθυσμού.

Η κακοποίηση των γυναικών είναι έγκλημα που πολύ δύσκολα γίνεται γνωστό. Κύριος λόγος για τη σιωπή που επικρατεί, είναι γιατί συνήθως γίνεται μέσα στο σπίτι, χωρίς την παρουσία μαρτύρων. Εξαιτίας λοιπόν των παραπάνω είναι πολύ δύσκολα να συλλεχθούν στοιχεία για το φαινόμενο της συζυγικής κακοποίησης. Η Γενική Γραμματία Ισότητας έπειτα από έρευνα το 2000 (βλέπε παράρτημα), αναφέρει πως μέσα σε τυχαίο δείγμα εκατό γυναικών, το 75%, βιώνει συζυγική βία, το 83%, των γυναικών έχει υποστεί ψυχολογική και σωματική κακοποίηση και τέλος το 16% των γυναικών έχει υποστεί και τις τρεις μορφές κακοποίησης (σωματική σεξουαλική, ψυχολογική).

Με βάση λοιπόν τα παραπάνω στοιχεία καταρρίπτεται ο μύθος αυτός και διαπιστώνεται πόσο εξαπλωμένο είναι το πρόβλημα της κακοποίησης των γυναικών.

2^{ος} Μύθος: Οι κακοποιημένες γυναίκες είναι μαζοχίστριες.

Πάντα κυριαρχούσε η άποψη πως μόνο οι γυναίκες που « τους άρεσε και το άξιζαν », βίωναν την κακοποίηση. Με αλλά λόγια επικρατεί ότι οι γυναίκες που

κακοποιούνται προκαλούν με τη συμπεριφορά τους συζύγους τους, (π. χ είναι επιθετικές, ψυχρές κ.α), χωρίς καν να ληφθεί υποψιν αν η προκλητικότητα αυτή υπάρχει εξαιτίας κάποιου λόγου και όχι του μαζοχισμού. Είναι πολύ φυσικό μια γυναίκα που κακοποιείται να αντιμετωπίζει με ψυχρότητα και επιθετικότητα τον σύζυγο της. Αυτό δε δηλώνει μαζοχισμό αλλά, φόβο, αποφύγει νέου επεισοδίου καθώς και κάποια ψυχοσωματικά προβλήματα.

(www.e-go.gr).

Τέλος θα πρέπει να αναφέρουμε τη διάφορα ανάμεσα στα θύματα της κακοποίησης και τους μαζοχιστές. Τα θύματα της κακοποίησης μόλις χωρίσουν και καταφέρουν να δώσουν τέλος στη σχέση βιας αισθάνονται απέραντη ανακούφιση σε αντίθεση με τους μαζοχιστές όπου συνεχώς αναζητούν σχέσεις βιας και πόνου γιατί μόνο μέσα σ' αυτές νιώθουν ευχαρίστηση. (Marie France Hirigoyen, 2000, σελ 164).

3^{ος} Μύθος : οι κακοποιημένες είναι τρελές.

Ο μύθος αυτός στηρίζεται στα αρνητικά χαρακτηριστικά της κακοποιημένης γυναίκας για να δικαιολογήσει τη βίαιη πράξη. Πολλές φάρες οι κακοποιημένες γυναίκες προκειμένου να επιβιώσουν, συμπεριφέρονται με τρόπο που μπορεί να θεωρηθούν τρελές. Άλλες πάλι εξαιτίας της βάνουσης συμπεριφοράς των συζύγων τους, παρουσιάζουν κάποιες ψυχικές διαταραχές που έχουν σαν αποτέλεσμα τη νοσηλεία ή τη λήψη αντικαταθλιπτικών φάρμακων.

Το στοιχείο αυτό καταρρίπτει τον παραπάνω μύθο είναι πως όταν οι κακοποιημένες γυναίκες καταφέρουν να δώσουν τέλος στην σχέση κακοποίησης επανέρχονται στην αρχική φυσιολογική κατάσταση και τα όποια ψυχολογικά προβλήματα δημιουργήθηκαν κατά το διάστημα της κακοποίησης παύουν να υπάρχουν.

4^{ος} Μύθος : Οι γυναίκες της μεσαίας τάξης δεν κακοποιούνται τόσο συχνά ούτε τόσο έντονα όσο οι φτωχές γυναίκες.

Είναι γεγονός πως οι γυναίκες των φτωχότερων τάξεων έρχονται πιο συχνά σε επαφή με τις κοινωνικές υπηρεσίες με αποτέλεσμα τα προβλήματα και ειδικότερα αυτό της κακοποίησης να γίνονται πιο γνωστά. Αντίθετα οι γυναίκες των πλουσιότερων τάξεων δεν θέλουν να κοινοποιήσουν το πρόβλημα τους. Ο λόγος που το κάνουν αυτό είναι γιατί φοβούνται την κοινωνική απόγνωση, νομίζουν ότι θα βλάψουν την καριέρα των συζύγων τους και πιστεύουν ότι λόγω της εξουσίας που έχουν που έχουν οι σύζυγοι τους θα αμφισβητηθεί η αλήθεια των δικών τους ισχυρισμών.(www. e –go. gr).

5^{ος} Μύθος: Οι γυναίκες από ομάδες μειονοτήτων κακοποιούνται συχνότερα.

Το φαινόμενο της κακοποίησης των γυναικών εμφανίζεται σε όλες τις πολιτιστικές ομάδες . Γυναίκες οι οποίες έχουν μεγαλώσει σε διάφορες χώρες, με διαφορετικές πολιτιστικές αξίες και αντιλήψεις για τους ρόλους του άντρα και της γυναίκας, έχουν όλες παρόμοιες ιστορίες κακοποίησης και αισθάνθηκαν ένοχη και αδυναμία να σταματήσουν στο να σταματήσουν τη βάνουση συμπεριφορά του συζύγου τους (Walker, 1989)

6^{ος} Μύθος: Τα θρησκευτικά πιστεύω περιορίζουν την κακοποίηση.

Πολλές κακοποιημένες γυναίκες που ανήκουν σε διάφορα δόγματα ισχυρίζονται, ότι τα θρησκευτικά τους « πιστεύω » δεν της προστάτεψαν από την κακοποίηση.(Walker, 1989).

7^{ος} Μύθος: Οι κακοποιημένες γυναίκες δεν έχουν μόρφωση ούτε επαγγελματικές γνώσεις.

Πολλές από τις γυναίκες που βιώνουν κακοποίηση από τον σύζυγο τους έχουν μια ικανοποιητική μόρφωση και είναι επιτυχημένες στη δουλειά τους. Βέβαια προκείμενου να σταματήσει η βάνουση συμπεριφορά των συζύγων τους είναι διατεθειμένες να εγκαταλείψουν την καριέρα τους και να αφοσιωθούν στο νοικοκυριό. Η αυτοεκτίμηση των γυναικών αυτών εξαρτάται

από την ικανότητα τους να είναι καλές νοικοκυρές και σύζυγοι και όχι από την επαγγελματική τους επιτυχία.

Έπειτα από ερευνά της Γενικής Γραμματείας Ισότητας το έτος 2000 (βλέπε παράρτημα), σε τυχαίο δείγμα εκατό γυναικών προκύπτει ότι, το 36% των γυναικών έχει πανεπιστημιακή εκπαίδευση, το 34% των γυναικών έχει ολοκληρώσει τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και τέλος το 30% έχει ολοκληρώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση.

8^{ος} Μύθος: Οι δράστες είναι βίαιοι σε όλες τους τις σχέσεις.

Το ποσοστό των αντρών που φέρονται βιαία και έξω από το οικογενειακό περιβάλλον είναι πολύ μικρό. Συνήθως οι άντρες οι οποίοι κακοποιούν τις συζύγους τους, στην πλειοψηφία, έχουν μια επιτηδευμένα, άψογη κοινωνική συμπεριφορά. Για το κοινωνικό σύνολο είναι υπόδειγμα συζύγου και οικογενειάρχη και φυσικά υπεράνω πάσης υποψίας. Σε γενικές γραμμές δεν εμφανίζουν βίαιη συμπεριφορά σε άλλους τομείς της ζωής τους. (Γενική Γραμματεία Ισότητας, 2002 & www.isotita.gr).

9^{ος} Μύθος: Οι δράστες είναι αποτυχημένοι στην επαγγελματική τους ζωή.

Πολύ συχνά ακούγεται ότι οι άντρες που αισθάνονται λιγότερο ικανοί από τη γυναίκα τους καταφεύγουν στη βία. Κάτι τέτοιο όμως δεν ισχύει απόλυτα και αυτό γιατί είναι πολλοί εκείνοι οι άντρες, που κατέχουν μια επιτυχημένη επαγγελματική θέση (γιατροί, δικηγόροι, καθηγητές, πολιτικοί κτλ) και κακοποιούν τη σύζυγο τους.

10^{ος} Μύθος: Το ποτό οδηγεί στη βίαιη συμπεριφορά.

Πολλές από τις κακοποιημένες γυναίκες κατηγορούν το αλκοόλ για τα επεισόδια κακοποίησης τους. Πάντως είναι φανερό πως και χωρίς αυτό (αλκοόλ), οι σύζυγοι τους τις κακοποιούν. Είναι λογικό όμως, πως σε πολλές, περιπτώσεις το αλκοόλ μπορεί να λειτουργήσει σαν παράγοντας ενίσχυσης της

βάνανυσης συμπεριφοράς. Τέλος θα πρέπει να προσθέσουμε πως πολλοί άντρες χρησιμοποιούν την κατανάλωση αλκοόλ σαν πρόφαση, έτσι ώστε να δικαιολογήσουν την κακοποίηση των γυναικών τους. (Κοινωνική Εργασία, τεύχος 16^ο, σελ 218).

11^ο Μύθος: Οι δράστες είναι ψυχοπαθολογικά άτομα.

Οι άντρες που κακοποιούν τη γυναίκα τους παρουσιάζουν πολλά είδη προσωπικών διαράχων, που όμως δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ψυχοπαθολογικά. Ένα χαρακτηριστικό είναι η εξαιρετική ικανότητα τους να χρησιμοποιούν τη γοητεία τους σαν τεχνική επηρεασμού. Συγκεκριμένα ο δράστης σαγηνεύει το θύμα, το « διαβρώνει » και τέλος το βάζει στη σφαίρα της επιρροής του, αφαιρώντας του έτσι κάθε ψήγμα ελευθέριας. (Marie France Hirigoyen, σελ 105).

12^ο Μύθος: Η αστυνομία μπορεί να προστατεύσει τις κακοποιημένες γυναίκες.

Η παρέμβαση της αστυνομίας σε περιπτώσεις κακοποίησης δεν είναι αποτελεσματική. Πολλές φορές κάποιοι αστυνομικοί διστάζουν να παρέμβουν, γιατί θεωρούν ότι είναι οικογενειακή υπόθεση. Άλλες φορές δεν μπορούν να παρέμβουν, γιατί θα πρέπει να κατατεθεί μηνύσει εναντίον του δράστη συζύγου από τη γυναίκα θύμα. (Walker, 1989 & K.E.Θ.I, 2001).

13^ο Μύθος: Οι δράστες δεν αγαπούν τις γυναίκες τους.

Είναι πολύ δύσκολο για την κοινωνία να παραδεχθεί ότι οι άντρες που κακοποιούν τις γυναίκες τους, τις αγαπούν. Οι δράστες όταν δεν είναι επιθετικοί, συμπεριφέρονται με ευγένεια, τρυφερότητα, στοργή και αγάπη στις γυναίκες τους. Η αγάπη αυτή των δραστήν είναι η αιτία που οι γυναίκες παραμένουν σ' αυτές τις σχέσεις. (Walker, 1989 σελ 49 & www.humanrights-edu-cy.org)

14^ο Μύθος: Ένας δράστης δέρνει, επίσης και τα παιδιά του.

Αυτός ο μύθος έχει κάποια πραγματική βάση. Πολλοί είναι αυτοί οι άντρες που εκτός από τις συζύγους τους κακοποιούν και τα παιδιά τους. Υπάρχουν όμως και πολλοί οι οποίοι κακοποιούν μόνο τις συζύγους τους και όχι τα παιδιά. Παρόλο όμως που αυτά τα παιδιά δεν κακοποιούνται υποφέρουν βαθιά βλέποντας τον πατέρα τους να κακοποιεί την μητέρα τους. (Walker, 1989, σελ 49).

15^{ος} Μύθος: Η κακοποιημένη γυναίκα θα είναι σε όλη της τη ζωή κακοποιημένη.

Αυτός ο μύθος αποθαρρύνει τις κακοποιημένες γυναίκες να ξεφύγουν από τη σχέση βίας. Πιστεύουν πως και να δώσουν τέλος στη τωρινή σχέση βίας, θα ξαναβιώσουν κακοποίηση από την επόμενη σχέση που θα κάνουν. Για το λόγο αυτό, σε περίπτωση που χωρίσουν προτιμούν να μείνουν μόνες και σπάνια ξαναπαντρεύονται. Αν και κάποιες που δέχθηκαν την κατάλληλη φροντίδα σπάνια βίωσαν πάλι κακοποίηση.

16^{ος} Μύθος: Ένας δράστης είναι πάντα δράστης.

Αν ο άντρας ο οποίος κακοποιεί τη γυναίκα του, δεχθεί την κατάλληλη βοήθεια και αναλάβει την ευθύνη των πράξεων του τότε μπορεί να αλλάξει (Εκλογή, 1986, σελ 12)

17^{ος} Μύθος: Μακροχρόνιες σχέσεις μπορούν να αλλάξουν προς το καλύτερο.

Οι σχέσεις που στηρίζονται στην ισχυρή θέση του άντρα και στην εξουσία του πάνω στη γυναίκα, είναι δύσκολο, σχεδόν αδύνατο, να μετατραπούν σε σχέσεις ισότητας. Ακόμα και όταν υπάρχει βοήθεια οι σχέσεις κακοποίησης δεν μπορούν να απαλλαγούν πλήρως από τη βία, το μόνο που μπορεί να γίνει είναι να μειωθεί η συχνότητα και η σοβαρότητα των κακοποιήσεων.

18^{ος} Μύθος: Οι κακοποιημένες γυναίκες αξίζουν την κακοποίηση τους.

Πολύ συχνά ακούμε την έκφραση « ήθελε και τα έπαθε » ,για κάποια γυναίκα που κακοποιήθηκε από τον σύζυγο της. Είναι πολλοί εκείνοι που υποστηρίζουν ότι φταίει η συμπεριφορά της γυναίκας και ότι αν προσπαθήσουν να την αλλάξουν θα σταματούσε η κακοποίηση. (κάτι που όμως δεν ισχύει).

(www.endow.go).

Παραπάνω μύθος αφαιρεί από τους άντρες που κακοποιούν τη σύζυγο τους την ευθύνη των πράξεων τους. Κανείς όμως δεν έχει το δικαίωμα να ασκήσει βία σε κανέναν, ούτε μια γυναίκα δεν αξίζει τη βάνανυση συμπεριφορά του συζύγου της.

19^{ος} Μύθος: Οι κακοποιημένες γυναίκες μπορούν να αφήσουν το σπίτι τους όποτε θέλουν.

Μια κακοποιημένη γυναίκα είναι δύσκολο να πάψει να είναι θύμα εκτός αν της δοθεί η κατάλληλη βοήθεια και υποστήριξη. Η ψυχολογική τους κατάσταση δεν τους επιτρέπει να κάνουν το « μεγάλο βήμα ». η ανασφάλεια που νιώθουν, η οικονομική εξάρτηση από τον σύζυγο τους και η ύπαρξη παιδιών είναι κάποιοι από τους λόγους που δεν αφήνουν τις γυναίκες να δώσουν τέλος στη σχέση κακοποίησης.

20^{ος} Μύθος: Οι δράστες φανερώνουν τη βιαιότητα του μετά το γάμο.

Πολλοί πιστεύουν ότι οι άντρες που κακοποιούν τη σύζυγο τους εμφανίζουν τη βιαιότητα τους μετά το γάμο. Ο λόγος που γίνεται αυτό είναι γιατί αισθάνονται πιο σίγουροι και πιο ασφαλείς και πιστεύουν ότι έχουν εξουσία πάνω στη γυναίκα τους. (Judith Lewis Herman, 1996, σελ 121,122)

21^{ος} Μύθος: Τα παιδιά χρειάζονται τον πατέρα τους ακόμα κι αν αυτός είναι βίαιος.

Το γνωστό σε όλους μας, « μένω για το καλό των παιδιών ». σίγουρα το να μεγαλώσει το παιδί και με τους δυο γονείς είναι το ιδανικότερο. Πως όμως μπορεί ένα παιδί που ζει σε ένα βίαιο περιβάλλον να αναπτυχθεί σωστά;

Παιδιά τα οποία ζουν σε βίαιο περιβάλλον παρουσιάζουν διάφορες διαταραχές

Μεταξύ των παραπάνω μύθων υπάρχουν και κάποιοι άλλοι οι οποίοι είναι οι εξής (Μουζακίτης, Κοινωνική Εργασία, τεύχος 16^ο, σελ 217):

Πρώτος μύθος: Η κακοποίηση είναι μια στιγμιαία απώλεια έλεγχου.

Έχει πιστοποιηθεί ότι ο παραπάνω μύθος δεν ισχύει και αυτό γιατί η κακοποίηση διαρκεί επί ώρες και σε μερικές περιπτώσεις είναι προσχεδιασμένη.

Δεύτερος μύθος: Η συζυγική κακοποίηση δεν προξενεί σοβαρό τραυματισμό.

Κατά τον παραπάνω μύθο η κακοποίηση είναι ένα « χάνι αγάπης ».κάτι τέτοιο όμως κάθε άλλο παρά αληθινό είναι, πολλές γυναίκες καθημερινά βρίσκουν το θάνατο εξαιτίας της κακοποίησης από τον σύζυγο τους. Άλλες πάλι έχουν σοβαρούς τραυματισμούς που πολύ συχνά τους αφήνουν μόνιμες βλάβες ([www.med look.net.gy](http://www.medlook.net.gy)).

11. ΚΟΙΝΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΗΚΑ ΚΑΚΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Η κακοποίηση των γυναικών είναι ένα κοινωνικό φαινόμενο που διατρέχει το σύνολο των κοινωνιών, ανεξάρτητα από την εθνικότητα, την ηλικία, την θρησκεία, το μορφωτικό επίπεδο και την οικονομική ομάδα κάθε γυναίκας. Υπάρχουν όμως κάποια χαρακτηριστικά που είναι κοινά για όλες τις γυναίκες που βιώνουν κακοποίηση από τον σύζυγο τους.

Παρακάτω θα παρουσιάσουμε και θα προσπαθήσουμε να αναλύσουμε κάποια από αυτά τα χαρακτηριστικά.

- Χαμηλή αυτοεκτίμηση.

Εξαιτίας της πολύ χαμηλής αυτοεκτίμησης τους, οι κακοποιημένες γυναίκες υποτιμούν την ικανότητα τους για να κάνουν οτιδήποτε. Αμφιβάλλουν για την επάρκεια τους και υποβαθμίζουν οποιαδήποτε επιτυχία τους. Έχουν μια συνεχή αμφιβολία για την ικανότητα τους στο ρόλο της νοικοκυράς, της μαγειρίσσας ή της ερωμένης. Η συνεχής κριτική που δέχονται από τους συζύγους τους σ'αυτούς τους τομείς επηρεάζει άσχημα την κρίση τους. Γι'αυτό τον λόγο θεωρούν τον εαυτό τους αποτυχημένο όταν τα πράγματα δεν πάνε καλά στο σπίτι τους. (Walker, 1989, σελ 54)

- Πιστεύουν όλους τους μύθους που αφορούν τις σχέσεις κακοποίησης.

Έχουν εσωτερικεύσει όλους τους πολιτιστικούς μύθους που επικρατούν. Συμφωνούν με την άποψη της κοινωνίας ότι οι άντρες τους θα άλλαζαν συμπεριφορά αν μπορούσε να αλλάξει πρώτα η δική τους.

- Αντιμετωπίζουν με τον παραδοσιακό τρόπο το σπίτι τους, πιστεύουν πολύ στην ενότητα της οικογένειας και στα προκαθορισμένα στερεότυπα του γυναικείου ρόλου.

Οι κακοποιημένες γυναίκες δέχονται πρόθυμα την αντίληψη ότι « η θέση της γυναίκας είναι στο σπίτι », βλέπουν τον σύζυγο τους σαν την κεφαλή της οικογένειας. Κάνουν οτιδήποτε έτσι ώστε να βεβαιωθούν πως ο σύζυγος τους αισθάνεται ότι είναι ο αρχηγός της οικογένειας και ότι κατέχει την εξουσία. Πολλές φορές προκειμένου να ικανοποιήσουν τον σύζυγο τους θυσιάζουν την καριέρα τους (π.χ. εγκαταλείπουν τη

δουλεία τους). Προτιμούν δηλαδή να έχουν ένα κάλο νοικοκυριό, παρά μια καλή δουλειά.(Walker, 1989, σελ 55)

- Δέχονται την ευθύνη για τις βίαιες πράξεις των συζύγων τους.

Οι κακοποιημένες γυναίκες νιώθουν υπεύθυνες για το κλίμα βίας που επικρατεί μέσα στην οικογένεια τους. Νομίζουν ότι λόγω της συμπεριφοράς τους προκαλούν τη βίαιη στάση των συζύγων τους. Έτσι μετά από κάθε επεισόδιο κακοποίησης προσπαθούν να τους δικαιολογήσουν.

- Αισθάνονται ενοχή, αλλά αρνούνται τον τρόπο και τον θυμό που νιώθουν.

Οι γυναίκες που κακοποιούνται νιώθουν ενοχή όταν δεν μπορούν να ανταποκριθούν σωστά στο ρόλο τους ή γιατί πιστεύουν πως φταίνε αυτές για ότι συμβαίνει στο σπίτι τους. Πολύ συχνά κρύβουν και αρνούνται από τον σύζυγο τους τον θυμό και τον τρόπο που νιώθουν, γιατί φοβούνται πως αν εξωτερικεύσουν αυτά τα συναισθήματα, θα προξενήσουν ένα νέο καυγά. Αυτό πολύ συχνά τις σπρώχνει να έχουν μια παρακλητική συμπεριφορά, καθώς προσπαθούν να φανούν « καλές ».(Walker, 1989,σελ 178)

- Χρησιμοποιούν το σεξ ως μέσο για την διατήρηση των σχέσεων τους.(Walker)
- Δείχνουν παθητικότητα προς το κοινωνικό περιβάλλον, αλλά έχουν τη δύναμη να αντιμετωπίζουν το προσωπικό τους περιβάλλον με τέτοιο τρόπο ώστε να αποφύγουν μεγαλύτερη κακοποίηση ή και δολοφονία.

Μια άλλη αντίδραση των κακοποιημένων γυναικών είναι ότι προσπαθούν να ελέγξουν τη συμπεριφορά των γύρω τους (π.χ. συγγενείς, φίλους), ώστε να μη συμβεί κάτι που θα μπορούσε να θυμώσει τους συζύγους τους. Πιστεύουν ότι αν θα ελέγξουν όλους τους παράγοντες θα αποφύγουν τη δημιουργία εντάσεων, που θα προκαλέσουν το θυμό και την οργή των συζύγων τους.(Walker, 1989, σελ 56)

- Έχουν έντονες αντιδράσεις λόγω άγχους, με ψυχοσωματικά συμπτώματα.

Οι γυναίκες που βιώνουν κακοποίηση παρουσιάζουν έντονο στρες και φόβο. Αυτό έχει κάποια σωματικά και ψυχικά επακόλουθα όπως, κόπωση, οσφυαλγίες, πονοκεφάλους, γενική δυσφορία και αϋπνία. Επίσης αισθάνονται ανησυχία, ανασφάλεια και γενικά καχυποψία (Herman, 1996, σελ100 136). Πολλές φορές προσπαθούν να βρουν κάποια διέξοδο έτσι ώστε να απομονωθούν για λίγο από την αδιακρισία των συζύγων τους, παράδειγμα, με το να πάνε ένα περίπατο (Walker, 1989, σελ 56).

- Πιστεύουν πως κανείς δεν μπορεί να τις βοηθήσει να λύσουν τα προβλήματα τους, εκτός από τον εαυτό τους.

Συνήθως, οι κακοποιημένες γυναίκες όταν απευθύνονται για βοήθεια στο οικογενειακό, φιλικό περιβάλλον ή σε κάποια κρατική υπηρεσία αντιμετωπίζουν επιφυλακτικότητα, έλλειψη κατανόησης και αποθάρρυνση. (Κοινωνική Εργασία, τεύχος 4^ο, σελ 248)

Εξαιτίας λοιπόν αυτής της αντιμετώπισης φοβούνται να ζητήσουν βοήθεια και στηρίζονται μόνο στον εαυτό τους. Άλλες πάλι φορές οι γυναίκες που κακοποιούνται, λόγω της έλλειψης κατανόησης νιώθουν μεγάλη απογοήτευση και απελπισία σε σημείο που μπορεί να τις οδηγήσει ακόμα και σε απόπειρα αυτοκτονίας.

«...Δεν μπορούσα να το αντέξω, γι' αυτό τηλεφώνησα στον Γιάννη και του ζήτησα να φάμε μαζί. Τον προσκάλεσα να έρθει στο σπίτι, γιατί δεν ήθελα να μας ακούσει κανείς στο εστιατόριο ή στο γραφείο... Δεν είπα τίποτα στον άντρα μου, μήπως υποπτευθεί τίποτα και ζηλέψει για τον ερχομό του Γιάννη... Όταν ήρθε άρχισα να του λέω όλη την ιστορία. Όπως μιλούσα αισθανόμουν ότι ο Γιάννης δε με πίστευε. Μετά από δέκα λεπτά με σταμάτησε. "Δώρα" μου είπε, "έχεις πει αυτά τα πράγματα στον ψυχίατρο σου;"

"Όχι" του απάντησα, "Δεν μπορούσα να τα πω σε κανέναν. Δεν το καταλαβαίνεις; Δεν μπορώ να δώσω σε κανέναν αυτές τις πληροφορίες." Μου είπε τότε "Κοίταξε Δώρα, νομίζω πως πρέπει να τα πεις όλα αυτά στον ψυχίατρο σου. Εγώ δεν είμαι το κατάλληλο πρόσωπο." Σκέφτηκα ότι ίσως είχε δίκιο... "Μα Γιάννη μου", του είπα, "Δεν καταλαβαίνεις τι μου κάνει;" Ο Γιάννης με κοίταξε και είπε "Δώρα πιστεύω πως έχεις σοβαρά προβλήματα. Δεν ξέρω αν όλα αυτά είναι αλήθεια ή όχι. Μου φαίνεται παράξενο να είναι έτσι. Δεν μπορώ να φανταστώ να τα κάνει."

...Τον κοίταξα και του είπα "Τι θα έκανες αν ήξερες πως όλα αυτά είναι αλήθεια;" Κι εκείνος απάντησε "Να σου πω. Αν είναι αλήθεια τότε θα πρέπει να σκοτωθείς και να τελειώνουν όλα. Γιατί, αλλιώς ή θα σε σκοτώσει εκείνος ή θα καταστρέψεις την καριέρα του. Γι' αυτό γιατί δεν αυτοκτονείς να ξεμπερδεύεις;...Θυμάμαι που καθόμουνα στο τραπέζι, κοιτάζοντας την άδεια καρέκλα, και σκεφτόμουνα πως η τελευταία μου ελπίδα είχε χαθεί. Περίμενα τόσα χρόνια κι όταν αποφάσισα να μιλήσω σε κάποιον, αυτός δε με

πίστεψε. Αρχισα να σκέφτομαι τη συμβουλή που μου έδωσε, να αυτοκτονήσω και μου φάνηκε ότι δεν ήταν και τόσο κακή ιδέα...Πήγα στο μπάνιο και βρήκα δυο μπουκαλάκια με χάπια...Τα άνοιξα, έβαλα τα χάπια στο χέρι μου και κατάπια όσα μπόρεσα...Ευτυχώς, η κόρη μου γύρισε από το σχολείο...Τηλεφώνησε στην Αστυνομία που έστειλε ένα ασθενοφόρο και κατάφεραν να με σώσουν...» (Walker, 1989, σελ 181)

- Βία που ίσως υπέστησαν στην παιδική τους ηλικία.

Ένα άλλο χαρακτηριστικό των γυναικών που βιώνουν κακοποίηση είναι η βία (με οποιαδήποτε μορφή) που έχουν υποστεί κατά την παιδική τους ηλικία από την οικογένεια προέλευσης. Η Judith Lewis Herman (1996, σελ 177), υποστηρίζει ότι «οι γυναίκες που επιβιώνουν από την παιδική κακοποίηση είναι πολύ πιθανόν να γίνουν οι ίδιες ξανά θύματα κακοποίησης από τον σύζυγο τους.

Ο Jack Dominian (1998, σελ 171), θεωρεί πως οι γυναίκες οι οποίες έχουν κακοποιηθεί ως παιδιά είναι πιο πιθανά θύματα κακοποίησης από τον σύζυγο τους. Θεωρούν την κακοποίηση σαν κανόνα και συμβιβάζονται ευκολότερα με αυτήν. Αντίθετη με τις παραπάνω απόψεις είναι αυτή της Lenore Walker (1989, σελ 56) η οποία υποστηρίζει, ότι οι κακοποιημένες γυναίκες δεν έχουν βιώσει κακοποίηση από την οικογένεια προέλευσης. Αντίθετα μεγάλωσαν σε οικογένειες όπου οι γονείς τους τις μεταχειρίζονταν σαν « εύθραυστες κούκλες ». Αυτό το « παραχαΐδεμα » συνδυασμένο με τα φυλετικά στερεότυπα, τις δίδαξε να είναι ανίκανες να φροντίσουν τον εαυτό τους. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να « γαντζώνονται » από τον σύζυγο τους χωρίς να έχουν δική τους άποψη για τις καταστάσεις γύρω τους.

12. ΚΟΙΝΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΑΝΤΡΩΝ ΠΟΥ ΚΑΚΟΠΟΙΟΥΝ ΤΗ ΣΥΖΥΓΟ ΤΟΥΣ

Οι άντρες που κακοποιούν τη σύζυγο τους είναι μια ανάμικτη ομάδα. Είναι άτομα τα οποία έχουν μεγαλώσει σε διάφορες κοινωνίες και έχουν αναπτύξει την

προσωπικότητα τους με διαφορετικές πολιτιστικές αξίες. Προέρχονται από όλες τις οικονομικές τάξεις, θρησκευτικά δόγματα και μορφωτικό επίπεδο.

Παρόλη όμως την ανομοιογένεια που υπάρχει μεταξύ αυτών, υπάρχουν και κάποια χαρακτηριστικά που εντοπίζονται σε όλους. Στο κεφαλαίο αυτό θα προσπαθήσουμε να παρουσιάσουμε μερικά από αυτά (Walker, 1989):

Ø Χαμηλή αυτοεκτίμηση.

Οι άντρες που κακοποιούν τη σύζυγο τους δεν έχουν εμπιστοσύνη στον εαυτό τους και στις ικανότητες τους. Για το λόγο αυτό προσπαθούν, με τη βίαιη συμπεριφορά τους να ταπεινώσουν τη σύζυγο τους και να αποκτήσουν ένα είδος εξουσίας μέσα στο σπίτι.

Ø Πιστεύουν σε όλους τους μύθους που είναι σχετικοί με τις σχέσεις κακοποίησης.

Θεωρούν πως οι μύθοι που επικρατούν σχετικά με την κακοποίηση είναι αλήθεια. Αν και πολλές φορές χρησιμοποιούν τους μύθους σαν πρόφαση για να δικαιολογήσουν την κτηνώδη συμπεριφορά απέναντι στη σύζυγο τους.

Ø Πιστεύουν στην παραδοσιακή υπεροχή των αντρών και στο στερεότυπο αντρικό ρόλο μέσα στην οικογένεια.

Οι άντρες που κακοποιούν τη σύζυγο τους πιστεύουν στις κοινωνικά κατασκευασμένες αντιλήψεις που θέλουν τη γυναίκα να είναι ιδιοκτησία του άντρα. Επίσης οι αντιλήψεις αυτές θέλουν τον άντρα, ισχυρό, εξουσιαστή, δυνατό και « αφέντη » του σπιτιού, ενώ τη γυναίκα τη θέλουν υποχωρητική, συμβατική και εξουσιαζόμενη. Χαρακτηριστικό είναι ένα απόσπασμα από παραμύθι που κυκλοφορούσε το μεσαίωνα του Ζοφρε Ντε Λα Τουρ Λαντρυ:

« Να ένα παράδειγμα για κάθε καλή γυναίκα να υποφέρει και να ανέχεται υπομονετικά , να μην καβγαδίζει με το σύζυγο της ούτε να του αντιμιλά μπροστά σε ξένους, όπως έκανε κάποτε μια γυναίκα. Και εκείνος την έριξε με μια γροθιά του κάτω στο χώμα. Κι ύστερα με το πόδι του, την κλώτσησε στο πρόσωπο και της έσπασε τη μύτη και σε όλη της τη ζωή από τότε είχε τη μύτη της στραβή που τόσο της χάλαγε και της παραμόρφωνε το πρόσωπο, ώστε από ντροπή δεν ήθελε πια να

δείχνει τα πρόσωπο της, τόσο άσχημο και χαλασμένο ήταν. Κι αυτό το έπαθε από τη γλώσσα της, επειδή αντιμίλησε στον άντρα της. Και γι' αυτό η γυναίκα θα πρέπει να υπομένει και να αφήνει τον άντρα της να λέει και να είναι αφέντης, γιατί αυτό είναι το καθήκον της.» (Πέπη Δαράκη, 1995, σελ 53).

Ø Κατηγορούν άλλους για τις πράξεις τους.

Συνήθως μετά από ένα επεισόδιο κακοποίησης οι άντρες δεν παραδέχονται την ευθύνη τους για το επεισόδιο και κατηγορούν όλους τους εκτός από τον εαυτό τους. Υποστηρίζουν παράδειγμα ότι φταίει η σύζυγος τους προκάλεσε με τη συμπεριφορά της, προβάλλουν τα προβλήματα της δουλειάς τους, τις οικονομικές δυσκολίες, καθώς και το αλκοόλ, σαν δικαιολογία για τη βάνουση συμπεριφορά τους. Αρνούνται να αναβάλουν την ευθύνη των πράξεων τους και εξαγριώνονται όταν κάποιος τους κατηγορήσει ότι έχουν πρόβλημα.

Ø Ζηλεύουν παθολογικά.

Η ζήλια και η αδιακρισία είναι ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά των αντρών που κακοποιούν τη γυναίκα τους. Λόγω της χαμηλής τους αυτοεκτίμησης και της ανασφάλειας τους, θέλουν να ελέγχουν τα πάντα στη ζωή των συζύγων τους. Θεωρούν τις γυναίκες τους ιδιοκτησία τους και είναι κτητικοί απέναντι τους. Μια ακραία περίπτωση μας παρουσιάζει η Lenore Walker (1989, σελ 60):

« Ο δράστης συνόδευε τη σύζυγο του μέχρι τη πόρτα της τουαλέτας, όταν βρισκόταν σε δημόσιο χώρο. Παρά την αυστηρή επιτήρηση κάθε δραστηριότητας της εξακολουθεί να υποψιάζεται τις σχέσεις της γυναίκας τους με άλλους άντρες ή γυναίκες. »

Κατά την Marie France Hirigoyen (2000, σελ 153), η ζήλια έχει δυο πόλους: α) τον εγωκεντρισμό και την κακεντρέχεια, β) την επιθυμία να προκληθεί βλάβη στο « μισητό πρόσωπο ».

Ø Παρουσιάζουν μια διπλή προσωπικότητα.

Οι άντρες οι οποίοι κακοποιούν τη σύζυγο τους είναι πολύ συχνά υπεράνω πάσης υποψίας. Για το κοινωνικό σύνολο είναι ένας σωστός οικογενειάρχης αλλά μόλις κλείνει η πόρτα του σπιτιού τους δείχνει έναν άλλον εαυτό κακοποιώντας τη

σύζυγο του. Αυτή όμως η διπλή συμπεριφορά εμφανίζεται και προς τη γυναίκα. Συγκεκριμένα οι άντρες που κακοποιούν τη σύζυγο στις περιόδους αγάπης της συμπεριφέρονται με πολύ αγάπη στοργή, ενδιαφέρον και δώρα (Walker, 1989, σελ 59). Όταν όμως ενοχλούνται από κάτι εμφανίζουν ένα εαυτό βίαιο και μια κτηνώδη συμπεριφορά που μπορεί να προκαλέσει σοβαρούς τραυματισμούς στη σύζυγο τους. Ένας λόγος που οι γυναίκες δε φεύγουν από τη σχέση βίας είναι γιατί δίνουν μεγάλη σημασία στην περίοδο αγάπης.

Ø Έχουν έντονες αντιδράσεις άγχους, που προσπαθούν να τις αντιμετωπίσουν πίνοντας και δέρνοντας τις συζύγους τους.

Πολλοί από τους άντρες που κακοποιούν τη σύζυγο τους έχουν έντονο στρες, η υπερευαισθησία τους παίρνει έναν παρανοϊκό χαρακτήρα που μπορεί να οδηγήσει σε δολοφονική ή αυτοκαταστροφική τάση σε περιπτώσεις που η συμπεριφορά τους ξεφεύγει από τον έλεγχο (Lenore Walker, 1989, σελ 61). Πολύ συχνά οι άντρες αυτοί για να ελέγξουν το άγχος τους καταφεύγουν στην κατανάλωση αλκοόλ ή ναρκωτικών. Εμφανίζουν μια παρανοϊκή συμπεριφορά και προκείμενου να αποκτήσουν εξουσία πάνω στη σύζυγο τους χρησιμοποιούν βία (Marie France Hurigoyen, σελ 157).

Ø Συχνά χρησιμοποιούν το σεξ σαν μια βίαιη πράξη για να αυξήσουν την αυτοεκτίμησή τους και τον γλωμό ανδρισμό τους.

Παραδοσιακά οι άντρες θεωρούν τους εαυτούς τους ως το κυρίαρχο φύλο και τις γυναίκες ως παθητικό και αδύναμο και ενδοτικό φύλο. Ο Jack Dominion (1998, σελ 170), υποστηρίζει ότι οι σεξουαλικά επιθετικοί άντρες είναι πολύ παραδοσιακοί στην σεξουαλική τους συμπεριφορά και πολλές φορές κακοποιούν σεξουαλικά τη σύζυγο τους μόνο και μόνο, για να αποδείξουν τον ανδρισμό τους και ότι αυτοί κατέχουν εξουσία πάνω στη γυναίκα τους. Σε πολλές περιπτώσεις οι άντρες που κακοποιούν τη σύζυγο τους μπορεί να είναι δισεξουαλικοί.

Ø Δεν πιστεύουν πως η βίαιη συμπεριφορά τους θα έχει αρνητικές επιπτώσεις.

Πολλοί είναι οι άντρες που υποστηρίζουν ότι δεν ήθελαν να κάνουν κακό στις γυναίκες τους αλλά να τους « δώσουν ένα μάθημα ». Η κακοποίηση μπορεί να αρχίσει με ένα χαστούκι και να καταλήξει σε γροθιές και κλωτσιές όπου μπορεί να οδηγήσει τη γυναίκα σε σοβαρό τραυματισμό. Αυτό είναι αποτέλεσμα της υπερβολής όπου διακρίνει τις σχέσεις κακοποίησης (Walker, 1989, σελ 59).

Ø Η βία που υπέστησαν όταν ήταν παιδιά

Κατά την Lenore Walker (1989, σελ 60) οι άντρες που κακοποιούν τη σύζυγο τους, βίωσαν κακοποίηση στην παιδική στην παιδική τους ηλικία, πολλοί από αυτούς έβλεπαν τον πατέρα τους να χτυπά τη μητέρα τους. Τα παιδιά που κακοποιούνται ή παρίσταται μάρτυρες κακοποίησης όταν μεγαλώσουν συνήθως γίνονται δράστες κακοποίησης (Walker 1989, Μουζακίτης 1989, Jack Dominian 1998). Η Judith Lewis Herman (1996, σελ 177- 178), υποστηρίζει πως οι άντρες με ιστορικό παιδικής κακοποίησης έχουν περισσότερες πιθανότητες να βγάλουν σε άλλους επιθετικότητα (δηλαδή να γίνονται δράστες), σε αντίθεση με τις γυναίκες που κακοποιούνται όταν είναι παιδιά οι οποίες κατά πλειοψηφία γίνονται θύματα και όχι θύτες.

Ø Οι σχέσεις των δραστήων με τις μητέρες τους.

Η Lenore Walker (1989, σελ 60), υποστηρίζει ότι οι άντρες που κακοποιούν τη σύζυγο τους έχουν μια ασυνήθιστη σχέση με τις μητέρες τους. Πολύ συχνά αυτή η σχέση χαρακτηρίζεται από έντονη ανάμειξη αγάπης (με μεγάλη φροντίδα και στοργή) και μίσους (με πολύ συχνή κακοποίηση). Η μητέρα του δράστη ασκεί μεγάλη επιρροή επάνω στο παιδί της, πολλές είναι οι φορές που η μητέρα είναι υπεύθυνη για διάφορες ψυχικές διαταραχές του παιδιού της (δράστη).

Ø Η επιρροή.

Συνήθως οι άντρες που κακοποιούν τη σύζυγο τους εμφανίζουν μια αλλόκοτη γοητεία όπου « αιχμαλωτίζει » τις γυναίκες στα δίκτυα τους. Πρόκειται για μια πνευματική ή ηθική κυριαρχία για την επίδραση ενός ατόμου (άντρα / δράστη) σε ένα άλλο (γυναίκα / θύμα). Η κακοποιημένη γυναίκα είναι εγκλωβισμένη σε έναν « ιστό », στη διάθεση του συζύγου της, δεσμευμένη ψυχολογικά

αναισθητοποιημένη. Δεν έχει συνειδητοποιήσει ότι έχει υποστεί παραβίαση στην προσωπικότητά της και έτσι υπομένει τη κτηνώδη συμπεριφορά του συζύγου της.

Κατά την Marie France Hirigoyen (2000, σελ 108), η επιρροή έχει τρία βασικά γνωρίσματα:

1. Η ιδιοποίηση, που επιτυγχάνεται με αποστέρηση του αλλού.
2. Κυριαρχία, όπου ο άλλος διατηρείται σε κατάσταση υποταγής και εξάρτησης.
3. Επιθυμία του θύτη να αφήσει ανεξίτηλη τη σφραγίδα του επάνω στο θύμα.

13. ΕΦΤΑ ΜΥΘΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΕΤΑΝΟΙΑ

Από την κακοποίηση της γυναίκας και γενικώς όλων των ανθρώπων δεν ξέφυγε ούτε η λέξη μετάνοια και η σημασία της. Στις μέρες μας αυτός που μετανοεί συνήθως είναι το θύμα και όχι ο θύτης. Στο χριστιανικό περιοδικό ΤΥΧΙΚΟΣ (Ιανουαριος-Φεβρουαριος,1997) διορθώνονται ορισμένες απόψεις που επικρατούν και όχι μόνο είναι λάθος αλλά δίκαια χαρακτηρίζονται «μύθοι».

1) ΜΕΤΑΝΟΙΑ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΘΛΙΨΗ.

«Πρόκειται για τον μεγαλύτερο και συνηθισμένο μύθο. Δεν είναι λίγοι οι άνθρωποι που πιστεύουν πως όταν υπάρχει θλίψη και δάκρυα υπάρχει και μετάνοια. Έτσι λοιπόν η θλίψη δεν πρέπει να εξισώνεται με την μετάνοια».

Πολλοί σύζυγοι οι οποίοι κακοποιούν τις γυναίκες τους την επόμενη στιγμή δείχνουν μετανιωμένοι και ζητούν συγγνώμη με δάκρυα στα μάτια. Την επόμενη μέρα όμως κακοποιούν πάλι την γυναίκα τους.

Τα δάκρυα και η θλίψη θα είναι τα εξωτερικά γνωρίσματα της μετανοίας μόνο αν στο μέλλον δεν επιστρέψουν στα δίχτυα της. Η θλίψη είναι εξωτερικό γνώρισμα. Η μετανοεί είναι η αλλαγή της καρδιάς.

2) ΜΕΤΑΝΟΙΑ ΚΑΙ ΑΥΤΟΑΜΥΝΑ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΣΥΝΥΠΑΡΧΟΥΝ

«Κάποιο πρόσωπο το οποίο έχει μετανοήσει όπως ισχυρίζεται ενώ ταυτόχρονα προσπαθεί να υπερασπιστεί τον εαυτό του , είναι βέβαιο ότι η μετάνοια του είναι φαινομενική».

Χαρακτηριστική είναι η φράση του άντρα που κακοποιεί την γυναίκα του “*το ξέρω, φταίω και το μετανιώνω αλλά με προκάλεσε η συμπεριφορά της*”

μετάνοια που συνδέεται και από προσπάθεια υπεράσπισης του εαυτού δεν είναι μετάνοια.

3) Η ΜΕΤΑΝΟΙΑ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΕΠΙΛΕΚΤΙΚΗ

« Επιλεκτική μετάνοια σημαίνει ότι κάποιος μετανοεί για πράγματα που φαίνονται και δεν μπορεί να κρύψει από τους άλλους την ένοχη του».

κάποιος σύζυγος μπορεί να δείχνει μετανιωμένος για τους μώλωπες που προκάλεσε στην γυναίκα του γιατί είναι σε φανερά σημεία και αναγκαστικά θα το καταλάβουν οι γύρω.

Θα πρέπει να μετανοήσει για την αιτία που τον οδήγησε στην πράξη αυτή, και αυτή συνήθως είναι το 'εγώ' και η ικανοποίηση των επιθυμιών του.

4) Η ΜΕΤΑΝΟΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΕΛΕΙΩΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΥΠΟΘΕΣΗ

« Η αμαρτία δεν είναι προσωπική. Δεν κάνουμε κακό στον εαυτό μας αλλά ενάντια σε κάποιον άλλον».

Όταν ο σύζυγος κακοποιεί την γυναίκα του δεν κάνει κακό στον εαυτό του αλλά στην γυναίκα του. Έτσι λοιπόν θα πρέπει ο σύζυγος να μετανοήσει ενώπιον της γυναίκας του, την οποία έβλαψε, ζητώντας συγχώρεση από αυτήν..

Η μετάνοια έχει κόστος και το κόστος πληρώνεται όταν κάποιος ζητήσει συγγνώμη από το ίδιο το άτομο στο οποίο έκανε κακό, η μετάνοια δεν είναι λοιπόν υπόθεση προσωπική.

5) ΜΕΤΑΝΟΙΑ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΜΕΤΑΝΙΩΝΩ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΚΟ ΠΟΥ ΕΚΑΝΑ

« Η μετάνοια είναι κάτι πολύ βαθύ. Όταν κάποιος μετανιώνει δεν είναι αρκετό να μετανοήσει γι αυτό που έχει κάνει. πρέπει να μετανοήσει γι αυτό που είναι».

Δεν είναι ο σύζυγος κακός επειδή κακοποιεί την γυναίκα του, αλλά κακοποιεί την γυναίκα του επειδή είναι κακός.

Μπορεί λοιπόν οι άνθρωποι να μετανοούν εκατοντάδες φορές για πράγματα που έχουνε κάνει, αλλά αν δεν μετανοήσουνε για τον χαρακτήρα τους που τους οδήγησε να κάνουν κακό, θα μετανοήσουν πολλές φορές ακόμα στην ζωή τους.

6) Η ΜΕΤΑΝΟΙΑ ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΣΤΙΓΜΙΑΙΑ ΠΡΑΞΗ

« Πολλές φορές συναντούμε άτομα που λένε κάποια χρονολογία και ώρα που ζήτησαν συγχώρεση από κάποιο πρόσωπο ή από τον Θεό».

Η μετάνοια δεν είναι μια στιγμιαία πράξη. Είναι μια στάση και μια διαρκής συμπεριφορά των ανθρώπων. Θα πρέπει η άνθρωποι να ζουν διαρκώς σε μια κατάσταση μετανοίας.

Ο σύζυγος που κακοποιεί την σύζυγο του δεν πρέπει να μετανιώνει και να ζητήσει συγχώρεση μια συγκεκριμένη στιγμή αλλά θα πρέπει κάθε μέρα να μετανοεί γι αυτό που έχει κάνει.

Η μετάνοια δεν είναι στιγμιαία πράξη αλλά κατάσταση ζωής.

7) Η ΜΕΤΑΝΟΙΑ ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΠΡΑΞΗ ΑΥΤΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

« Η μετάνοια είναι κάτι που κάνει κάποιος για τον εαυτό του είτε για να τον προστατεύσει από άλλον είτε από τον Θεό».

Δεν θα πρέπει να μετανοεί κάποιος για να μην δεχθεί τις επικρίσεις και τις κατακρίσεις των άλλων για το κακό που έκανε. Ούτε θα πρέπει να μετανοεί για να ζητήσει συγχωρέσει από τον Θεό και να μην πάει στην κόλαση.

Η μετάνοια δεν είναι πράξη αυτοπροστασίας. Είναι πράξη συγχώρεσης που κάνει κάποιος για τον εαυτό του, τους άλλους και για τον Θεό και όχι για αποφυγή τιμωρίας.

14. Η ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

ΤΩΝ ΚΑΚΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

A. Γιατί ανέχεται τη σχέση κακοποίησης και παραμένει;

Πολλές φορές αναρωτιόμαστε γιατί όταν μια γυναίκα κακοποιείται από τον σύζυγο της επιλέγει να μείνει στη σχέση αυτή (κακοποίησης), από το να φύγει και να « ελευθερωθεί ». Πάνω σ' αυτό υπάρχει ένας μύθος, που θέλει τις γυναίκες που κακοποιούνται να έχουν μαζοχιστικές τάσεις (Walker, 1989, σελ 42), ο οποίος κάθε άλλο παρά αληθινός είναι.

Οι γυναίκες οι οποίες κακοποιούνται αντιμετωπίζουν την τραυματική εμπειρία των συνεχόμενων περιστατικών βίας από τους συζύγους τους, στους οποίους μπορεί να είναι οικονομικά ή και συναισθηματικά εξαρτημένες και των οποίων τη βία φοβούνται.

Η Judith Lewis Herman (1996, σελ 118) αναφέρει πως πολύ συχνά οι γυναίκες είναι « αιχμάλωτες » μέσα στην οικογένεια τους. Υποστηρίζει πως οι άντρες (σύζυγοι) θεωρούν το σπίτι τους « φρούριο ». Έτσι οι κακοποιημένες γυναίκες σιωπούν φοβισμένες, με αποτέλεσμα η σιωπή αυτή να τις « αιχμαλωτίζει » μέσα σε μια αθέατη φυλακή που είναι το ίδιο τους το σπίτι. Αυτό οφείλεται κυρίως στην κοινωνική, οικονομική, ψυχολογική και νομική υποτέλεια που έχουν οι γυναίκες αυτές.

Αρκετές φορές λοιπόν οι κακοποιημένες γυναίκες προκειμένου να αντιμετωπίσουν ένα νέα επεισόδιο βίας υιοθετούν μηχανισμούς και διαμορφώνουν τις παρακάτω συμπεριφορές με βάση το μοντέλο του M. Seligman « αποκτημένη αίσθηση του αβοήθητου ». (Κοινωνική Εργασία, τεύχος 4^ο, σελ 248 »:

- § Η κακοποιημένη γυναίκα προσπαθεί να αποφύγει την κακοποίηση αποφεύγοντας να δίνει αφορμές στον σύζυγο της.
- § Τα επαναλαμβανόμενα περιστατικά κακοποίησης μειώνουν το κίνητρο της γυναίκας να αντιδράσει. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να γίνεται παθητική.
- § Η υποκειμενική της αντίληψη είναι ότι δε μπορεί να αντιδράσει, έτσι ώστε να αλλάξει η κατάσταση.
- § Γενικεύεται η αίσθηση του αβοήθητου μη πιστεύοντας ότι μπορεί να βοηθηθεί από οποιονδήποτε.
- § Τελικά παραιτείται και παραμένει μοιρολατρικά στη σχέση κακοποίησης.

Εδώ βέβαια θα πρέπει να σημειώσουμε πως τα παραπάνω δεν είναι κανόνας για όλες τις γυναίκες.

Εξαιτίας όλων αυτών που αναφέραμε οι κακοποιημένες γυναίκες υιοθετούν μια παθητική στάση και φαίνονται πρόθυμες να συγχωρήσουν τον σύζυγο τους. (Γενική Γραμματεία Ισότητας, 2002). Αυτό συμβαίνει γιατί ίσως θέλουν να πιστέψουν ότι η κακοποίηση θα σταματήσει.

Η παθητικότητα αυτή κατά την Φωτεινή Τσαλικόγλου (Αθίνα,1989, Σελ 114),προβάλλει σαν ένα βασικό γνώρισμα της ταυτότητας του γυναικείου φύλου. Είναι ένα γεγονός κοινωνικό – ψυχολογικό και όχι βιολογικό. Δηλαδή η ιδεολογικά προσδιορισμένη αξιολόγηση των βιολογικών διάφορων αντρών και γυναικών από το κοινωνικό περιβάλλον δημιουργεί στερεότυπα. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα οι γυναίκες να νιώθουν ανήμπορες να αντιδράσουν.

Αξίζει να αναφέρουμε πως και όταν κάποιες γυναίκες αποφασίσουν να διακόψουν τη σχέση κακοποίησης, οι σύζυγοι τους επιστρατεύουν διάφορες μεθοδεύσεις για να τις αποτρέψουν από αυτή την απόφαση. Συγκεκριμένα η Lenore Walker (1989, σελ 48 85), αναφέρει πως οι άντρες που κακοποιούν τη σύζυγο τους εμφανίζουν μια διπλή προσωπικότητα και χρησιμοποιούν τη γοητεία τους σαν τεχνική επηρεασμού. Αυτό συμβαίνει κυρίως μετά το επεισόδιο της βίας στη φάση της μεταμέλειας, όπου θα πέσουν στα γόνατα παρακαλώντας τη γυναίκα τους για μια δεύτερη ευκαιρία και θα χρησιμοποιήσουν γλυκόλογα και δώρα για την κολακέψουν.

Αυτές οι μεθοδεύσεις, αποδυναμώνουν τη γυναίκα και της προκαλούν αδυναμία στο να αποφασίσει τι είναι καλό για τον εαυτό της (Judith Lewis Herman, 1996, σελ 122). Η επιρροή που έχει επάνω στη γυναίκα του ο σύζυγος, είναι απροκάλυπτη, παραβιάζει τον ψυχισμό της και την παραλύει. Της προκαλεί σύγχυση και αμφιβολία με αποτέλεσμα να νιώθει εγκλωβισμένη και αδύναμη, να πάρει απόφαση και έτσι παραμένει στη σχέση κακοποίησης. (Marie France Hirigoyen, 2000, σελ 179) .

Μερικοί λόγοι λοιπόν που εμποδίζουν τη γυναίκα να φύγει από το βίαιο περιβάλλον είναι (clubs.pathfinder.gr):

- § Φοβούνται ότι μπορεί να χάσουν τα παιδιά τους.
- § Πιστεύουν ότι αγαπούν ακόμα τον σύζυγο τους.
- § Το οικονομικό αδιέξοδο
- § Φοβούνται την αρνητική στάση του κοινωνικού περιγυρου.
- § Η παθητική στάση που έχουν υιοθετήσει.
- § Ο φόβος της ανεργίας.
- § Φοβούνται την αλλαγή της ζωής τους.
- § Φοβούνται την αρνητική επίδραση που νομίζουν ότι θα έχουν τα παιδιά αν φύγουν μακριά από τον πατέρα τους.
- § Πιστεύουν ότι ο σύζυγος τους θα τις εκδικηθεί.
- § νομίζουν ότι η κατάσταση θα βελτιωθεί με τον καιρό.

B. Τα συναισθήματα των κακοποιημένων γυναικών.

Όταν μια γυναίκα βρίσκεται σε μια σχέση κακοποίησης τα συναισθηματά της μεταβάλλονται σταδιακά και « μαλακά ». Αρχικά και πριν αρχίσουν τα επεισόδια της βίας συνδέεται συναισθηματικά με τον σύζυγο της (πολύ φυσιολογικό για τη δημιουργία μιας σχέσης) ο οποίος όπως αναφέραμε και παραπάνω την « αιχμαλωτίζει » με την γοητεία του.

Συγκεκριμένα η Judith Lewis Herman (1996, σελ 131), αναφέρει πως η γυναίκα στη αρχή νιώθει την κατακτητική προσοχή του συζύγου της σαν ένδειξη παθιασμένης

αγάπης, νιώθει κολακευμένη με το έντονο ενδιαφέρον του για κάθε πτυχή της ζωής της. Όταν όμως αρχίζει να γίνεται αυταρχικός, εκείνη αρχίζει να τον φοβάται και συνάμα να τον νοιάζεται.

Οι ψυχολογικές επιπτώσεις της κακοποίησης της προσδίδουν τα χαρακτηριστικά του θύματος. (Walker & Browne 1985, Hirigoyen 2000). Επίσης θεωρείται ότι η γυναίκα που έχει βιώσει έντονα επεισόδια κακοποίησης αναπτύσσει σε γνωστικό, συναισθηματικό επίπεδο μια αντίδραση μαθημένης αβοηθησίας (δηλαδή το θύμα / γυναίκα δεν βοήθα πλέον τον εαυτό της.)

Η κακοποίηση δημιουργεί ψυχικά τραύματα τα οποία οδηγούν στην κατάθλιψη καθώς και σε κάποια σωματικά προβλήματα όπως, εγκαύματα, ορθοπεδικά προβλήματα (κατάγματα, σπασίματα), αποβολή σε περιπτώσεις που η γυναίκα βρίσκεται σε κατάσταση εγκυμοσύνης, ακόμα και θάνατος ([www. Med look. net. Cy](http://www.Medlook.net.Cy)). Τα συναισθηματικά προβλήματα (που συνήθως είναι αποτέλεσμα κατάθλιψης) μπορεί να είναι, κραυγές, κλάματα, αϋπνία, ταχυκαρδία, αίσθηση πνιγμού και έκπτωση λειτουργικότητας (Judith Lewis Herman, 1996, σελ 137).

Κλείνοντας αυτό το κεφαλαίο θα αναφέρουμε μερικά από τα κυριότερα συναισθήματα των γυναικών που βιώνουν κακοποίηση (κάθε δέκα μέρες ή και πιο συχνά) και είναι τα παρακάτω (Κοινωνική Εργασία, 1986, σελ 248):

- § Φόβος.
- § Καχυποψία.
- § Ανασφάλεια.
- § Ένοχη.
- § Ντροπή.
- § Θυμό.

15. ΤΟ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟ ΤΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

Στο φαινόμενο της κακοποίησης της συζύγου στην οικογένεια, η γυναίκα δεν είναι το μοναδικό θύμα. Όλοι ξεχνάμε ότι υπάρχουν και άλλα θύματα στην οικογένεια και αυτά είναι τα παιδιά.

Δυο είναι οι τρόποι λοιπόν που μπορούν τα παιδιά να υποβληθούν σε βία στην οικογένεια. Ο ένας τρόπος είναι να βλέπουν τον πατέρα τους να εξασκεί βία πάνω στην μητέρα τους και ο άλλος είναι όταν οι γονείς τους τα τιμωρούν υπερβολικά εξασκώντας πάνω σε αυτά βία (www.medlook.net.cy). Εμείς θα ασχοληθούμε με το πρώτο φαινόμενο.

Τα αποτελέσματα ερευνών που παρουσιάζονται κατά καιρούς στο διαδικτυο έχουν οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι τα παιδιά που δέχονται βία βλέποντας τον πατέρα τους να κακοποιεί την μητέρα τους, έχουν μεγαλύτερες πιθανότητες όταν μεγαλώσουν να εμπλακούν σε καταστάσεις βίας μέσα στις δικές τους σχέσεις και μέσα στις οικογένειες τους (www.homepages.pathfinder.gr).

Πιο συγκεκριμένα λοιπόν έχει αποδειχθεί ερευνητικά ότι τα αγόρια που έχουν ζήσει σε οικογένειες που ο πατέρας κακοποιούσε την μητέρα, στην πλειονότητα τους έχουν κακοποιήσει και αυτές τις συζύγους τους στην δική τους οικογένεια. Όσον αφορά τα κορίτσια έχοντας ως πρότυπο την μητέρα τους που ζούσε και υφίστατο συζυγική κακοποίηση, με την σειρά τους ως επί το πλείστον έχουν πέσει θύματα μεγαλώνοντας σε σχέσεις και με συζύγους που τις κακοποιούσαν. Έχουν αφομοιώσει κατά κάποιο τρόπο το ρόλο του θύματος (Ερευνά ΚΕΘΙ, Αθηνά 2003).

Τα παιδιά που ζουν σε ένα τέτοιο διαταραγμένο οικογενειακό περιβάλλον πολλές φορές αισθάνονται ενοχές για την κατάσταση που βιώνει η μητέρα τους, για την αδυναμία που έχουν για να τη σταματήσουν. Αισθάνονται θλίψη για την καταστροφή της οικογένειάς τους και για τη δική τους. Αισθάνονται εγκατάλειψη. Έχουν μείνει μόνα τους και δεν υπάρχει κανένας για να τα βοηθήσει.

Οι αντιδράσεις και τα συναισθήματα των παιδιών σύμφωνα με την Έρευνα του ΚΕΘΙ (Αθήνα, 2003) είναι ανάλογα με την ηλικία τους. Σε μικρή ηλικία συνήθως δεν αντιδρούν στο επεισόδιο κακοποίησης της μητέρας τους που γίνεται μπροστά στα μάτια τους, είναι φοβισμένα και συγκεχυμένα ως προς το τι γίνεται. Σε μεγαλύτερη ηλικία τα παιδιά παρεμβαίνουν και αντιδρούν βίαια ως προς τον πατέρα τους, το δράστη δηλαδή ή του επιτίθενται λεκτικά.

Η σχολική επίδοση των παιδιών αυτών των οικογενειών μειώνεται και είναι αποτέλεσμα της πνιγηρής οικογενειακής κατάστασης που προσδιορίζει κατά μεγάλο ποσοστό την εξέλιξη του ατόμου. Η πνευματική τους εξέλιξη είναι πιο αργή και επίσης αντιμετωπίζουν προβλήματα προσαρμογής μέσα στο κοινωνικό σύνολο. Αναζητούν μόνα τους να αποκτήσουν εφόδια για να μπορούν να ανταποκριθούν στις ανάγκες τους αφού γι αυτά η οικογένεια είναι ακατάλληλη ή ανύπαρκτη (Δημήτρης Κ. Δημητρακόπουλος, 1999, σελ. 130)

« Είναι γνωστό εδώ και πολλά χρόνια από μελέτες που έχουνε γίνει ότι πρέπει να υπάρχει ανταπόκριση από μέρους των γονέων, στις ψυχολογικές ή συναισθηματικές ανάγκες του παιδιού, όπως οικειότητα, στοργή, σταθερότητα και συνεχή αγάπη και αποδοχή ώστε το παιδί να αισθάνεται ότι το θέλουν, ότι έχει αξία, ότι έχει ταυτότητα.» (Μουζακίτης Χρήστος, περ. Κοινωνική Εργασία, τεύχος 16, 1989)

Για να λειτουργήσουν λοιπόν οι γονείς με αυτόν τον τρόπο απέναντι στα παιδιά τους πρέπει να αποτελέσουν γι αυτά σωστά πρότυπα συμπεριφοράς. Να βρίσκονται στο πλευρό τους όταν τους χρειάζονται, να τα επαινούν στις επιτυχίες τους και να τα διορθώνουν στα λάθη τους και να τα στηρίζουν. Συνέπεια λοιπόν της μη ύπαρξης αυτών των προϋποθέσεων και της μη ανταπόκρισης στις ανάγκες των παιδιών είναι ότι το παιδί αναπτύσσει διαταραχές συμπεριφοράς.

Σε έρευνα του Peter Jaffe και των συνεργατών του (1986) αναφέρεται στις απόψεις και τις σκέψεις που κάνουν τα παιδιά που είναι μάρτυρες βίαιων επεισοδίων στην οικογένεια. Υπογραμμίζονται τα εξής σημεία:

Ότι η βία είναι ένας αποδεκτός τρόπος επίλυσης διαφορών.

Ότι η βία είναι απαραίτητη μέσα στις οικογενειακές συναλλαγές.

Ότι εάν η βία γνωστοποιηθεί σε άλλους όπως για παράδειγμα στους αστυνομικούς ή τους δικαστές που αποδίδουν δικαιοσύνη θα υπάρξουν λίγες αν όχι καθόλου συνέπειες.

Ότι διάκριση μεταξύ των φύλων (sexism) όπως ορίζεται από τη μη ίση δύναμη στη λήψη αποφάσεων και από τους ρόλους μέσα στην οικογένεια πρέπει να ενθαρρύνεται.

Ότι η βία είναι ο σωστός τρόπος χειρισμού του στρες και των πιέσεων.

Ότι τα θύματα της βίας πρέπει να υφίστανται η βία και να εξετάζουν το βαθμό ευθύνης τους γι αυτήν.

(Μουζακίτης Χρήστος, περ. Κοινωνική Εργασία, τεύχος 16, 1989)

16. ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑ

A. ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ Ή ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

Ο διαχωρισμός συμβουλευτικής και ψυχοθεραπείας είναι ένα θέμα που υπάρχει γι' αυτό μεγάλη διαφωνία στους επαγγελματικούς κύκλους. Μια πλευρά επιστημόνων διατίθεται ότι δεν υπάρχει καμία διάφορα στην ποιότητα δουλειάς αλλά μόνο στην διάρκεια, ενώ μια άλλη πλευρά υποστηρίζει ότι υπάρχει διάφορα όχι μόνο στην διάρκεια αλλά και στο βάθος της επεξεργασίας των ψυχολογικών προβλημάτων (www.druses-genies.go)

Σύμφωνα με την Walker (1989) που βασίζεται στις έρευνες της οι επαγγελματίες ψυχοθεραπευτές έχουν αποδειχθεί ανεπαρκείς να βοηθήσουν την κακοποιημένη γυναίκα. Σύμφωνα με την ίδια επίσης και σύμφωνα με τις γυναίκες τις οποίες συζήτησε οι ψυχοθεραπευτές αρνούνται άμεσα η έμμεσα να ασχοληθούν ειδικά με τα επεισόδια της κακοποίησης αλλά συγκεντρώνουν το ενδιαφέρον τους στις ψυχολογικές συνέπειες αυτών των καταστάσεων.

Και αυτό είναι φυσικό βέβαια αφού η κακοποιημένη γυναίκα παρουσιάζει πολλά ψυχολογικά τραύματα.

Κάποια από τα **κοινά σημεία** της συμβουλευτικής και της ψυχοθεραπείας είναι τα εξής:

I. Και οι δυο μέθοδοι αποβλέπουν:

- Ø Στην ελάττωση ψυχικού στρες
- Ø Στην βελτίωση της σχέσης της συμβουλευόμενης με τον εαυτό της
- Ø Στην επίτευξη της προσωπικής και κοινωνικής της εξέλιξης
- Ø Στην καλύτερευση των προσωπικών της σχέσεων
- Ø Την επίτευξη εποικοδομητικών αλλαγών στην ζωή της μέσω των συναντήσεων, των αποφάσεων και των πράξεων της.

II. Και στις δυο μεθόδους απαιτείται μια σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ της/του σύμβουλου και της συμβουλευόμενης που θα διέπεται από αμοιβαίο σεβασμό και συναισθηματική κατανόηση από την πλευρά του/της σύμβουλου.

III. Και οι δυο μέθοδοι χρειάζονται ειδικά εκπαιδευμένους/ες σύμβουλους, πρόσωπα με ευαισθησία και ψυχολογική γνώση και με αναπτυγμένες δεξιότητες στην συμβουλευτική ή ταυτόχρονα και στην συμβουλευτική και στην ψυχοθεραπεία.

Οι **διαφορές** αφορούν κυρίως στο είδος των προβλημάτων αλλά και στους στόχους.

Η συμβουλευτική επεξεργάζεται κυρίως τις ακόλουθες καταστάσεις:

- Ø Προβλήματα που αφορούν την καθημερινή πραγματικότητα της κακοποιημένης γυναίκας
- Ø Προβλήματα που δεν προέρχονται από φυσιολογικές αντιξοότητες της ζωής και της κοινωνίας και η γυναίκα απευθύνεται στα κέντρα

έχοντας φτάσει στο αδιέξοδο και μη γνωρίζοντας τον τρόπο που θα ξεπεράσει τις δυσκολίες

- Ø Προβλήματα που περιλαμβάνουν γνωστικές και συναισθηματικές δυσκολίες και πρέπει να ξεπεραστούν
- Ø Καταστάσεις στις οποίες η συμβουλευόμενη έχει συνείδηση και των προβλημάτων και των δυσκολιών.

Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι τα προβλήματα που ασχολείται η συμβουλευτική είναι πιο εύκολα να λυθούν από αυτά που ασχολείται η ψυχοθεραπεία.

Στόχος της συμβουλευτικής είναι ότι επιλέγει συνειδητά και ιεραρχεί τα κυριότερα προβλήματα όπως τα κατανοεί η γυναίκα που υφίσταται την κακοποίηση μη προχωρώντας σε τυχόν αλλά ενδοψυχικά συμπτώματα

Σύμφωνα με την Walker (1989), σε αντίθεση με την συμβουλευτική, οι ψυχοθεραπευτές που εργάζονται με κακοποιημένες γυναίκες τις ενθαρρύνουν να σπάσουν τα δεσμά της οικογένειας. Μεγαλύτερη δυσκολία στην ψυχοθεραπεία είναι ότι οι περισσότερες κακοποιημένες γυναίκες ζητούν από τον ψυχοθεραπευτή τους να κάνει τον δράστη-σύζυγο να σταματήσει να τις κακοποιεί, χωρίς να χαλάσουν την σχέση τους.

Οι πιο αποτελεσματικές ψυχοθεραπευτικές τεχνικές είναι αυτές που βοηθούν την γυναίκα να αντιμετωπίζει μόνη της καταστάσεις δύσκολες ως αναφορά την συζυγική ή συντροφική της σχέση, ξεπερνώντας τις αδυναμίες της.

B. Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΚΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΓΥΝΑΙΚΑ ΟΠΩΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ ΤΟΥ ΚΕΘΙ

1. Η πρώτη επαφή

Καλό είναι η πρώτη επαφή με την γυναίκα να επιδιώκεται να είναι τηλεφωνική ώστε η υπηρεσία να οργανώνει καλύτερα το χρονοδιάγραμμα των συναντήσεων συμβουλευτικής. Όταν μια γυναίκα απευθύνεται άμεσα χωρίς προηγούμενη τηλεφωνική επαφή είναι αυτονόητο ότι γίνεται αμέσως δεκτή από το αρμόδιο άτομο.

2. Η διαδικασία υποδοχής

Στην πρώτη τηλεφωνική επαφή γίνεται αυτοπαρουσίαση του/της σύμβουλου υποδοχής, καθώς και η παρουσίαση των υπηρεσιών που προφέρονται.

Η υποδοχή αφορά στην παρουσίαση των προσφερομένων υπηρεσιών, στην διασαφήνιση του αιτήματος της γυναίκας, καθώς και στην καταγραφή μέσω της συμπλήρωσης του έντυπου υποδοχής των προσωπικών της στοιχείων. Δεν γίνεται από την υποδοχή η λήψη του ιστορικού της γυναίκας και του προβλήματος που αντιμετωπίζει.

Γίνεται ενημέρωση για την τήρηση του απόρρητου, για τον ορισμό των ραντεβού και την απαιτούμενη συνέπεια, καθώς και για την δωρεάν παροχή υπηρεσιών.

Η γυναίκα ενθαρρύνεται να αισθανθεί ότι μπορεί να μιλήσει και να θέτει ερωτήσεις. Αναφέρεται η φύση των δικαιωμάτων της γυναίκας και ελέγχεται η κατανόηση τους.

Οι πληροφορίες δίνονται σε κατάλληλο επίπεδο και ρυθμό για την γυναίκα. Αν και η υποδοχή δεν ταυτίζεται με την συμβουλευτική διαδικασία, όταν κριθεί αναγκαίο και ανάλογα με το επείγον της περίπτωσης μπορούν να παρασχεθούν πληροφορίες σχετικά με το πρόβλημα.

Η συνεργασία πρέπει να είναι ακριβής, σοβαρή και πραγματική. Προσδιορίζονται σε συνεργασία με τους αρμόδιους σύμβουλους οι καταστάσεις που χρειάζονται άμεση παρέμβαση και γίνονται γρήγορα οι κατάλληλες ενέργειες, ενώ σημειώνονται οι τυχόν κίνδυνοι, οι άμεσες σωματικές και συναισθηματικές

ανάγκες της γυναίκας και οι προθεσμίες και οι ανάγκες που προκύπτουν από εξωγενείς παράγοντες.

Διεπιστημονική ομάδα: με εξαίρεση τις περιπτώσεις που χρήζουν άμεσης παρέμβασης όλες οι άλλες περιπτώσεις των γυναικών που αναζητούν βοήθεια παρουσιάζονται στην Διεπιστημονική ομάδα για τον καθορισμό σύμβουλου που θα αναλάβει. Συντονίζει η διευθύντρια και κατά την διάρκεια συζητιούνται οργανωτικά θέματα γίνεται καταμερισμός των περιπτώσεων και οι εντός υπηρεσίας παραπομπές. Η Διεπιστημονική ομάδα συνεδριάζει κάθε εβδομάδα.

Γ. ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

«Η ζωή μετά από μια σχέση κακοποίησης θέλει γρήγορες ανάσες. Αυτό να πείτε στις γυναίκες που ζητούν βοήθεια».

(συμβουλευόμενη του ΚΕΘΙ)

Στις υπηρεσίες του ΚΕΘΙ καθώς και σε άλλες αρμόδιες υπηρεσίες προσφέρεται συμβουλευτική και πληροφόρηση σε θέματα Οικογενειακού Δικαίου, Δικαίου Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Ισότητας των δυο φύλων.

Σε περίπτωση νομικού αιτήματος που μπορεί να διευθετηθεί την στιγμή της υποδοχής τηλεφωνικά, είναι στην κρίση του συμβούλου να παραχωρήσει νομική πληροφόρηση.

Οι γυναίκες που κακοποιούνται από τους συντρόφους τους και απευθύνονται στα κέντρα όχι μόνο αγνοούν τα δικαιώματά τους και τον τρόπο που μπορούν να τα ασκήσουν αλλά είναι συχνά παραπληροφορημένες. Δεν γνωρίζουν ότι μπορούν να καταγγείλουν τον δράστη καθότι έχουν νομική προστασία.

Γι αυτό λοιπόν παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματά τους και για τον τρόπο άσκησης τους είτε ενώπιον των διοικητικών οργάνων, είτε μέσω της δικαστικής οδού, με στόχο είτε την αποβολή των μύθων που είναι αποτέλεσμα

παραπληροφόρησης, είτε την ενίσχυση και την ενδυνάμωση τους στην άσκηση των δικαιωμάτων τους.

Όλοι γνωρίζουμε ότι δεν υπάρχει επαρκές νομοθετικό και νομικό πλαίσιο όσον αφορά την συζυγική βία αλλά ούτε επαρκές σύστημα προστασίας. Γι αυτό και η γυναίκα- ενημερώνεται για τις δυσκολίες που μπορεί να αντιμετωπίσει κατά την άσκηση των δικαιωμάτων της χωρίς να αποθαρρυνθεί από την διεκδίκηση τους.

17. ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΖΕΥΓΑΡΙΩΝ

Πολλές από τις γυναίκες που κακοποιούνται από τους συζύγους τους, επιθυμούν να σταματήσει η κατάσταση αυτή, χωρίς όμως να χωρίσουν και να χαλάσουν την οικογένεια τους. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί αν το ζευγάρι, έπειτα από συνεννόηση, απευθυνθεί σε κάποιον ειδικό (π. χ. Ψυχολόγο, Κοινωνικό Λειτουργό).

Η θεραπευτική ζευγαριών έχει σαν σκοπό τη βελτίωση της λειτουργίας του ζευγαριού με τρόπο και σε βαθμό ώστε να επιτευχθεί η υγιής εξέλιξη του, καθώς και η αντιμετώπιση ορισμένων προβλημάτων (Ευστ. Δημητρόπουλος, 1992, σελ 243).

Η διαδικασία της συμβουλευτικής ζευγαριών, σίγουρα διαφέρει από ειδικό σε ειδικό. Ωστόσο υπάρχουν ορισμένες αρχές που τηρούνται απ' όλους (Μ. Μαλακιώση Λοϊζου, 1999 σελ 311) και είναι οι εξής:

1. Ο θεραπευτής βλέπει (στο αρχικό στάδιο) και συζητά με το κάθε μέλος ξεχωριστά. Αυτό έχει σαν σκοπό να αποκτήσει προσωπική εικόνα για το κάθε μέλος.
2. Ο θεραπευτής αφού κατανοήσει την άποψη του κάθε μέλους και αναγνωρίσει τις δυσκολίες, θα αρχίσει να ερμηνεύει τις στάσεις και τα συναισθήματα.
3. Τέλος θα προχωρήσει σε συνεδρίες που θα αποτελούνται και από τα δυο μέλη του ζευγαριού.

Ο John Taylor (Εκλογή, 1986, σελ 13), αναφέρει ένα μοντέλο θεραπευτικής κακοποιημένων ζευγαριών το οποίο αποτελείται από 8 στάδια και είναι τα εξής:

Στάδιο 1^ο Θεμελίωση κανόνων συμπεριφοράς μέσα και έξω από τις συναντήσεις. Σ' αυτό το στάδιο είναι σημαντικό ο θεραπευτής να περιγράψει γραπτά ή προφορικά τις προσδοκίες που έχει από το ζευγάρι. Αυτό πρέπει, και είναι απαραίτητο να γίνεται από την πρώτη συνάντηση.

Στάδιο 2^ο Θα πρέπει να εντοπισθούν οι εκδηλώσεις θυμού και έντασης. Στο στάδιο αυτό γίνεται προσπάθεια για αυτογνωσία του θυμού και της έντασης από το ζευγάρι.

Στάδιο 3^ο Η ανάπτυξη ενός συστήματος θετικής ανατροφοδότησης σε σχέση με την αναγνώριση του θυμού.

Στάδιο 4^ο Η διακοπή του κύκλου της διαβάθμισης του θυμού. Αυτό επιτυγχάνεται κυρίως στις πρώτες πέντε συναντήσεις όπου αντιμετωπίζονται τα αρνητικά συναισθήματα του ζευγαριού.

Στάδιο 5^ο Η δημιουργία θετικού έλεγχου και η ελεύθερη έκφραση μέσω της επιβεβαιωμένης επικοινωνίας. Στο στάδιο αυτό το ζευγάρι θα πρέπει να κατανοήσει πιο εύκολα, ότι ο θυμός και η βία οδηγούν σταδιακά στη καταστροφή της επικοινωνίας μεταξύ τους .

Στάδιο 6^ο Η προσπάθεια (μέσω κάποιων στρατηγικών) για τη διακοπή και την ανακατεύθυνση του θυμού. Ο άντρας δηλαδή που κακοποιεί τη γυναίκα του θα πρέπει να αρχίσει να ελέγχει το θυμό που νιώθει και να τον κατευθύνει αλλού.

Στάδιο 7^ο Το στάδιο αυτό έχει σαν σκοπό να διδαχθεί το ζευγάρι κάποιες τεχνικές προσανατολισμένες στην επίλυση του προβλήματος. Οι οποίες μπορεί να είναι, η ρεαλιστική αντιμετώπιση του προβλήματος, η αντιμετώπιση προκλήσεων, έλεγχος εντάσεων κτλ.

Στάδιο 8^ο Ανάπτυξη και συντήρηση της υψηλής ποιότητας ζωής. Στο στάδιο αυτό ο θεραπευτής οδηγεί το ζευγάρι στην αλλαγή με κύριο επίκεντρο τη σχέση τους καθώς και τις προσδοκίες που έχει ο ένας από τον άλλον.

Η Έλενα Χαιντζ (2000, σελ 73) αναφέρει, πως για να υπάρξει μια σωστή θεραπευτική διαδικασία ζευγαριων θα πρέπει:

1. Ο θεραπευτής να εισάγει σωστά το ζευγάρι στο πνεύμα της συνεργασίας που θα ακολουθήσει.
2. Στη πρώτη συνένδρια ο θεραπευτής είναι απαραίτητο να συναντήσει μαζί το ζευγάρι με σκοπό να θέσει τα όρια της συνεργασίας τους. Με αυτόν

τον τρόπο προσπαθεί να διαλύσει εξαρχής τις όποιες αυταπάτες τρέφουν οι σύζυγοι για τη δημιουργία συμμαχιών μέσα στη θεραπεία.

3. Η δεύτερη συνένδρια θα πρέπει να είναι ατομική και να έχει σαν σκοπό τη λήψη κοινωνικού ιστορικού για τον κάθε σύζυγο ξεχωριστά.
4. Αρχικά ο θεραπευτής θα πρέπει να έχει παρεμβατικό ρόλο, στη συνέχεια όμως των συναντήσεων θα πρέπει ο ρόλος του να γίνει υποτονικός και να περιορίζεται στη διόρθωση λαθών που κάνουν οι σύζυγοι μεταξύ τους.

Τέλος θα πρέπει να προσθέσουμε πως ο θεραπευτής θα πρέπει να θέσει σαν όρο την απαγόρευση άλλων κακοποιήσεων. Σε περίπτωση που υπάρξει επεισόδιο κακοποίησης κατά τη διάρκεια της συνεργασίας, ο θεραπευτής θα πρέπει να διακόψει τη θεραπεία ή να κάνει αναφορά στον δικαστικό επιμελητή (σε περίπτωση δικαστικής αναστολής της ποινής), για την λήψη κατάλληλων μέτρων.(Εκλογή, 1986, σελ 16)

18. Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΜΕΝΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΕΡΙΓΥΡΟ

Δεν είναι ένα εύκολο θέμα, δε συζητιέται ευρέως, πολλοί δεν πιστεύουν ότι υφίσταται καν στη εποχή μας. Κι όμως οι κακοποιημένες γυναίκες ζούνε δίπλα μας και είναι πολύ περισσότερες απ' όσες αναφέρουν τα στατιστικά στοιχεία, μιας και ως επί το πλείστον οι ξυλοδαρμοί που δέχονται δε καταγγέλλονται ποτέ. (www.evrytanika.gr).

Όλοι γνωρίζουν για κάποιες γυναίκες στον κοινωνικό του περίγυρο οι οποίες ξυλοκοπούνται από τον σύζυγο και υπομένουν την κατάσταση αυτή σαν κάτι απόλυτα φυσιολογικό. Είναι εκείνες οι γυναίκες που δεν χαμογελούν σχεδόν ποτέ, και κρύβουν επιμελώς τα σημάδια από τους ξυλοδαρμούς ή απολογούνται γι' αυτά λέγοντας ότι είχαν ένα « μικρό ατύχημα » στο σπίτι καθώς έκαναν δουλειές (www.sxeseis.gr).

Σε πολλές περιοχές της χώρας μας γνωρίζουμε καλά, ότι οι άνθρωποι επικροτούν και θαυμάζουν τη συμπεριφορά κάποιων αντρών που προσπαθούν να επιβληθούν πάνω στις συζύγους τους με διαφόρους τρόπους (π.χ. ξυλοδαρμός, οικονομική καταπίεση, κτλ). Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα να ενισχύεται το φαινόμενο της κακοποίησης και ο άντρας να συγχωρείται, εξαιτίας των κοινωνικών στερεότυπων που επικρατούν, και θέλουν τη γυναίκα να ζει στη σκιά του συζύγου τους. Το κοινωνικό περιβάλλον της γυναίκας θεωρεί την οικογενειακή βία, οικογενειακή υπόθεση που δεν πρέπει να αφορά τρίτους. Έτσι επιλέγει να σιωπήσει και να μείνει αμέτοχο.

Το γεγονός αυτό εμποδίζει τη γυναίκα που κακοποιείται να αποκαλύψει το πρόβλημα της στα οικεία πρόσωπα (συγγενείς, φίλους), γιατί πιστεύει ότι δεν μπορεί να την βοηθήσει. Όταν πάλι κάποια αποφασίσει να μιλήσει για την άσχημη κατάσταση που βιώνει αντιμετωπίζεται (τις περισσότερες φορές) με αμφιβολία και δυσπιστία εξαιτίας των παραδοσιακών αντιλήψεων που επικρατούν.

Είναι πολύ σημαντικό λοιπόν το κοινωνικό περιβάλλον να δείξει κατανόηση και να συμπαρασταθεί στη γυναίκα (θύμα), ώστε να τη βοηθήσει να ξεφύγει από το νοσηρό περιβάλλον της κακοποίησης. Η συναισθηματική στήριξη την οποία, η « τραυματισμένη γυναίκα » χρειάζεται από την οικογένεια και τους φίλους παίρνει πολλές μορφές . Βασική προϋπόθεση είναι να δημιουργηθεί μια αίσθηση εμπιστοσύνης στο θύμα. Η διαβεβαίωση για ασφάλεια και προστασία έχουν μεγάλη σημασία γι' αυτήν. Η μοναξιά που νιώθει η γυναίκα (θύμα) στην καθημερινή της ζωή της δημιουργεί την ανάγκη την παρουσία ατόμων με κατανόηση που θα μπορέσει να τα εμπιστευθεί, και τα οποία ίσως μπορεί να την βοηθήσουν να σταματήσει αυτή την άσχημη κατάσταση.

Για τον λόγο αυτό το Κ.Ε.Θ.Ι (2000) παρουσιάζει κάποιους τρόπους στήριξης της κακοποιημένης γυναίκας από το στενό της περιβάλλον. Μερικοί απ' αυτούς είναι οι εξής:

- Ø Να την πιστέψει και να κρατήσει μυστικά αυτά που θα πει η γυναίκα.
- Ø Να της τονίσει πως δεν φταίει για την κακοποίηση που βιώνει.
- Ø Να την αντιμετωπίσει με κατανόηση.
- Ø Να την στηρίξει, όσο μπορεί.
- Ø Να την βοηθήσει να οργανώσει ένα σχέδιο διαφυγής.
- Ø Να της τονίσει πως δεν της αξίζει μια τέτοια συμπεριφορά.

19. ΜΜΕ ΚΑΙ Η ΚΑΚΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΓΥΝΑΙΚΑ

Η τηλεόραση είναι το πλέον διαδεδομένο μέσο πληροφόρησης και ψυχαγωγίας για όλες τις ηλικίες ανθρώπων. Έχει τη δυνατότητα να ξεπερνά το μέσο φάσμα εμπειρικών καταστάσεων των ανθρώπων και τους παρουσιάζει πρότυπα ρόλων και ομάδες αναφοράς που δε θα έβλεπαν με διαφορετικό τρόπο. (www. Fortunecity. com)

Καθώς λοιπόν η τηλεόραση μέσα από καθημερινά προγράμματα, εκπομπές, διαφημίσεις και κινηματογραφικά φιλμ, μας παρέχει πληροφορίες, οι άνθρωποι παρακολουθώντας τα, μαθαίνουν να παίζουν ρόλους εκείνων των προτύπων που τους ενδιαφέρουν περισσότερο. Ιδιαίτερα προσελκύουν οι ρόλοι των φύλων, όπως αυτοί αρχίζουν να διαμορφώνονται και να διαχωρίζονται όμως από τη μικρή ηλικία, μέσα από τη διαδικασία της κοινωνικοποίησης στον οικογενειακό χώρο. (Βασίλης Κ. Βουιδισκάκης, 1992, σελ. 174).

Στην ελληνική τηλεόραση λείπουν μερικώς οι φεμινιστικές σειρές. Με αυτό βέβαια εννοούμε ότι λείπουν οι σειρές που προβάλλουν θέματα που έχουν σχέση με τη χειραφέτηση της γυναίκας, με διεκδικήσεις των γυναικών σε χώρο δουλειάς στην οικογένεια ή στην κοινωνία γενικά. (Τέσσα Δουλκερή, σελ. 43)

Ακόμη βέβαια και σε σειρές που εμφανίζονται γυναίκες σε ανώτερες θέσεις, η θέση τους και ο ρόλος τους είναι κατώτερος από τον αντίστοιχο των ανδρών. (Βασίλης Κ. Βουιδισκάκης, 1992, σελ. 176).

Η συμμόρφωση ενός ανθρώπου με τη συμπεριφορά εκείνη που θεωρείται ότι προσιδιάζει το ρόλο του κοινωνικά είναι μεγάλης σημασίας για το κύρος και τη λειτουργικότητά του στο ρόλο που κοινωνικά εκπληρώνει. Η κατανομή και η ανακατανομή των κοινωνικών ρόλων είναι μία συνεχής διαδικασία.

Το πρότυπο της γυναίκας που προβάλλεται στην τηλεόραση δεν είναι θετικό. Η κύρια έγνοια και το κύριο ενδιαφέρον τους στη ζωή είναι πάντα ο έρωτας και η ικανοποίηση εκείνου. Εμφανίζονται συναισθηματικά ευάλωτες και

εξαρτημένες από την αγάπη εκείνου. Οι γυναίκες βρίσκονται στη “σκιά του άνδρα” είναι νοικοκυρές και αποτελούν “διακοσμητικό στοιχείο” {Σπυριδούλα, Κατερέλου (Διαφιλικές Σχέσεις), 1998, σελ. 233 }

Επίσης προβάλλεται και γίνεται δεκτή κατά κάποιο τρόπο “η σεξουαλική απελευθέρωση” της γυναίκας σε μερικές περιπτώσεις. Η απελευθέρωσή της όμως στην οικογένεια (σύζυγος που ασχολείται με το νοικοκυριό, με τα παιδιά) ή στον εργασιακό χώρο (πετυχημένη γυναίκα με εργασιακές φιλοδοξίες) ή στην κοινωνία γενικά (συμμετοχή στα κοινά) είναι θέματα που αγνοούνται. (Τέσσα Δουλκερή, σελ. 51).

Αλλά και η γυναίκα “σεξουαλικό αντικείμενο” δεν παραλείπεται. Σε διαφημίσεις καταναλωτικών αγαθών (τσιγάρα, ποτά, αυτοκίνητα, κοσμήματα κ.α) εμφανίζεται η ερωτική αισθησιακή γυναίκα για να προσελκύσει τους πιθανούς αγοραστές που είναι κατά κανόνα άντρες. (“Με αυτό το προϊόν υπονοεί το μήνυμα θα έχεις και ωραίες γυναίκες”). (Τέσσα Δουλκερή, σελ.90).

Δεν είναι λίγες οι ταινίες που παρουσιάζουν σκηνές βίας και κακοποίησης της γυναίκας από το σύζυγό της, ο οποίος έχει συνήθως το πρωταγωνιστικό ρόλο. Έτσι λοιπόν με τον επιθετικό ήρωα ο οποίος σχεδόν χωρίς λόγο και πολλή συζήτηση κακοποιεί και σωματικά και σεξουαλικά και συναισθηματικά τη σύζυγό του περνάει σε πολλούς ανθρώπους και ιδιαίτερα στα παιδιά ότι η βία έχει μεγαλύτερη αξία από την ανεκτικότητα και η επίθεση από την ειρηνική διευθέτηση των ανθρωπινων- κοινωνικών διαφορών. (www. Fortunecity. com).

Μεγαλύτερη λοιπόν επίδραση ασκούν τα ΜΜΕ στις μικρότερες ηλικίες. Ενσωματώνουν τις πληροφορίες που δέχονται για το ρόλο της γυναίκας και του άντρα στην οικογένεια και στην κοινωνία, στη γενική τους ανάπτυξη και εκμάθηση των διαδικασιών κοινωνικοποίησης. Έτσι λοιπόν τα παιδιά διαμορφώνουν τη συμπεριφορά τους από την παιδική τους ακόμη ηλικία και σύμφωνα με αυτή λειτουργούν και όταν ενηλικιωθούν. (Τέσσα Δουλκερή σελ. 42).

Η συχνότητα των ειδήσεων του ημερήσιου ΤΥΠΟΥ που αναφέρουν τις εγκληματικές δραστηριότητες ανδρών σε βάρος των γυναικών (συζύγων ή ερωμένων), με σεξουαλικά κίνητρα δηλαδή είναι ιδιαίτερα εκπληκτική. Υποδηλώνει ότι δεν έχει έλθει κάποια αλλαγή, σε μία κατηγορία ανδρών, όσον αφορά τις σχέσεις στα δύο φύλα. Παραμένει έντονα ο κυριαρχικός και εξουσιαστικός ρόλος του άντρα απέναντι στη γυναίκα, που τη θεωρεί κτήμα του. (Τέσσα Δουλκερή, σελ. 71)

Τα ΜΜΕ πολλές φορές “σπρώχνουν” το σύζυγο να λειτουργήσει με βίαιο τρόπο απέναντι στη σύζυγό του, για την επίλυση προβλημάτων, που αντιμετωπίζουν, καθότι οι τηλεοπτικές σκηνές αμφισβητούν τις βασικές νόρμες της κοινωνικής συνύπαρξης, την ανταμοιβή του καλού και την τιμωρία του καλού και του παράνομου.

Τα ΜΜΕ διαμορφώνουν τα κοινωνικά στερεότυπα για τα δυο φύλα. Προβάλλουν το πρότυπο της γυναίκας ως καλής νοικοκυράς, συζύγου και μητέρας. Το παραδοσιακό τρίπτυχο εμπλουτίζεται με το πρότυπο της γυναίκας ως διακοσμητικού στοιχείου ή ως σεξουαλικού αντικειμένου. Η γυναίκα εξακολουθεί να βρίσκεται υπό την προστασία του άντρα είτε αυτός είναι πατέρας είτε σύζυγος (www.mediagynaikes.gr).

Οι αλλαγές στα πρότυπα που προσπαθούν ή που έχουν ήδη κάνει τα ΜΜΕ είναι μηδαμινές άλλα τα τελευταία χρόνια έρχεται να προστεθεί το πρότυπο της «σούπερ γυναίκας», στον επαγγελματικό χώρο και στην οικογένεια. Ο τύπος ασχολείται με τις επιτυχημένες επαγγελματίες, οι οποίες καταφέρνουν να συνδυάζουν την καριέρα τους και την οικογενειακή τους ζωή. Να είναι πετυχημένες ως εργαζόμενες μητέρες και σύζυγοι. Με το διπλό αυτό συνδυασμό εννοείται σήμερα η πετυχημένη γυναίκα. Παλιότερα δεν υπήρχε το δίλημμα. Η γυναίκα διάλεγε την οικογένεια και θυσιάζε την καριέρα. (Τέσσα Δουλκερή, σελ. 234)

Οι διαφημίσεις παρουσιάζουν πολλές φορές τη γυναίκα σαν υποβιβασμένο άτομο, χωρίς προσωπικότητα, πράγμα που δίνει το έναυσμα στον άντρα να μη τη

σέβεται. Παρουσιάζει λοιπόν τη γυναίκα και μάλιστα τη μοντέρνα γυναίκα, να μαγειρεύει, να ξέρει ποια είναι τα κατάλληλα προϊόντα, να είναι το «υλικό ζώακι» που ξέρει να προκαλεί και να διεγείρει με το κατάλληλο άρωμα ή το κατάλληλο ντύσιμο- γδύσιμο. Από την άλλη μεριά ο άντρας εμφανίζεται ως ο αγωνιστής και ο κατακτητής που μετά από ένα κοπιαστικό άθλο, έχει σαν ευχαρίστηση ένα ποτό ή ένα τσιγάρο μαζί με τη συντροφιά ενός όμορφου θηλυκού και τον θαυμάζει δείχνοντας ότι η γυναίκα είναι το βραβείο του άντρα. (Ανδρέας Λεντάκης, 1986, σελ. 330-331).

Τέλος δε γίνεται να μην αναφερθούμε στην πορνογραφία. Τα φεμινιστικά κινήματα θεωρούν την πορνογραφία ως μία από τις πιο σοβαρές αιτίες, πολιτισμού κακοποίησης της γυναίκας από τον άντρα μέσα στον οποίο ζούμε. Τα είδη της πορνογραφίας που είναι εξευτελιστικά για τις γυναίκες, διαιώνίζουν την άσχημη σεξουαλική συμπεριφορά του άντρα προς τη γυναίκα. Η πορνογραφία συμβάλλει μόνο στο να αντιμετωπίζεται η γυναίκα σαν αντικείμενο του σεξ. (Walker, 1989).

20. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΣΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΣΥΖΥΓΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ

Είναι αναμφισβήτητο γεγονός ότι περιστατικά που αφορούν τη συζυγική κακοποίηση δεν καταγράφονται πουθενά και μένουν στο σκοτάδι. Αυτό συμβαίνει κυρίως γιατί τα περιστατικά αυτά ,ανήκουν κατεξοχήν στις μορφές εγκληματικότητας που δεν δηλώνονται . Επίσης και στις περιπτώσεις όπου οι κακοποιημένες γυναίκες απευθύνονται σε κάποιο αστυνομικό τμήμα για να καταγγείλουν κάποιο περιστατικό βίας ,τότε αυτό καταγράφεται ελλιπώς . (Ντορεττα Αδαμακη,2000). Δεν είναι λίγες οι φορές όπου οι κακοποιημένες γυναίκες αντιμετωπίζονται από την , «ανδροκρατούμενη» αστυνομία με καχυποψία και προκατάληψη .Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα οι γυναίκες αυτές να νοιώθουν πολύ άσχημα και να μετανιώνουν που απευθύνθηκαν στην αστυνομία. Επίσης υπάρχουν και πολλοί αστυνομικοί που δεν θέλουν να παρέμβουν γιατί θεωρούν την κακοποίηση της γυναίκας οικογενειακή υπόθεση και πιστεύουν ότι μια παρέμβαση θα χώριζε την οικογένεια (γεγονός βέβαια που δεν ισχύει). Αυτή λοιπόν η αρνητική κατάσταση που επικρατεί στα αστυνομικά τμήματα για το φαινόμενο της συζυγικής κακοποίησης συμβαίνει γιατί (Αδαμάκη 2000):

α) Οι αστυνομικοί δεν διαθέτουν την απαραίτητη εκπαίδευση και κατάρτιση για θέματα που αφορούν την κακοποίηση της γυναίκας από τον σύζυγο της .

β)Στα αστυνομικά τμήματα της Ελλάδας δεν υπάρχει ειδικό προσωπικό (Κοινωνικοί Λειτουργοί, Ψυχολόγοι) που είναι κατάλληλο για θέματα που αφορούν κακοποίηση και όχι μόνο.

γ) Δεν υπάρχει νομοθεσία που να αφορά καθαρά ως αδίκημα την κακοποίηση της γυναίκας από τον σύζυγο της. Έτσι το έγκλημα της βίας κατά των γυναικών καταχωρείται από την αστυνομία στο “ Απλή -Απρόκλητη - Επικίνδυνη - Σωματική βλάβη ”με βάση τον Ποινικό Κώδικα. Ένας όρος γενικός που δεν δίνει καμία εξειδικευμένη πληροφορία. (Αδαμάκη, 2000).

Είναι πολύ σημαντικό λοιπόν να γνωρίζουμε όλοι και ειδικότερα οι αστυνομικοί, ότι η παρέμβαση μπορεί να συμβάλλει θετικά στην αντιμετώπιση της συζυγικής κακοποίησης. Και για να γίνει αποτελεσματικότερη θα πρέπει να ληφθούν υπ' όψιν τα παρακάτω στοιχεία (www.astinomia.gr):

- Το θύμα μπορεί να μην γνωρίζει ότι η βία που υφίσταται είναι εγκληματική ενέργεια που διαπράττεται εις βάρος της.
- Ο σύζυγος (δράστης) ίσως δεν γνωρίζει ότι η βία που ασκεί διώκεται ποινικά.
- Η παρέμβαση είναι πολύ σημαντική ειδικά σε περιπτώσεις που υπάρχουν παιδιά.
- Η παρέμβαση επηρεάζει πάντοτε θετικά την οικογενειακή βία.

Οι αστυνομικοί που έρχονται αντιμέτωποι με γυναίκες που έχουν υποστεί κακοποίηση θα πρέπει να αναπτύξουν μια σχέση εμπιστοσύνης με το θύμα. Θα πρέπει να έχουν σαν βάση ότι δεν πρέπει να κρίνουν τη γυναίκα αλλά να την κάνουν να αισθανθεί άνετα. Δηλαδή θα πρέπει να υπάρξει αποφυγή της « Δευτερογενούς Θυματοποίησης » που με βάση την εγκληματολογία είναι: « η επίπονη διαδικασία στην οποία πρέπει να υποβληθεί το θύμα, ως συνέπεια του αστυνομικού και δικαστικού συστήματος. (Αστυνομική Επιθεώρηση, Μάιος 2000).

Η Ντορεττα Αδαμάκη σε ερευνά της για την κακοποίηση των γυναικών (Κ. Ε. Θ. Ι. 2000) προτείνει κάποιους τρόπους που θα έκαναν πιο θετική την αντιμετώπιση της αστυνομίας για το φαινόμενο της συζυγικής κακοποίησης. Οι προτάσεις αυτές είναι οι εξής:

- Να αναληφθεί εκστρατεία ενημέρωσης των αστυνομικών (και των δυο φυλών) με στόχο την πληροφόρηση και συνειδητοποίηση του προβλήματος της συζυγικής κακοποίησης.
- Να καταρτιστεί κώδικας καθηκόντων που θα αφορά τα παραπάνω και ενδεχόμενες παραλείψεις από την μεριά των αστυνομικών να συνιστούν παράβαση καθήκοντος.

ü Να δημιουργηθούν ειδικές θέσεις εργασίας στα αστυνομικά τμήματα για εξειδικευμένο προσωπικό (π.χ. Κοινωνικό Λειτουργό, Ψυχολόγο).

Οι βασικοί στόχοι της αστυνομικής παρέμβασης θα πρέπει να είναι

(www.antinomian.go):

1. Η προστασία και η ασφάλεια της γυναίκας, καθώς και των παιδιών της.
2. Η άμεση κινητοποίηση των αστυνομικών δυνάμεων.
3. Ο σεβασμός του δικαιώματος της αυτοδιάθεσης και του αυτοπροσδιορίστου της γυναίκας που κακοποιείται.
4. Να κρατηθεί υπόλογος ο δράστης για την εγκληματική συμπεριφορά του.

21. ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ

Η συζυγική βία κατά των γυναικών ως κοινωνικό φαινόμενο είναι αντικείμενο ρύθμισης των κανόνων του Δικαίου της Ελληνικής Νομοθεσίας. Οι διατάξεις αυτές αναφέρονται όμως γενικά στα εγκλήματα κατά ζωής και ακεραιότητας του ατόμου, στα εγκλήματα κατά της προσωπικής ελευθερίας, της τιμής και της προσωπικότητας του ατόμου καθώς και στα εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας. (Ερευνα, Ντορέτα Αδαμάκη, 2000).

Στα πλαίσια αυτών των γενικών κανόνων υπάρχουν και ορισμένες διάσπαρτες εξειδικεύσεις που αντιμετωπίζουν ζητήματα βίας κατά των γυναικών.

Νομοθετικά οι προβλεπόμενες μορφές βίας είναι αυτές που ρυθμίζονται κυρίως από διατάξεις του Αστικού και Ποινικού Δικαίου και αφορούν:

- A. Σωματικές βλάβες {Ποινικός Κώδικας- Κεφ. ΙΣΤ΄: άρθρα 308- απλή σωματική βλάβη, 309- επικίνδυνη σωματική βλάβη, 310- βαριά σωματική βλάβη, 311- θανατηφόρος βλάβη, 314- σωματική βλάβη από αμέλεια, 315-έγκληση}(Ποινικός Κώδικας του Μιχαήλ Μαργαρίτη- Εκδόσεις ΣΑΚΟΥΛΑ).
- B. Εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και εγκλήματα οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής.{Ποινικός Κώδικας- Κεφ. ΙΘ:άρθρα 336- βιασμός, 337- προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας, 338- κατάχρηση σε ασέλγεια, 343- ασέλγεια διαχρήσεως εξουσίας, 344- έγκληση.}(Ποινικός Κώδικας του Μιχαήλ Μαργαρίτη- Εκδόσεις ΣΑΚΟΥΛΑ).
- C. Εγκλήματα κατά τιμής {Ποινικός Κώδικας- Κεφ. ΚΑ: άρθρα 361- εξύβριση, 361Α- απρόκλητη έργου εξύβριση, 368- έγκληση}. (Ποινικός Κώδικας του Μιχαήλ Μαργαρίτη- Εκδόσεις ΣΑΚΟΥΛΑ).

D. Προσβολή προσωπικότητας {Αστικός Κώδικας, άρθρα 57- Δικαίωμα στην προσωπικότητα, 59- κακοποίηση ηθικής βλάβης, 932-ικανοποίηση της ηθικής βλάβης σε περίπτωση αδικοπραξίας}

Ένα από τα πιο αμφιλεγόμενα μέσα προστασίας της κακοποιημένης γυναίκας είναι οι προσωρινές ή μόνιμες δικαστικές αποφάσεις. (Walker, 1989, σελ. 201). Εκδίδοντας ο δικαστής μια περιοριστική εντολή διατάσσει τον δράστη να σταματήσει τις επιθέσεις και να μείνει μακριά από το θύμα.

Εάν το ζευγάρι δεν είναι παντρεμένο και δεν έχει ενωμένη περιουσία/ ιδιοκτησία η εντολή εκδίδεται με την παρουσίαση στοιχείων βίας. Η κατάσταση περιπλέκεται αν το ζευγάρι είναι παντρεμένο, αφού δεν είναι δυνατόν στον παντρεμένο άντρα να απαγορευτεί η χρήση της ιδιοκτησίας του.

Όμως ποια είναι η κατάληξη ενός περιστατικού που καταγγέλεται από κάποια γυναίκα;

Για να στηριχθεί κατηγορία σύμφωνα με το Ελληνικό δικαστικό σύστημα, απαιτεί συλλογή αποδεικτικών στοιχείων (αντίγραφα του βιβλίου συμβάντων από την αστυνομία και αντίγραφα νοσηλείας σε δημόσιο νοσοκομείο όπου θα αναφέρονται τα αίτια και όχι μόνο οι σωματικές βλάβες) καθώς και εύρεση μαρτύρων. Το συγγενικό, φιλικό και ευρύτερο περιβάλλον πολύ συχνά αρνείται να υποστηρίξει το θύμα, φοβούμενο τις αντιδράσεις του δράστη. Για το λόγο αυτό ίσως θα ήταν χρήσιμο να δημιουργηθεί ομάδα δικαστών που θα εκδικάζει μόνο θέματα οικογενειακού δικαίου. (www.disabled.gr).

Ούτε ο βιασμός της συζύγου από τον σύζυγο, ούτε η άσκηση ψυχολογικής βίας αποτελούν ιδιαίτερα αδικήματα. (Ερευνα ΚΕΘΙ Ντορέτα Αδαμάκη, 2000).

Η μη υπακοή στην περιοριστική δικαστική εντολή προκαλεί άμεση σύλληψη και προσαγωγή στο δικαστήριο. Η ποινή σε αυτή την περίπτωση είναι σχετικά μικρή. Όμως η αποτελεσματικότητα μεγάλη αφού ο δράστης φοβάται τη σύλληψή του. Λέγεται πως ένα ποσοστό μεγαλύτερο του 80% υπακούει στις περιοριστικές δικαστικές εντολές (Walker, 1989, σελ. 201).

22. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

A) Κέντρα υποδοχής κακοποιημένων γυναικών:

Το κέντρο ιδρύθηκε στην Αθήνα με πρωτοβουλία της Γ.Γ.Ισοτητας το 1998. αρχικά προβλεπόταν να λειτουργήσουν δυο υπηρεσίες: το γραφείο υποδοχής και το καταφύγιο για κακοποιημένες γυναίκες και παιδιά. Μόνο το γραφείο υποδοχής όμως λειτουργεί μέχρι σήμερα το οποίο προσφέρει:

- Δωρεάν νομικές συμβουλές
- Ψυχολογική στήριξη
- Ενημέρωση για σέλλες υπηρεσίες

Το καταφύγιο που ετοιμάστηκε δεν λειτούργησε όπως είχε προβλεφθεί αρχικά

Λειτουργία

Οι γυναίκες δεν απευθύνονται στο κέντρο από την πρώτη μέρα της βίας. απευθύνονται μετά από 3-4 χρόνια κακοποίησης. Πέρα από την πληροφόρηση και την Ψυχολογική υποστήριξη γίνεται προσπάθεια παρέμβασης σε όλα τα στάδια που οι γυναίκες βρίσκονται αντιμέτωπες με εργασιακά και οικονομικά προβλήματα και ανάγκες ώστε η γυναίκα να απεξαρτηθεί από την σχέση κακοποίησης και να πάρει η ίδια αποφάσεις.

Το μεγαλύτερο ποσοστό γυναικών που απευθύνεται στο κέντρο είναι μητέρες με παιδιά στις οποίες τονίζεται ότι τα παιδιά που βιώνουν την βία ενδέχεται να την αναπαράγουν ή να την ανέχονται και στα επόμενα χρόνια της ζωής τους.

Οι γυναίκες που απευθύνονται από κέντρο έχουν μειωμένη αυτοπέποιθη, αισθάνονται ένοχες και ντροπή για αυτό που τους συνέβη και έχουν περιορισμένη κοινωνική ζωή.

B) Ξενώνας κακοποιημένων γυναικών

Ο Ξενώνας κακοποιημένων γυναικών απευθύνεται σε κάθε γυναίκα που δέχεται βία. Οι γυναίκες θα πρέπει πρώτα να απευθυνθούν στο γραφείο Ισότητας, να μιλήσουν με την κοινωνική υπηρεσία για το πρόβλημα τους και να αποφασίσουν αν θέλουν να φιλοξενηθούν στον Ξενώνα εφόσον υπάρχει θέση.

Ο Ξενώνας παρέχει στις γυναίκες που φιλοξενεί και τα παιδιά τους α)στέγη β)Ψυχολογική στήριξη γ)νομικές συμβουλές .

Στόχος

Στόχος του Ξενώνα είναι να δώσει την δυνατότητα στις γυναίκες που απευθύνονται σε αυτόν να ανατρέξουν στα γεγονότα που προκάλεσαν την κακοποίηση, προσφέροντας τους τον κατάλληλο χώρο και Ψυχολογική και κοινωνική στήριξη ώστε να επανακτήσουν την αυτοεκτίμησή τους. Κατά την διάρκεια της παραμονής τους μπορούν να ανακαλύψουν ότι υπάρχουν εναλλακτικές δυνατότητες ζωής και εμπειρίας, πράγμα που θα τις βοηθήσει στην μετέπειτα ζωή τους.

Σκοπός

Σκοπός της λειτουργίας του Ξενώνα εκτός από την παροχή άμεσης βοήθειας είναι

- πρωτογενής πρόληψη μέσω της δημοσιοποίησης του προβλήματος και της ευαισθητοποίησης του κοινωνικού συνόλου
- δευτερογενής πρόληψη μέσω της αποτροπής χειρότερων καταστάσεων με σοβαρότερες συνέπειες για τις ίδιες, τους δράστες και τα παιδιά τους.

Η διεύθυνση του Ξενώνα καθώς και τα στοιχεία των φιλοξενούμενων είναι άκρως απόρρητα κάτι απαραίτητο για την ασφάλεια των φιλοξενούμενων γυναικών.

Γ) Δίκτυο για την καταπολέμηση της αντρικής βίας κατά των γυναικών

Γενικά

Το Δίκτυο για την καταπολέμηση της αντρικής βίας κατά των γυναικών αποτελεί μετεξέλιξη της επιτροπής που συστήθηκε το 1996 με πρωτοβουλία των μελών της Γραμματείας γυναικών της ΓΣΣΕ, για την αντιμετώπιση του φαινομένου που επί 10ετιες απασχολούσε και εξακολουθεί να απασχολεί το φεμινιστικό κίνημα στην χώρα μας .

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει διακεκριμένες δράσεις, μεταξύ των οποίων και σεμινάρια επιμόρφωσης αστυνομικών, δικαστών και εισαγγελέων.

Το δίκτυο για την καταπολέμηση της αντρικής βίας κατά των γυναικών έχει μεγάλη απήχηση στις γυναίκες οι οποίες εκδήλωσαν από την πρώτη στιγμή το ενδιαφέρον για την συμμετοχή τους.

Τρόπος λειτουργίας

Το Δίκτυο δεν αποτελεί μια νέα οργάνωση. Ούτε όμως και συντονιστικό όργανο. Πρόκειται για μια νέα μορφή συλλογικής δράσης και επικοινωνίας που οφείλεται στις νέες δυνατότητες που δίνουν οι νέες τεχνολογίες.

Κανένα από τα μέλη του δικτύου δεν ασκεί οποιαδήποτε μορφή εξουσίας αλλά και το ίδιο δεν διαθέτει όργανα άσκησης εξουσίας.

Η λειτουργία του δικτύου συνίσταται στην διοχέτευση της πληροφόρησης και στην διευκόλυνση της προσφοράς των υπηρεσιών σε όλα τα θύματα βίας. Το δίκτυο δεν είναι αυτοσκοπός αλλά μέσο εξυπηρέτησης του στόχου δηλαδή της αντιμετώπισης του προβλήματος και της καταπολέμησης του φαινομένου της αντρικής βίας κατ των γυναικών.

Η γραμματεία του δικτύου κατευθύνει τα θύματα που απευθύνονται στο δίκτυο ζητώντας βοήθεια, στα αρμοδία όργανα και τους αρμόδιους φορείς. Λειτουργεί γραφείο νομικής στήριξης.

Το δίκτυο στερείται εντελώς οικονομικών πόρων και Λειτουργεί μόνο χάρη στην εθελοντική εργασία των μελών του.

Έτσι:

- Ø χάρη στην πρόσφορα των νομικών παρέχεται νομική στήριξη
- Ø με τη συνδρομή υπηρεσιών από την γραμμή SOS, την ομάδα λεκτικής αυτοάμυνας, και από ψυχολόγους μέλη δικτύου έχει στηρίζει θύματα ψυχολογικής βίας
- Ø έχει στηρίζει θύματα σεξουαλικής παρενόχλησης

Εκτός από το Συμβουλευτικό Κέντρο και τις δράσεις συμπαράστασης το δίκτυο έχει και άλλη μια δραστηριότητα: ενημερώνει μέσω e-mail για διάφορα θέματα που αφορούν τις γυναίκες και πληροφορεί για υπηρεσία και φορείς που μπορούν να βοηθήσουν.

Δ) σύνδεσμος για τα δικαιώματα της γυναίκας

Ο σύνδεσμος για τα δικαιώματα της γυναίκας ιδρύθηκε το 1920 και ίνα από τότε ένα καθαρά φεμινιστικό σωματείο. Θεωρείται η Πρώτη Ελληνική Φεμινιστική Οργάνωση. Το 1923 αρχίζει την έκδοση του το περιοδικό «ο Αγώνας της γυναίκας», περιοδικό που εκδίδεται μέχρι σήμερα.

Στα γραφεία του συνδέσμου Λειτουργεί Συμβουλευτικό Κέντρο στο οποίο υπάρχει νομική βοήθεια και κοινωνική στήριξη στις κακοποιημένες γυναίκες.

Σύμφωνα με τα λεγόμενα της ψυχολόγου του συνδέσμου από το 1980 μέχρι σήμερα έχουν επισκεφθεί το Κέντρο και έχουν ζητήσει νομική βοήθεια και κοινωνική στήριξη πάνω από 1400 γυναίκες εκ' των οποίων οι περισσότερα είναι θύματα συζυγικής κακοποίησης. Η μέση ηλικία των γυναικών είναι 50 ετών και δυσκολεύονται να χωρίσουν ή δεν το επιθυμούν. Προέρχονται από όλες τις

κοινωνικές τάξεις αλλά τις συνδέει το γεγονός ότι είναι συνήθως άνεργες και δεν έχουν οικονομική ανεξαρτησία.

Ο σύνδεσμος για θέματα αγωγής διαζυγίου ή αλλά, συνεργάζεται με ευαισθητοποιημένους δικηγόρους.

E) Κέντρο στήριξης οικογένειας

Το Κέντρο στήριξης οικογένειας (ΚΕ.Σ.Ο) ιδρύθηκε το 1999 με απόφαση της Ιεράς Συνόδου της εκκλησίας της Ελλάδας κλακ λειτουργεί ως υπηρεσία της Ιεράς Α αρχιεπισκοπής Αθηνών με σκοπό την προστασία της οικογένειας.

Σκοπός

- αντιμετώπιση της κρίσης της ελληνικής οικογένειας
- συμπαράσταση στα θύματα των εκτρώσεων
- στήριξη και βοήθεια στις κακοποιημένες γυναίκες και τα παιδιά τους
- αντιμετώπιση μιας νέας σοβαρής απειλής για την οικογένεια από την παράνομη διακίνηση και εμπορία γυναικών και παιδιών

Υπηρεσίες

Το ΚΕ.Σ.Ο. για την υλοποίηση των στόχων έχει:

- I. Κέντρο υποδοχής και ενημέρωσης: γίνονται δεκτά τα κοινωνικά περιστατικά τα οποία εξυπηρετούνται επιτόπου, είτε παραπέμπονται ατούς ξενώνες ή σε άλλες Υπηρεσίες
- II. «στέγη μητέρας»: φιλοξενούνται άγαμες μητέρες με τα παιδιά τους –κακοποιημένες γυναίκες με τα παιδιά τους –γυναίκες και παιδιά θύματα δουλεμπορίου. Παρέχεται ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, ψυχοθεραπευτική και νομική στήριξη .
- III. νομική υπηρεσία: για την νομική στήριξη των φιλοξενούμενων γυναικών και για την προστασία της οικογένειας και των μελών της.

IV. Συμβουλευτικός τομέας:για την κοινωνική στήριξη και την συμβουλευτική όλης της οικογένειας.

ΣΗ) ΚΕΙ-Κέντρο ερευνών για θέματα ισότητας

Το Κέντρο ερευνών για θέματα ισότητας (ΚΕΙ) ιδρύθηκε το 1994 στην Αθηνά και έχει παραρτήματα στην Αθηνά, στην Θεσσαλονίκη, την Πάτρα τον βόλο και το Ηράκλειο. Εποπτεύεται και χρηματοδοτείται από την Γενική Γραμματεία ισότητας του υπουργείου Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης

Στο ΚΕΙ λειτουργεί Κέντρο πληροφόρησης γυναικών που αποτελείται από μονάδες πληροφόρησης και συμβουλευτικής στήριξης γυναικών για την απασχόληση και την κοινωνική ένταξη.

Υπηρεσίες

- Εξειδικευμένη πληροφόρηση
- Ατομική και ομαδική ψυχοκοινωνική στήριξη
- Νομική συμβουλευτική

Απευθύνεται :

- Σε γυναίκες μετανάστριες-παλινοστούσες
- Υπεύθυνες μονογονεϊκών οικογενειών
- Κακοποιημένες
- Αποφυλακισμένες
- Κάτοικους απομακρυσμένων ορεινών περιοχών

23. ΠΡΟΛΗΨΗ

Η κακοποίηση της γυναίκας είναι ένα φαινόμενο για το οποίο κάνει δεν θέλει να μιλά. Είναι ένα μυστικό καλά φυλαγμένο. Όμως είναι υποχρέωση μας να το αντιμετωπίσουμε και να το καταπολεμήσουμε.

Σύμφωνα με έρευνα του Ευρωβαρομέτρου το 1999 (Ε. Κ. Υ. Θ. Κ. Α.), τα ποσοστά που συμφωνούν σε ενέργειες όπου αφορούν την καταπολέμηση του φαινομένου της κακοποίησης είναι (παρακάτω θα σας παρουσιάσουμε τα ποσοστά αλλά και τις ενέργειες):

- Ø Καταδίκη των δραστών από ποινικό δικαστήριο 95% .
- Ø Οι νέοι πρέπει να εκπαιδεύονται σχετικά με τον αμοιβαίο σεβασμό 91% .
- Ø Οι υφιστάμενοι νόμοι πρέπει να εφαρμόζονται πιο σωστά 91% .
- Ø Πρέπει να διανέμονται περισσότερα ενημερωτικά φυλλάδια 86% .
- Ø Πρέπει να διοργανώνονται περισσότερες εκστρατείες για την ενημέρωση του κοινού 84% .

Η βία λοιπόν ως φαινόμενο και συγκεκριμένα η βία κατά των γυναικών θα πρέπει να αντιμετωπισθεί μέσα από τρεις μορφές πρόληψης οι οποίες είναι:

1. Πρωτογενής πρόληψη.

Η πρωτογενής πρόληψη θα πρέπει να έχει σαν στόχο τη γενική βελτίωση όλου του πληθυσμού. Τη συνεχή ευαισθητοποίηση του γενικού πληθυσμού η οποία θα στοχεύει στην αλλαγή των κοινωνικών αξιών, δομών και θεσμών που προωθούν διαφορές και στερεότυπα ανάμεσα στα δυο φύλα και στηρίζουν τις κοινωνικές ανισότητες. (Κοινωνική Εργασία, τεύχος 69, 2003). Υπάρχει ανάγκη για σωστή πληροφόρηση η οποία θα επηρεάσει θετικά τη στάση της κοινωνίας απέναντι στις κακοποιημένες γυναίκες και γενικότερα σε όλες τις γυναίκες

Κατά την Lenore Walker (1989) η πρωτογενής πρόληψη θα πρέπει να έχει σαν στόχο:

α) Να μειωθεί ο στερεότυπος διαχωρισμός των δυο φυλών. Θα πρέπει λοιπόν, τα βιβλία, η τηλεόραση (διαφημίσεις, ταινίες κ.α.) και γενικότερα τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, να αντανακλούν την ισότητα των δυο φυλών και να μην υποβαθμίζουν τη γυναίκα.

β) Να μειωθεί η βία στην κοινωνία μας. Η τηλεόραση καθώς και η βιομηχανία του κινηματογράφου, πρέπει να πεισθούν και να ελαττώσουν τις σκηνές βίας στα προγράμματα τους.

γ) Να μειωθεί η σκληρότητα στην πειθάρχηση των παιδιών. Οι γονείς θα πρέπει να μάθουν να χρησιμοποιούν θετικά κίνητρα και όχι σωματικές τιμωρίες για τη σωστή και υγιή ανατροφή των παιδιών τους.

δ) Να κατανοηθεί η διαδικασία που μετατρέπει την κακοποιημένη σε θύμα. Η κοινωνία θα πρέπει να μάθει τις μορφές και τον κύκλο κακοποίησης.

2. Δευτερογενής πρόληψη.

Αυτού του είδους η πρόληψη θα πρέπει να έχει σαν στόχο την έγκαιρη εντόπιση οικογενειών και ποιο συγκεκριμένα ζευγαριών που χαρακτηρίζονται ως ευάλωτα για την ανάπτυξη συμπεριφορών « υψηλού κίνδυνου », όσον αφορά τις οικογένειες και συζυγικές σχέσεις (Κοινωνική Εργασία, τεύχος 69, 2003).

Σ' αυτό το επίπεδο θα περιλαμβάνονται κάποιες περιορισμένες παρεμβάσεις οι οποίες θα στοχεύουν στο να κατανοήσει η κάθε γυναίκα και ειδικά η κακοποιημένη ότι αυτό που της συμβαίνει (οποιαδήποτε μορφή κακοποίησης) δεν είναι φυσιολογικό καθώς και ότι δεν της αξίζει μια τέτοια συμπεριφορά. Όσο πιο γρήγορα το κατανοήσει αυτό η γυναίκα (κακοποιημένη ή μη), τόσο πιο επιτυχημένη θα είναι η πρόληψη, αυτού του είδους (Walker, 1989).

3. Τριτογενής πρόληψη.

Η τριτογενής πρόληψη θα πρέπει να έχει σαν στόχο τη θεραπευτική αντιμετώπιση των κακοποιημένων γυναικών, των παιδιών τους (αν υπάρχουν) και γενικότερα των ζευγαριών. Τέλος θα στοχεύει στη διακοπή του κύκλου βίας (Κοινωνική Εργασία, 69, 2003).

Κατά την Walker (1989) αυτού του είδους η πρόληψη περιλαμβάνει τη δημιουργία του κατάλληλου περιβάλλοντος για την κακοποιημένη γυναίκα το οποίο θα τη στηρίζει ολικά μέχρι να καταφέρει να στηριχθεί στα πόδια της και να μπορέσει να αποφασίσει μόνη της τι είναι καλύτερο για τη ζωή της. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με τα παρακάτω:

- ο Άμεση νοσηλεία.
- ο Ψυχολογική υποστήριξη..
- ο Ειδικά καταφύγια, ξενώνες.
- ο Δημιουργία, ειδικά στελεχωμένων υπηρεσιών στις οποίες θα μπορούν να απευθυνθούν οι κακοποιημένες γυναίκες.

Η τριτογενής πρόληψη, θα πρέπει να είναι άμεση έτσι ώστε να μπορέσει να προσφέρει τη μεγαλύτερη δυνατή ασφάλεια στη γυναίκα που βιώνει κάθε είδους κακοποίηση από τον σύζυγο της.

Τέλος , για να έχουμε επιτυχημένη πρόληψη και στα τρία επίπεδα θα πρέπει, να υπάρξει (ειδικά μέσω της πρωτογενούς πρόληψης) αλλαγή στις στάσεις του κοινού, καταπολέμηση των προκαταλήψεων και γενικά των στάσεων και των αξιών της κοινωνίας μας. Μέσω αυτής της αλλαγής οι κακοποιημένες θα μπορέσουν να ενταχθούν στην κοινωνία, χωρίς να υπάρξει προκατάληψη προς αυτές, και να ζήσουν μια ζωή όπου θα αντιμετωπίζονται με σεβασμό και αξιοπρέπεια.

24. ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΑΥΤΟΒΟΗΘΕΙΑΣ

ΓΙΑ ΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΟΥ ΚΑΚΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ

Η κακοποίηση των γυναικών είναι ένα φαινόμενο το οποίο συμβαίνει σε όλες τις κοινωνικό / οικονομικές ομάδες, σε όλες τις φυλές καθώς και σε όλες τις εθνικές ομάδες. Σε ανθρώπους όλων των ηλικιών και όλων των σωματικών ικανοτήτων.

Στο κεφάλαιο αυτό θα αναφερθούμε σε κάποιες κινήσεις που μπορεί να κάνει η κακοποιημένη γυναίκα για να προστατέψει τον εαυτό της ή τα παιδιά της (αν υπάρχουν) από την κτηνώδη συμπεριφορά του συζύγου της, καθώς και τους τρόπους με τους οποίους μπορεί να ξεφύγει από τη σχέση βίας (Αδαμάκη 2001):

1. Μια γυναίκα η οποία βιώνει κακοποίηση δεν πρέπει να σωμαίνει, ούτε να κάνει υπομονή. Είναι πολύ σημαντικό να μην κρύψει το πρόβλημα της, αλλά να το μοιραστεί με κάποιον άνθρωπο που εμπιστεύεται. Σε περίπτωση που δεν βρίσκει ανταπόκριση από το στενό της περιβάλλον τότε θα ήταν χρήσιμο να απευθυνθεί σε κάποιον αρμόδιο φορέα (Κ.Ε.Θ.Ι , Γενική Γραμματεία Ισότητας). Η κίνηση αυτή μπορεί να μη δώσει άμεση λύση, ούτε να αλλάξει τον βίαιο άντρα αλλά θα εφοδιάσει την γυναίκα με δύναμη και θα έχει την αίσθηση ότι δεν είναι πια μόνη.
2. Όταν μια γυναίκα είναι θύμα οικονομικής αποστέρησης παρόλο που εργάζεται και έχει το δικό της εισόδημα τότε πρέπει να ζητήσει βοήθεια από μια εξειδικευμένη σύμβουλο ψυχοκοινωνικής στήριξης των Κέντρων Υποδοχής Κακοποιημένων Γυναικών ή των Κ. Ε. Θ. Ι. Η κίνηση αυτή μπορεί να την βοηθήσει να ξεφύγει από τον κλοιό της οικονομικής αποστέρησης που της επιβάλει ο σύζυγος της και να μπορέσει να διαχειρισθεί μόνη της τα οικονομικά της στοιχεία. Σε περίπτωση που κάποια γυναίκα είναι θύμα οικονομικής αποστέρησης αλλά δεν εργάζεται, τότε θα πρέπει να ζητήσει βοήθεια από μια εξειδικευμένη σύμβουλο

απασχόλησης. Η κίνηση αυτή θα βοηθήσει την εκάστοτε γυναίκα να ξεκαθαρίσει τις επαγγελματικές της δυνατότητες και να μπορέσει να βρει μια εργασία. Η επαγγελματική αποκατάσταση και η οικονομική ανεξαρτησία θα την βοηθήσουν να οργανώσει τη ζωή της και να ξεφύγει από την κατάσταση της οικονομικής αποστέρησης.

3. Αν κάποια γυναίκα βιώνει από τον σύζυγο της ψυχολογική κακοποίηση, τότε μπορεί να αντιδράσει με το να προσπαθήσει να κρατήσει κάποιες κοινωνικές επαφές με ανθρώπους από το οικογενειακό ή φιλικό περιβάλλον. Να σταματήσει να είναι απομονωμένη και να μην νιώθει ντροπή.

Με βάση το Κ. Ε. Θ. Ι σε μια κατάσταση κρίσης ένα ασφαλές σχέδιο διαφυγής για την κακοποιημένη γυναίκα είναι:

- Να προσδιορίσει από πριν πιο μέρος του σπιτιού μπορεί να διαφύγει πιο εύκολα η ίδια αλλά και τα παιδιά της (κύρια πόρτα.-, πίσω πόρτα, παράθυρο, κ.α).
- Αν υπάρξει επεισόδιο βίας θα πρέπει να πάνε στο δωμάτιο όπου μπορούν να διαφύγουν πιο εύκολα.
- Να έχει ετοιμάσει από πριν μια τσάντα με είδη πρώτης ανάγκης (π.χ. ρούχα, χρήσιμα χαρτιά κ.α.) και να την αφήσει στο σπίτι κάποιου φίλου ή συγγενή όπου μπορούν να φιλοξενηθούν προσωρινά.
- Να συνεννοηθεί με κάποιο γείτονα, συγγενή, φίλο ώστε να του εμπιστευτεί τα παιδιά τις ώρες που χρειάζεται να λείπει για να κάνει κάποιες ενέργειες.(π. χ. αστυνομία, ιατροδικαστής κτλ)
- Να ενημερώσει κάποιον γείτονα, ώστε να καλέσει την αστυνομία σε περίπτωση που ακούσει φωνές από το σπίτι της.
- Να ανοίξει από πριν ένα τραπεζικό λογαριασμό στο όνομα της (εν ανάγκη κρυφά από τον σύζυγο της).

Αυτές είναι μερικές από τις ενέργειες που μπορεί να κάνει μια γυναίκα για να γλιτώσει η ίδια αλλά και τα παιδιά της από τη βάνουση συμπεριφορά του συζύγου της και πατέρα των παιδιών της. Σιγουρα είναι πολύ δύσκολη μια τέτοια απόφαση εξαιτίας της ανασφάλειας και του φόβου που νιώθουν οι γυναίκες αυτές. Θα πρέπει όμως να πως ούτε αυτές, ούτε τα παιδιά τους αξίζουν μια τέτοια συμπεριφορά, καθώς και ότι έχουν το δικαίωμα, όπως όλοι, να ζήσουν οι ίδιες και τα παιδιά τους, με αξιοπρέπεια, σεβασμό και πάνω από όλα με ψυχική ηρεμία.

25 . Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥ

Ο ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού είναι πολυεπίπεδος και ιδιαίτερα πολύπλοκος ειδικά στο φαινόμενο της κακοποίησης της συζύγου από τον σύζυγο.

Μερικοί γενικοί ρόλοι του Κοινωνικού Λειτουργού αυτές τις περιπτώσεις είναι οι παρακάτω:

- Ø Συμβουλευτική
- Ø Ψυχολογική στήριξη
- Ø Παραπομπή (των γυναικών σε φορείς και υπηρεσίες)
- Ø Συμβούλευση (επιστημονική ή επαγγελματική συνεργασία με άλλους επιστήμονες που ανήκουν στον ίδιο χώρο)
- Ø Εμπειρική ερευνά (για μελέτη θεμάτων σχετικά με την επιστήμη του)
- Ø Δημόσιες σχέσεις
- Ø Σχεδίαση και προγραμματισμός
- Ø Πληροφόρηση
- Ø Διευκόλυνση της προσαρμογής νέων ατόμων
- Ø Προσανατολισμός των ατόμων της ευθύνης του

(Δημητροπουλος Γ.Ευσταθιος,
1992,σελ121-122)

Ο ρόλος του Κ.Λ είναι σημαντικός και πρέπει να κατανοεί και να εξυπηρετεί και τα συμφέροντα των πελατών και τα συμφέροντα της οργάνωσης που εκπροσωπεί.

Η κακοποιημένη γυναίκα η οποία θα αποφασίσει να ζητήσει βοήθεια ειδικών θα τους συναντήσει στα νοσοκομεία ή στα κέντρα προστασίας κακοποιημένων γυναικών όπως το ΚΕΘΙ (Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας), ξενώνες κ.α.

Ο ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού στο νοσοκομείο έχει κυρίως παραπεμπτικό χαρακτήρα (www.ygeia.gr). Όταν η κακοποιημένη γυναίκα καταφεύγει στο νοσοκομείο για να δεχθεί τις πρώτες βοήθειες μετά από ένα ακόμη επεισόδιο κακοποίησης της από τον σύζυγο οι γιατροί ειδοποιούν την κοινωνική υπηρεσία. Ο Κ.Λ φροντίζει να μάθει για την περίπτωση από το ίδιο το θύμα και να κάνει προσπάθειες να το πείσει να το παραπέμψει στην νομική υπηρεσία (κοινωνική εργασία. Τεύχος 72, 2003).

Οι περισσότερες γυναίκες βέβαια δεν θέλουν να κατηγορήσουν τους συζύγους τους :

- Ø Επειδή φοβούνται τους ίδιους
- Ø Επειδή δεν θέλουν να χαλάσουν την οικογένεια τους
- Ø Δεν θέλουν να εκτεθούν στον κοινωνικό περίγυρο
- Ø Πιστεύουν ότι δεν θα βρεθεί λύση στο πρόβλημα τους
- Ø Πιστεύουν πως αυτό το επεισόδιο κακοποίησης θα είναι το τελευταίο

(www.pathfinder.gr/romanceclub)

Γι αυτό λοιπόν και οι περισσότερες γυναίκες στο νοσοκομείο προσπαθούν να αποκρύψουν ότι έχουν κακοποιηθεί από τον σύζυγο τους και προφασίζονται άλλες δικαιολογίες για τα τραύματά τους.

Ο κ.λ θα πρέπει να διατηρεί μέσα του βαθύ σεβασμό και διάθεση απόλυτης αποδοχής για την πελάτισσα , έτσι όπως ακριβώς είναι παρόμοιες και οι διαθέσεις απέναντι στις προοπτικές της πελάτισσας για την αντιμετώπιση του εαυτού της και των καταστάσεων της (Σκόδρα Ε.,1998,σελ 84).

Σε περιπτώσεις που δεν αποκρύψει κάποια γυναίκα το γεγονός της κακοποίησης της και θέλει να καταγγείλει τον σύζυγο ο Κ.Λ αναλαμβάνει να φέρει σε επαφή την γυναίκα με την νομική υπηρεσία του νοσοκομείου και να πάρει η υπόθεση τον δρόμο της δικαιοσύνης.

Ο ρόλος του Κ.Λ σε άλλες υπηρεσίες όπως τα κέντρα υποδοχής κακοποιημένων γυναικών, ξενώνες κ.α είναι πολλαπλός και πολύπλοκος.

Όταν λοιπόν μια κακοποιημένη γυναίκα αποφασίζει να απευθυνθεί μόνη της στους ειδικούς για την προστασία της ο Κ.Λ την υποδέχεται στο γραφείο του. Βασική προϋπόθεση για να ξεκινήσει σωστά την περίπτωση είναι να κάνει την πελάτισσα να αισθανθεί άνετα, φιλικά, ζεστά από την πρώτη κιόλας συνάντηση (Παπαιωαννου Καλλιόπη, Αθηνά, 1998).

Αυτή η διαδικασία και αν η διάθεση του Κ.Λ εμπεριέχουν ζεστασιά και τρυφερότητα για το άτομο, και επιτευχθεί ένα επίπεδο επικοινωνίας ώστε η πελάτισσα να αρχίσει να αντιλαμβάνεται ότι ο Κ.Λ κατανοεί τα συναισθήματα που βιώνει και την αποδέχεται στο πιο βαθύ σημείο της κατανόησης αυτής τότε η διαδικασία ξεκινάει σωστά (Σκόδρα Ε.,1998, σελ 84).

Έτσι λοιπόν ο Κ.Λ προσπαθεί να πετύχει μια ευγενική αποδοχή της γυναίκας, να δείξει μεγάλη προσοχή σε αυτήν και να κάνει γνωστά τα δικαιώματα της και τις υποχρεώσεις της στην υπηρεσία αυτήν.

Οφείλει να ακούσει προσεκτικά το πρόβλημα της (που αφορά την κακοποίηση της από τον σύζυγο) και να καταγράψει όλα τα στοιχεία που σχετίζονται με αυτό (www.Kethi.gr).

Αξιολογεί την βαρύτητα του προβλήματος: ποιες μορφές κακοποίησης δέχεται η γυναίκα, πόσο μεγάλο είναι το χρονικό διάστημα που συμβαίνουν τα περιστατικά, η συχνότητα τους κ.α. (www.Kethi.gr).

Ο Κ.Λ εργάζεται σε πολλές κατευθύνσεις σχετικά με το πόσο η κακοποιημένη γυναίκα είναι έτοιμη να συνεργαστεί και να βοηθήσει τον εαυτό της, κατά πόσο τα άτομα από τον κοινωνικό της περίγυρο και από το οικογενειακό της περιβάλλον μπορούν να την βοηθήσουν, τι στήριξη χρειάζονται τα παιδιά της κ.α.

Ο ρόλος του γίνεται και συμβουλευτικός (www.Kethi.gr). Συμβουλεύει την γυναίκα για το ποιες κινήσεις πρέπει να κάνει και ποιες κατευθύνσεις θα ακολουθήσει. Γίνονται προσπάθειες να οργανώσει η γυναίκα την ζωή της

αφήνοντας πίσω το παρελθόν και φροντίζοντας περισσότερο τον εαυτό της και τα παιδιά της.

26. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η παρούσα εργασία παρουσιάζει γενικά το φαινόμενο της κακοποίησης της γυναίκας στην σημερινή πραγματικότητα.

Το φαινόμενο της κακοποίησης είναι πραγματικότητα στις μέρες μας όσο και αν τα θύματα της προσπαθούν να το κρατούν καλά κρυμμένο μυστικό πίσω από τις πόρτες των σπιτιών τους. Δύσκολα μια κακοποιημένη γυναίκα θα ζητήσει βοήθεια είτε στους δημόσιους είτε στους ιδιωτικούς φορείς πράγμα το οποίο παρεμποδίζει το έργο των ειδικών.

Η βία και η επιθετικότητα σε οικογενειακό επίπεδο, κακοποιεί αλύπητα την κοινωνική και ψυχοσωματική διάσταση του ανθρώπου, από τα πρώτα χρόνια της δημιουργίας του μέχρι και σήμερα. Είναι λυπηρό και άδικο να ζούμε στον 21^ο αιώνα της τεχνολογικής επανάστασης και της επιστημονικής προόδου και να μην έχει καταφέρει ακόμα ο άνθρωπος, να «δαμάσει» τα βιαία και επιθετικά του ένστικτα, εναντίον της συζύγου του και των συνανθρώπων του.

Το ουσιαστικό συμπέρασμα, στο οποίο καταλήγουμε, αφού έχουμε επεξεργαστεί και αναλύσει το ζήτημα, είναι ότι εντοπίσαμε την κύρια αιτία-πηγή του προβλήματος, στην ανισότητα μεταξύ των δυο φύλων. Όλες οι μελέτες, έρευνες, βιβλιογραφικές αναφορές και στατιστικά δεδομένα, που καταπιάνονται με το θέμα αυτό φτάνουν στο ίδιο σημείο, με κοινό παρονομαστή την διαπίστωση αυτή.

Ενώ θα έπρεπε να υιοθετήσουμε με βάση την αρχή της ισότητας μεταξύ των συζύγων τις τρεις αναγνωρισμένες αρχές,(συντροφικότητα μεταξύ των συζύγων, ελεύθερη κατανομή των ρόλων και αυτονομία των συζύγων) εντούτοις συμπεριφερόμαστε με βάση διαιωνισμένες και αναχρονιστικές αντιλήψεις, οι οποίες θέλουν τον άντρα κυρίαρχο του σπιτιού και της οικογένειας και την γυναίκα και τα παιδιά υποτελείς σε αυτόν. Δυστυχώς κανείς από τους δράστες της

κακοποίησης δεν είναι σε θέση να συνειδητοποιήσει τις καταστροφικές επιπτώσεις των κακουργημάτων στα θύματα του. Δηλαδή παρουσιάζει συνήθως τέτοιου είδους βιαία ξεσπάσματα εις βάρος κάποιου μέλους ή μελών της οικογένειας τους, χωρίς να τα καταφέρνει να απαλλαγεί από αυτήν την συμπεριφορά και αντίδραση.

Καταλήγουμε λοιπόν στο συμπέρασμα αφού έχουμε επεξεργαστεί τις τραγικές συνέπειες της βίας στη προσωπική-συναισθηματική και κοινωνική ζωή των κακοποιημένων ατόμων ότι: οι βίαιοι και επιθετικοί γονείς επιδρούν με τόσο αρνητικό τρόπο σε όλους τους τομείς της ανάπτυξης του παιδιού, με αποτέλεσμα να προορίζουν στην κοινωνία ένα μελλοντικό ενήλικα ο οποίος θα παρουσιάσει σχεδόν όλα τα χαρακτηριστικά που δεν ανταποκρίνονται στον όρο «υγιής και φυσιολογικός άνθρωπος». Ο φαύλος κύκλος της βίας θα επαναλαμβάνεται και οι υποστηρικτές και δράστες της θα αναβιώνουν παλιές κακές αναμνήσεις και συνήθειες.

Η καλύτερη και ιδανικότερη αντιμετώπιση του φαινομένου είναι η πρόληψη. Το ότι οφείλουμε να παρέχουμε προστασία, βοήθεια, ιατρική περίθαλψη και ψυχολογική στήριξη σε κακοποιημένες γυναίκες, αφού αυτές είναι τα κύρια θύματα της οικογενειακής βίας, θεωρείται αυτονόητο. Από εκεί και πέρα όμως προέχει να δοθεί έμφαση στον τομέα πρόληψης. Η κινητοποίηση μιας τέτοιας προσπάθειας δεν προϋποθέτει μόνο την άμεση συμμετοχή και δράση εξειδικευμένων ομάδων. προϋποθέτει και τη δραστηριοποίηση πολλών άλλων κοινωνικών φορέων και παραγόντων. Η ενημέρωση των απλών πολιτών για θέματα συζυγικής βίας αποδεικνύεται πολύτιμη και απαραίτητη.

Οι οργανώσεις και οι σύλλογοι που διακηρύσσουν την ισότητα των δυο φύλων και των δικαιωμάτων του ανθρώπου, τα ΜΜΕ, η νομοθεσία και η πολιτεία γενικότερα θα πρέπει να συμβάλλουν ενεργά στην επιτυχή ολοκλήρωση αυτού του πολυσήμαντου και δύσκολου έργου.

Ξεκινώντας την πτυχιακή μας ήρθαμε αντιμέτωπες με την ελλιπή βιβλιογραφία σχετικά με το θέμα μας πράγμα το οποίο μας έκανε να αντιληφθούμε το μειωμένο ενδιαφέρον για την γυναίκα. Μας βοήθησαν μελέτες που έφτασαν στα χέρια μας από κέντρα που ασχολούνται με το φαινόμενο, από μελέτες που έχουν δημοσιευθεί στο διαδίκτυο καθώς και άρθρα φεμινιστικών περιοδικών εκ των οποίων τα περισσότερα δεν είναι επιστημονικά τεκμηριωμένα. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να απευθυνθούμε σε κάποιες υπηρεσίες οι οποίες μας πληροφόρησαν προφορικά καθώς υπήρχε έλλειψη έντυπου υλικού. Σε κάποιες από τις υπηρεσίες υπήρχε άγνοια για το φαινόμενο της συζυγικής βίας όπως τα δικαστήρια και τα αστυνομικά τμήματα.

Αυτές οι δυσκολίες και η έλλειψη γνώσεων από σημαντικούς φορείς μας απογοήτευσαν και συνάμα μας έδωσαν το έναυσμα για να συγκεντρώσουμε όσες περισσότερες πληροφορίες μπορούσαμε εκμεταλλευόμενοι όλους τους τρόπους. Για τον λόγο αυτό οι αναφορές μας στην νομοθεσία και την αστυνομία αλλά και την συμβουλευτική των κακοποιημένων γυναικών βασίστηκαν στην μερική πληροφόρηση από κάποιους ευαισθητοποιημένους αρμόδιους.

Ας ελπίσουμε ότι στο μέλλον θα υπάρξει μεγαλύτερη και καλύτερη προσέγγιση του φαινομένου καθώς και σωστή και πλήρης εκπαίδευση των αρμόδιων υπηρεσιών και αυτό γιατί παρά τις προσπάθειες που γίνονται υπάρχουν ακόμη προκαταλήψεις και στερεότυπα που εμποδίζουν την εξάλειψη του φαινομένου της κακοποίησης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

1. Βουϊδισκάκης Κ. Βασίλης, “Η τηλεοπτική βία και επιθετικότητα και οι επιδράσεις τους στα παιδιά και στους νέους”, Εκδ. Μιχαήλ Π. Γρηγόρης, Αθήνα 1992.
2. Δαράκη Πέπη, “Το όραμα της ισοτιμίας της γυναίκας”, Εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 1995.
3. Δημητρακόπουλος Κ. Δημήτρης, “Η εξέλιξη παιδιών δυσαρμονικών οικογενειών”, Διαχρονική ερευνητική εργασία, Αθήνα 1999.
4. Δημητρόπουλος Γ. Ευστ., “Συμβουλευτική και συμβουλευτική ψυχολογία. Η θεωρία της, η πράξη της, οι εφαρμογές της”, Εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 1992.
5. Κατσούρος Αντώνης, “Ορθογραφικό Ερμηνευτικό Λεξικό της Νεοελληνικής Γλώσσας”, Εκδ. Αυλός, Αθήνα 1978.
6. Κρασανακης Γ. Ε., “Επιθετικότητα στην οικογένεια στο σχολείο και στην κοινωνία”, Εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1992.
7. Κυπραίος Λ. Βασίλειος, “Προσβολές της τιμής και της προσωπικότητας”, Αθήνα 1998.
8. Λεντάκης Ανδρέας, “Είναι η γυναίκα κατώτερη από τον άντρα;”, Εκδ. Δωρικός, Αθήνα 1986.
9. Λοϊζου Μαλακιώση Μαρία, “Συμβουλευτική Ψυχολογία” Εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1999.
10. Μάνος Νίκος, “Βασικά στοιχεία κλινικής ψυχιατρικής”, Εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 1997.
11. Μαργαρίτης Μιχαήλ, “Ποινικός Κώδικας”, Εκδ. Σακκούλας

12. Νικολαΐδου Μάγδα, “Δουλεία και χειραφέτηση. Η γυναίκα στην Ελλάδα”, Εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 1981.
13. Παπαιωάννου Καλλιόπη, “Κοινωνική Εργασία με Άτομα”, Αθήνα 1998.
14. Παρασκευόπουλος Ν. Ιωάννης, “Διαφυλικές σχέσεις”, Εισηγήσεις στα σεμινάρια κατάρτισης εκπαιδευτικών-στελεχών σε θέματα σεξουαλικής αγωγής, Εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1998.
15. Σκόδρα Ελένη, “Η ψυχολογία της γυναίκας”, Εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1998.
16. Τέσσα Δουλκερή, “Μέσα μαζικής επικοινωνίας και ισότητα των δυο φύλων”, Εκδ. Παπαζήση, Αθήνα .
17. Τσαλικόγλου Φωτεινή, “Μυθολογίες βίας και καταστολής ”, Εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 1989.

ΕΕΝΗ

1. Bowlby J., “The making and breaking of affectional bonds”, Tavistock Pub, 1979.
2. Cheryl Benard & Edit Schlaffer, “Η καθημερινή βία στον γάμο”, Εκδ. Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη.
3. Dominian jack, “Μαθήματα Γάμου ”, Εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1998.
4. Forward Susan & Frazier Donna, “Μήπως σας εκβιάζουν συναισθηματικά; ” Εκδ. Φυτράκη 2002.
5. Gelles R., “Through a sociological Lens: Social Structure and the family violence”, Sage Pub, 1993
6. Gelles R.J & Cornell C.P. “Intimate Violence in families”, Sage Pub, 1985

7. Goode W. , “Force and Violence in the family. Journal of marriage in the family” ,1971
8. Herman Judith Lewis , “Βία. Επακόλουθα ψυχικά τραύματα. θεραπεία”, Εκδ. Θετιλη, Αθήνα 1996.
9. Hirigoyen Marie Francie , “Ηθική παρενόχληση. Η κρυμμένη βία στην καθημερινή ζωή”, Εκδ. Πατάκη, Αθήνα 2000.
10. Lenore Walker, “Η κακοποιημένη γυναίκα ”, Εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1989.
11. Mignon S.T., Larson C.G & Holmes W.M., “Family abuse: consequences, theories and responses.”, Allyn & Bacon, 2002.
12. Mosse Clayde, “Η γυναίκα στην Αρχαία Ελλάδα”, Εκδ. Παπαδήμας, Αθήνα 1981
13. Robin Skynner, “Οικογενειακές υποθέσεις”, Εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1998.
14. Smith M., “Patrial ideology and wife beating: a test of a feminist hypothesis” ,Violence and victims, 1991.
15. Thio Alex, “Παρεκκλίνουσα συμπεριφορά ”, Εκδ. Έλλην, Αθήνα 1999
16. Vera Peiffer, “Πώς να αντιμετωπίσετε έναν χωρισμό ”, Εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 2000.
17. Vigarello George, “Ιστορία του βιασμού 16^{ος}-20^{ος} αιώνας ”, Εκδ. Αλεξάνδρεια Οκτώβριος 2001.
18. Τζην Μπαικερ Μίλερ, “Για μια νέα ψυχολογία της γυναίκας”, Εκδ. Γλάρος, Αθήνα 1998.
19. Χαϊντζ Έλενα, “Συζυγική Θεραπεία. Τρόποι βελτίωσης της συζυγικής επικοινωνίας ”, Εκδ. Ελληνικά Γράμματα Αθήνα 2000.

20. Χόφμαν Σαμπίνε, “Το Βιβλίο της Γυναίκας ”, Εκδ. Πατάκη, Αθήνα 1998.

ΕΡΕΥΝΕΣ

1. Αδαμάκη Ντορεττα, “Εγχειρίδιο για της κακοποιημένες γυναίκες”, ΚΕΘΙ 2001.
2. Αδαμάκη Ντορεττα, “Ενδοοικογενειακή βία κατά των γυναικών ” Πρώτη Πανελλαδική Επιδημιολογική Έρευνα, Αθήνα 2003.
3. Αδαμάκη Ντορεττα, “Έρευνα για την βία κατά των γυναικών στην Ελλάδα”, ΚΕΘΙ, Αθήνα 2000.
4. Παπαμιχαηλ Π. Στέλλα, “Σημειώσεις Εγκληματολογίας : ενδοοικογενειακή βία” .

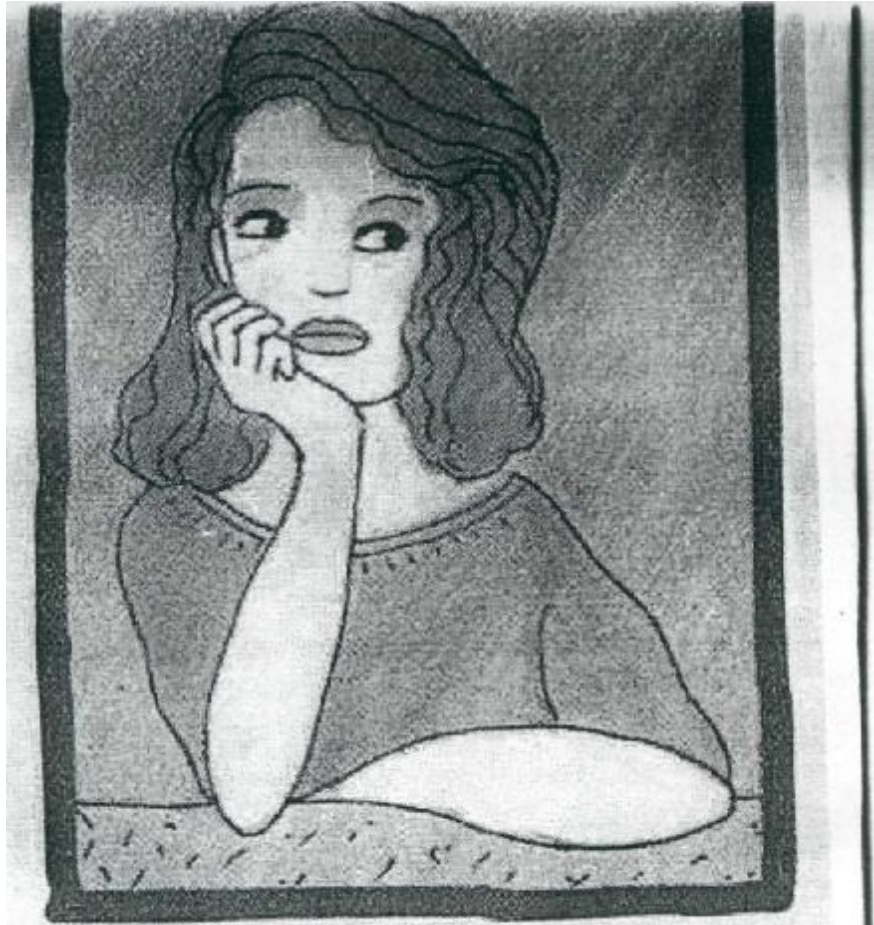
ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

1. Μουζακίτης Χρήστος, “Κοινωνική Εργασία”, τεύχος 16, Αθήνα 1989.
2. Σεβαστή Χατζηφωτίου, “Κοινωνική Εργασία”, τεύχος 72, Αθήνα 2003.
3. “Κοινωνική Εργασία”, τεύχος 4, Αθήνα, 1986.
4. John Teilor, “Εκλογή”, Αριθμός 69, Απρίλιος 1986.
5. “Αστυνομική Επιθεώρηση”, Μάιος , Αθήνα 2000.
6. “Κοινωνική Εργασία”, τεύχος 69, Αθήνα 2003.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

1. www.isotita.gr
2. www.kethi.gr
3. www.Unisef.gr
4. www.pathfinder.com
5. www.e-go.gr
6. www.evrytanica.gr
7. www.astynomia.gr
8. www.medlook.net.cy
9. www.sxeseis.gr
10. www.sxeseis.gr/apistia
11. www.disabled.gr
12. www.tyxikos.gr
13. www.ygeia.gr
14. www.clubs.pathfinder.gr/romanceclub
15. www.homepages.pathfinder.gr
16. www.familyviolence.gov.cy/drastiriotites
17. www.help-net.gr/themes/kakopeiisi
18. www.fortunecity.com
19. www.mediagynaikes.gr

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Κι όμως, μπορείς
να ζεις ελεύθερη
από το φόβο της βίας

